(1

EVTYCHIVS

PATRIARCHA ALEXANDRINVS VINDICATVS,

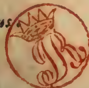
Et suis restitutus Orientalibus;

Siue Responsio

AD IOANNIS SELDENI ORIGINES.
in duas tributa Partes;

Quarum Prima est

De Alexandrinæ Ecclesiæ Originibus;

Altera

De Origine nominis PAPAE;

Quibus accedit Censura in Historiam Orientalem
IOHANNIS HENRICI HOTTINGERI
Tigurini à pag. 283. ad 495.

Omnia ex Orientalium excerpta monumentis.

AVCTORE
ABRAHAMO ECCHELLENSI
Maronita è Libano.

Non ornato, politoque sermone, sed rebus manifestis conuincenda est vanitas Hæreticorum. S. August. in librum Genes. contra Manichæos cap. 1.

ROMÆ, Typis S. Congreg. de Prop. Fide. MDCLXI.
SVPERIORVM PERMISSV.

EVNTES IN VNIVERSVM MVNDVM PRAEDICATE EVANGELIVM OMNI CREATVRAE

S.

S.MO D. N. D.
ALEXANDRO
SEPTIMO
PONT. OPT. MAX.

ABRAHAMVS ECCHELLENSIS
Maronita F.

E Presbyterorum , & Epiſcoporum ſiue ordinis, ſiue gradus, ſiue dignitatis, ſiue iuriſdictionis diſcrimine ex iure Diuino; necnon de Romani Pontificis Primatu magna

magni nominis Viri, eaque eruditissima, conscripsére, BEATISSIME PATER, Opera. Quod verò nunc ego hominum postremissimus de eodem conscripsi argumento Opusculum, exile quidem illud est, rude, impolitum, ignobile, atque obscurum. Quocircà ad Tuos illud aduoluo pedes, vt Tua grandescat maiestate, sobolescat beneuolentia, morumque suauitate gratissimam componatur amœnitatis ad speciem, & vt ex Tuis gloriosissimis Stellis aliquid sibi mutuetur luminis. Et quidem licet tenue, ac ieiunum, magnam tamen, sub Tuis augustissimis auspicijs, continet, ac tuetur causam, Presbyterorum nimirùm, & Episcoporum, quos Christiano ex Orbe eliminatos velint nostri temporis Hæretici, atque exauctoratos. Quapropter totis in id connituntur viribus, eò collineantes, vt varijs calumnijs oppugnatus, & oppressus, qui indè pullulat (vt impius inquit ille in suo Apparatu, Romanum impugnans Primatum) Papatus, splendorem nominis apud imperitos, & dignitatis fastigium amittat. Rude, fateor, est, atque impolitum, fideliter tamen, si minùs doctè, quam suscepit,

de-

defendit prouinciam, non quidem argutiolis, & sophismatis, aut splendido, & fucato aliquo verborum apparatu, ab his quippè studijs senescente iam cum ætate abhorret ingenium, & conditio mea; sed clarissimis, atque planissimis Orientalium Scriptorum, ad quos subdolè noster profugerat Aduersarius, testimonijs, & auctoritatibus, nempè ijsdem, ac quibus nos impetijt ipse armis. Insuper non solùm eius detegimus infidelitatem, & patefecimus technas in vertendis, citandis, subticendis, subtrahendis, addendis, corrumpendis, atque adulterandis sui auctoris, Eutychij scilicet Alexandrini, verbis; verùm etiam germanis eiusdem, ac plurium aliorum Orientalium, præsertim Ecclesiæ Alexandrinæ (cuius Eutychius Patriarcha erat, vndè & suum inscripsit Opus Aduersarius de illius originibus) Scriptorum sententijs nostram asserimus, & confirmamus causam. Etenim totius huius communis Quæstionis pondus, & momentum in eo situm est, vtrum à nostris stent Orientales partibus, an verò Aduersariorum.

Ab Episcoporum autem impugnanda, &

oppu-

oppugnanda Dignitate, & Ecclesiastica confundenda Hierarchia, ac susque deque perturbanda, ad Tuum, BEATISSIME PATER, Primatum euertendum suas admouit Aduersarius machinas, exordium sumens ab ipsa *Papæ* nomenclationis origine, & natalibus, nomenque ipsum adhuc in cunis vagiens opprimere adnititur. Porrò argumentum hoc suum non minùs hìc, quàm in superioribus, consueto Hæreticorum pertractat more, infideliter scilicet, verbis eiusdem Eutychij Patriarchæ Alexandrini hac de re in sua Ecclesiastica Historia agentis abutendo, eaque versione adulterando, ac in alium sensum toto cœlo diuersum à mente, & sententia sui auctoris trahendo, vt indè eò, quò collimauerat, maiore impetu feriendo rediret. Arbitrabatur enim sic rem apud nos impunè futuram, quemadmodùm & mendacium apud suos sub larua, & specie veritatis diù triumphaturum sperabat, nesciens in omnibus locis parum firmamenti, & parum virium falsitatem habere, vbi contrà oppressam falsitatis ponderibus veritatem, non secùs ac palmam fortiùs sese erigere, & euectam in altum clariùs

elu-

elucere, atque ex eo faſtigio Solis inſtar Aduerſariorum, non aliter ac Noctuarum, hebetare oculos. Hoc hoc idem Aduerſario euenit noſtro, BEATISSIME PATER, qui Tuum Primatum mendacijs ſuis cùm euertere conaretur, quanta veritatis ſit vis, & falſitatis imbecillitas, ſuo planè damno expertus eſt, & Orientales, quos pro ſe tot, tantiſque vociferationibus apud ſuos laudauerat, ſibi tandem aduerſiſſimos intellexit.

Cedat igitur Veritati mendacium; Tuos Montes adorent Sinai, Sion, Carmelus, cæteraque præclara Montium iuga; thura offerat Libanus, eiuſque ſublimes, ac incorruptæ Cedri, incorruptæ Fidei Symbolum, Tuis immortalibus ſeſe ſubmittant Quercubus. Nec alia ſanè, quàm Tua, BEATISSIME PATER, nos ad Chriſti Præſepe, nimirùm ad veram Chriſti Eccleſiam ducet magis fida Stella. Nec vlla certè alia ſequenda nobis eſt, nec alia audienda vox, quàm Tua, quem vt verum, ac legitimum totius Chriſtiani gregis Paſtorem noſtri agnouere Maiores, quos non ſequi, quos non imitari, impium, ac nefarium eſſet. Quo-

circa

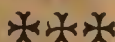
circà audiant, si qui nos adulationis, & assentationis nomine in iudicium, & suspicionem Scriptores vocare audebunt, quasi præsenti Romanæ Sedis fortunæ, & secundis abblandiri rebus, atque ad voluntatem loqui, geniumque velimus, quibus olim titulis decoratus fuit Hormisdas Summus Pontifex Romanus, Tuus decessor, vndecim ante sæcula à nostris Monachis Maronitis secundæ Syriæ in Epistola ad illum data An. Dom. DXVII. vbi primò omnium loco subscribit Alexander Archimandrita, seu Abbas S. Maronis. Tituli sunt: *Patriarcha sanctissimus & beatissimus vniuersi Orbis terræ, tenens Sedem Principis Apostolorum Petri; Princeps Pastorum, & Doctor, ac Medicus animarum.*

Ijsdem profectò ipse, BEATISSIME PATER, qui eandem nactus es Cathedram, eodem iure afficieris, & nos, qui idem Religionis lac suximus, ijsdem quoque nostrorum Maiorum insistemus vestigijs. Absit, absit igitur, Maxime ALEXANDER, vt aliter nunc de Te sentiamus, quàm noster olim cum suis Monachis, in Tuo Decessore, Alexander. Absit,

absit

Segue il resto dopo i seg.ti due foglietti dell' Indice

Il principio dopo fu fogli

mox

Cap.

tingerus

abſit, vt voce Sycophantarum terreamur, aut credamus voci dicentium: *Hìc eſt Chriſtus, aut illìc*; cùm Tuam, & aliorum Romanorum Pontificum, qui veri, ac boni Paſtores ſunt, & in quibus Chriſtus loquutus, agnoſcamus vocē, & ad eam diſcernendam continuata Eccleſiæ, & Maiorum noſtrorum traditione erudiamur.

Quamobrem tam hiſce, quàm multis alijs nominibus hę Tibi, BEATISSIME PATER, meæ tenuitatis debentur vigiliæ, & lucubrationes; quamquàm multa etiam occurrebant, eaque magni ponderis, quæ animum ſibi timentem ſtatuto deterrebant ab opere, inter quæ tamen dùo præcipua ſunt. Vnum admiranda Dei vices in terris agentis maieſtas; alterum ipſius tenuitas munuſculi. Vicit tamen clementiſſima Sanctitatis Tuæ humanitas, & beneficentia, quæ quò celſiùs eminet, eò magis ad fouendum promptior, ad propugnandum expeditior, & ad excipiendum aptior inuenitur. Vicit ergo metum meum Tua ſingularis comitas; vicit Gentis meæ erga Te ſummum obſequium, ſumma obſeruantia; vicit pudorem, & renitentem animum benigni-

 tas

tas, munerisque tenuitatem accipientis amplitudo excusauit. Nec Alexandri maiestas terruit, qui magna dare solitus beneficia, & parua obsequia non detrectare, præsertim cùm nihil magnum coram maximo videri possit. Exile igitur, quod offero, munusculum, & incultis horridulum vocibus, poterit ex Te grandescere, & cùm ad Tuas manus peruenerit, licet barbarum, mitescere. Quod enim Tibi accipitur, nequit non excrescere maiestatis in molem; nequit hilarem speciem non induere, quod Tuis oculis, vel semel arriserit. Maximorum quippe est, quæ sibi placuerint, ipso vel aspectu grata; & idonea illicò efficere, quod sanè Diuinitati perquàm maximè est affine.

In huius igitur obsequij mei, atque meæ Maronitarum Gentis argumentum, Tibi nostrum offero, BEATISSIME PATER, Eutychium, qui Alexandrinus nonnisi ALEXANDRO ex antiquissimo iure appellationis ad Romanam, & Apostolicam Sedem ab iniuria sibi illata, debebatur. Quem si benignus, & quà soles, amplexus fueris beneuolentia, tùm demum assertum, tùm vindicatum eò fidentiùs, quia veriùs appellabo.

Perillustri, ac Eruditissimo Viro

D. ABRAHAMO ECCHELLENSI

Operis Auctori

Ioseph Anturinus Maronita Aleppensis è Soc. IESV

D. D.

Ingenio immensus Libani iuga collibus aureis,
Iordanis Tybri fœdere iungis opes;
Feruidus ingenio docto feris ore Britannum,
Et debellato tutus ab hoste flagras.
Ingenio clemens Patris Venerabile nomen
Quà votis, calamo, Religione colis.
Quis neget æterna Cedro Te digna loquutum,
Cui Latij, & Libani gloria iuncta data est.

APPROBATIONES.

D*E mandatu Superiorum recognoui Librum istum* Eutychius Vindicatus *Authore Abrahamo Ecchellensi, deque eo sic iudico. Aptum, & eruditum, & elegantem esse; Quem quò doctior quisque fuerit, eò pluris fecerit. Germanus ille aliorum huiusce authoris est fœtus, qui feliciter lucem viderunt. Vbi opus est docet, delectat, porrigit. Ratiocinatur acutè, statuit firmiter, impugnat acritèr, subtilis, constans, vehemens. Adhibet pondus authoritatis non vulgaris, fidem ei facit linguarum exoticarum peritia. Stylus pugnax est, sed suis floribus distinguitur. Horridulè venustus: venustè horridulus, & neruis abundat & sanguine. Conciliat legentium animos, affert voluptatis multum, sed plus admirationis. Itaque dignissimum censeo, qui Typis mandetur, & omnium manibus teratur. In Collegio de Propaganda Fide. 3. Nonas Iulias. Ann. 1659.*

Fr. Franciscus à S. Augustino Macedo.

MAndante Sacra Eminentissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium Congregatione de Propaganda Fide, attentè, ac maxima mea cum voluptate perlegi librum hunc, cui Titulus, *Eutychius Patriarcha Alexandrinus Vindicatus*, *&c.* necnon *Appendiculam, seu Censuram, qua Iohannis Henrici Hottingeri Orientalis Historia breuiter*

uiter perstringitur, Opus D. Abrahami Ecchellensis è Libano; atque in eo, præter singulare Auctoris ingenium, ramq; eruditionem, quæ in Linguarum, Historiarum, Sciétiarumq; peritia mirabiliter elucet, animaduerti, validissimum Orthodoxæ Fidei præsidium aduersùs S. R. E. perduelles situm esse: perpetuò namq; Orientalium, & Occidentalium Patrum consensu, quasi simul totius terrarum Orbis armis pugnat acerrimè contra insensatos, qui in vnius impurissimi, ac scelestissimi hominis verba iurantes, aduersùs Dominum, & aduersùs Romanum Pontificem Christum eius coniurarunt. Quamobrem, & aureis characteribus, & æterna luce Opus hoc præclarissimum dignum censeo. Faxit verò Deus Opt. Max. ad Ecclesiæ suæ bonum, diu sospes viuat Auctor, quò alijs eiusdem generis operibus, & Catholicam propugnet Religionem, & nefariam nequissimorum Apostatarum insaniam ab vtroque Orbe expugnet, ac penitus eliminet. Romæ: è nostris ædibus S. Mariæ in Porticu, Die 19. Ianuarij 1660.

Ludouicus Marraccius è Congr. Cler. Regul. Matris Dei.

Imprimatur, si videbitur Reuerendissimo Patri Magistro S. Palatij Apost.

O. Archiep. Patrac. Vicesg.

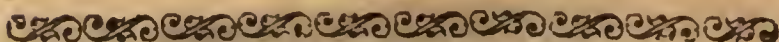
Imprimatur

Fr. Raimundus Capisuccus Ord. Prædic. Sac. Apost. Pal. Magister.

INDEX

EORVM, QVÆ IN HAC PRIMA PARTE continentur.

Cap.

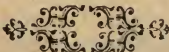
INDEX
SECVNDÆ PARTIS.

Cap.

V. sei. fegl(?) [illegible]

PRAEFATIO OPERIS.

OCVERAT olim Aërius; vti refert D. Augustinus, Epiphanius, Patres alij, & Ecclesiastici scriptores, Presbyterum, & Episcopum paris esse ordinis, dignitatis, atq; potestatis. Sententiam hanc sacrorun Conciliorum damnatam decretis, sanctorum Patrum in tartara detrusam auctoritate, ac merita demum obliuione sepultam, infausto, nescio quo carmine, auorum nostrorum memoria in mortalium inde reuocarunt lucem Lutherus, & Caluinus; eamq; deinceps aut suo fouerunt sinu, aut suis perodiosè refricuerunt scriptis illi, qui in ipsorum iurarunt verba. Acriùs tamen, ac virulentiori calamo quæstionem exagitauit

hanc nuper Claudius Salmasius, præcipitatę eruditionis homo Caluinista, in Opere, quod *De fœnore Trapezitico* inscripserat. Quamprimùm tam detestabili, ac perniciosæ pesti ex aduerso occurrit doctissimus Dionysius Pætauius ex sacra Societatis Iesu Religione Opere inscripto: *Dissertationes Ecclesiasticæ de Episcoporum dignitate, & Iurisdictione*; ac malam bestiam eò, vndè prodierat, retrudere obnisus est veteranus, ac acerrimus fidei Catholicæ propugnator.

Ad tantum rumorem, ac quæstionis recrudescentis famam ex vltima excitus Britannia Ioannes Seldenus eò accurrit opem ferens Symmystæ, ac suppetias. Animaduertens verò suas, Sodalisque copias Occidentales longè & numero, & viribus impares esse, Eutychium Patriarcham Alexandrinum, ceu militem auxiliarem, & Arabicis instructum armis ad hanc pugnam ab ipso Oriente suo conduxit ære. Operis vexillum hoc specioso exornauit titulo: *Eutychij Aegyptij Patriarchæ Orthodoxorum Alexandrini, scriptoris vt in Oriente admodùm vetusti, ac illustris, ita in Occidente tum paucissimis visi, tum perraro auditi Ecclesiæ suæ Origines.* Auctorem porrò ex dignitate, antiquitate, patria, raritate operis, & exemplarium, materię, qua de agitur, claritate, alijsq; ornamentis sic apud suos lectores in sua commendat pręfatione. *Iam verò*, inquit, *cùm de ordinis Hierarchici in Ecclesia Alexandrina, idest de Presbyterorum, & Episcoporum etiam & de ipsissimo*

hoc

hoc, quem memorat Hieronymus more testimonium multò luculentius explicatiusque, habetur apud scriptorem satis vetustum, Arabicum, Aegyptium, eumque eiusdem Ecclesiæ Patriarcham Orthodoxorum (nam alius erat ibi non rarò Iacobitarum) *nec dum typis editum, & perpaucissimis, nisi fallor nimiùm, aut lectum aut visum.*

Equidem ex tam fastoso titulo, ex tam immoderatis laudibus, atque præconijs, tandemque ex tanta operis, & exemplarium raritate aliquid multò maioris ponderis, & momenti apud me conceperam olim; dum de hisce Originibus me per literas consuluit vir doctissimus, & de Catholica Ecclesia optimè meritus Bartholdus Nihusius; nec aliter mihi in hoc accidit, quàm illi, qui ex bullato nomine Chamæleontem adhuc sibi non visum Elephante longè mole grandiorem existimauerat; aut illi, qui ex voce Asinum, & Cicadam. Verùm enim verò cùm eius operis mihi copia facta esset antè menses aliquot, continuò tota desijt admiratio; imò plurimùm admiratus sum tituli vanitatem, futilitatemque, cùm viderem tam vile pharmacum, ac vulgare, omniumque tritum manibus tantis vendi in Caluinistico foro vociferationibus. Quandoquidem Chronicon illud Eutychij, ex quo Periocham hanc de Ecclesiæ Alexandrinæ Originibus excerpsit, seu potiùs extorsit Seldenus, nullis ferè non extat in celebrioribus aut Italiæ, aut Galliæ Bibliothecis; nemini, qui Arabicas literas

vel primoribus deguſtauit labijs, tritum non eſt, nedum duplici ſuperlatiuo *perpauciſſimis aut viſum, aut lectum*, vt ſuis Proteſtantibus venditat bonus Seldenus. Quinimò Latini iuris illud fecerat olim vir immortalitate dignus Ioannes Heſronita Tripolis Syriæ quondam Archiepiſcopus, & Vrbano VIII. Pontifici ſummo fel. record. nuncupauerat, vt ex eiuſdem Epiſtola dedicatoria doctrinæ Chriſtianæ Arabicæ præfixa, & ipſius nomine à nobis Romæ edita Anno Domini MDCXXVII. in hæc verba. *Accipe igitur* (alloquitur Vrbanum Octauum) *hunc, qua ſoles benignitate, libellum, mole quidem exiguum, ſed Orientalium fructu populorum, vti ſperatur ampliſſimum, dum intereà HISTORIAM de Mundi Sæculis FELICIS ALEXANDRINI PATRIARCHAE Arabico, ſed pereleganti ſtylo conſcriptam paro*. Eutychium hunc appellat Latinè FELICEM, ſignificatione deſumpta ex Arabico vocabulo سعيد *Sahid*, quod *felicem*; ac *fortunatum* denotat, quemadmodùm, & Græcis ΕΥΤΥΧΙΣ. At proh dolor! dum hiſtoriam hanc iam latinitate donatam, atque perfectam ex Oriente in dies expectabam, vt mihi paucis ante menſibus per literas ſignificauerat vir amiciſſimus, immaturè ſanè fatis, ac non ſine maxima Reipublicæ Literariæ iactura, & detrimento Auctorem ipſum, & elucubrationes inuidentia fata nobis præripuerunt.

Ad rem autem ipſam quod attinet, Eutychij hanc

hanc Periocham cum Seldeni versione, & commentarijs statim, atque percurri, hominis admiratus sum modestiam, sed parem in illo desideraui fidem. Quandoquidem suæ factionis, & partium abreptus studijs Eutychium non lubentem, sed inuitum, ac nimiùm reluctantem in suorum conduxit castra, & sub modestiæ ornamentis mortiferum miscuisse videtur venenum. Imò si penitiùs perspiciendum est, nequaquam Eutychium Alexandrinum, sed personatum Anglum sub Eutychij nomine, & larua in scenam prodeuntem comperies. Etenim præcipuos locos, ex quibus totius Controuersiæ huius pendet momentum, aut versione adulterauit Seldenus, aut commentarijs verum sensum, & lucem eis eripere conatus est. Quam quidem Periocham sic ab eo corruptam, & vitiatam, *Eutychij Aegyptij Patriarchæ Orthodoxorum Alexandrini* &c. *Ecclesiæ suæ Origines*, appellare ei placuit, ad captandos in ipso exordio lectorum animos, quasi verò Eutychius tractatum aliquem insignem, ac peculiarem, & ex professo ea de materia scripsisset, cùm eam quasi præteriens tetigerit tantummodò. Quæ omnia profectò sine stomacho nemo veritatis studiosus, & linguarum, ac rerum, dogmatumque Orientalium peritus percurrere potest. Hinc patriæ, muneris, auitæ religionis, sed veritatis potissimùm inducti ratione, & stimulis singula Catholica fide, nempè sincerissimè sine fuco, sine laruis, sine adul-

tera-

teratione, sine mutilatione auctoritatum, aut corruptione examinare decreuimus. In quo quidem præstando lydius lapis nobis erit ipsum Eutychij Chronicon, ipsissima Periocha, antiquissima Ecclesiæ Alexandrinæ monumenta, aliorumque Orientalium mirus consensus. Obseruabimus prætereà imprimis illud Auli Persij Flacci, quod pro lemmate sui Operis fronti ac limini affixit Seldenus, nimirùm

.... Non si quid turbida Roma
Eleuet, accedas, examenue improba in illa
Castiges trutina ....

Non, non accedemus, Seldene, Romana defensuri vitia, sed Fidem, quæ omni caruit, atque caret vitio, à vitijs, quæ illi falsissimè cum tuis imponis Sodalibus, vindicaturi. Eàm nempè Fidem de qua ad ipsos Romanos sic Apostolus. *Primùm quidem gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus vobis, quia Fides vestra annunciatur in vniuerso Mundo.*

An dices forsitan, hanc Fidem mutatam esse? Sed D. Hieronymus mutari non posse lib. 3. Apolog. contra Ruffinum affirmat: *Scito,* inquit, *Romanam Fidem Apostolica voce laudatam eiusmodi præstigias non accipere: Etiamsi Angelus* (quidni si Anglus?) *aliter annunciet, quàm semel prædicatum est, Pauli auctoritate munitam non posse mutari.* Et ante Hieronymum, D. Cyprianus lib. 1. epist. 3. *Romanos esse,* inquit, *ad quos perfidia habere non possit accessum.*

Hoc

Hoc idem inuiti fatentur Aduersarij, & quidem Aduersariorũ Coriphæus Martinus Lutherus Tom. 7. Germ. VVit. fol. 561. vbi, *Ecclesia*, inquit, *nec debet nec potest mentiri, nec falsum docere, ne in vnico quidem capite*. Huius Ecclesiæ infallibilitatis rationem ibidem ita reddit: *Cùm Dei os sit os Ecclesiæ, Deus certè mentiri non potest, ergo nec Ecclesia*.

Posita autem hac propositione, quæ verissima est, etsi per os Balaam prolata, rectissimè sequitur: ergo Ecclesia Romana est vera Ecclesia, & Romana Fides nequaquam mutata est, aut mutari potuit; sed eadem nunc prorsùs est, qualis Apostolica voce fuit laudata.

Quod verò ea Ecclesia, quæ non debet, nec potest mentiri, nec falsum docere, nec in vnico quidem capite, sit Ecclesia Romana, ex ipsis quoque Aduersarijs euincitur. Lutherus tom. 4. edit. VVitember. fol. 225. *Nos fatemur*, inquit, *sub Papatu multa esse bona Christiana; imò omne bonum Christianum, atque inde etiam ad nos prouenisse*. Et paulò post: *Imò dico in Papatu veram esse Christianitatem, imò verum nucleum Christianitatis*. Rursùs: *In Papatu scilicet esse Dei Verbum, Apostolatum, nosque sacram Scripturam, Baptismum, Sacramenta, & prædicandi officium ab ipsis sumpsisse*. Bucerus in præparatione ad Concilium: *Planè profitemur, inter priscos Ecclesiæ Patres conuenire, Primatum habuisse Romanam Ecclesiam*

ſiam ſuper reliquas Eccleſias. Iacobus in rationibus deſumptis ex Verbo Dei pag. 24. relatus à R.P.Henrico Fitz Simon in Britannomachia Miniſtrorum lib. 1. cap. 10. pag. 3. *Nullum eſſe*, inquit, *in toto Mundo locum tam probabiliter, ac Romam totius regiminis Catholicæ Eccleſiæ fontem, ac originem*. Iacobus Rex Britanniæ in Domo Parlamentaria præciſè in medio literæ D. *Ego Romanam Eccleſiam profiteor eſſe noſtram matricem Eccleſiam*. Et in colloquijs Hampt. *Hæc mea eſt conſtans, ac fixa perſuaſio, nullam debere Eccleſiam remotiùs à Romana Eccleſia ſecedere, quàm ipſa à ſe ipſa florente digreſſa ſit*.

Si itaque Eccleſia Romana fuit aliquandò per Aduerſarios matrix omnium Eccleſiarum, fons, & origo totius regiminis Catholicæ Eccleſiæ, vnde omne bonum Chriſtianum in alias promanauit Eccleſias; in eaque fuit vera Chriſtianitas, imò verus nucleus Chriſtianitatis, Dei Verbum, Apoſtolatus, ſacra Scriptura, Baptiſmus, Sacramenta, & prædicandi officium, itaut non licuerit ab ea remotiùs ſecedere, quàm ipſa à ſe ipſa florente digreſſa ſit: Si nec debet, nec poteſt eiuſmodi Eccleſia mentiri, nec falſum docere, nec in vnico quidem capite, cùm Dei os ſit os huius Eccleſiæ, qui mentiri non poteſt; quis tam manifeſtæ impudentiæ, & execrandi ſtuporis erit, qui affirmare audebit, Romanam fidem Apoſtoli munitam auctoritate mutatam fuiſſe?

At

At obijciet hic fortè Aduersariorum nonnemo: Hæc infallibilitas tribuenda est Ecclesiæ Vniuersali, cui id promissum est, non autem alicui Singulari.

Ad hanc obiectionem respondeat Aduersarijs vnus ex Aduersariorum grege VVitakerus contr. 2. quæst. 4. cap. 3. pag. 489. vbi, *Nihil est*, inquit, *Vniuersali Ecclesiæ promissum, quod non similiter singularibus Ecclesijs promittitur*.

Fac ita sit, demus modò hoc VVitakero, & Symmystis (quamuis erroneum) quòd scilicet nihil fuit promissum Ecclesiæ Vniuersali, quod singularibus Ecclesijs non fuerit promissum. Iure ergo ex hac doctrina inferre licet ad hominem, Ecclesiam Romanam nunquam succubuisse, neque succumbere potuisse, quia aliquando fuit vera Ecclesia per ipsos Aduersarios, & os Dei, vel quà vniuersalis, vel quà singularis, cùm nihil per ipsos sit promissum Ecclesiæ vniuersali, quod singularibus non fuerit promissum. Qua igitur fronte eam insimulare audent erroris, & lapsus? Suis se confodiunt armis, dum incurrunt cæco impetu in Romanam Ecclesiam, eiusque causam in lucem veritatis inuiti proferunt, ac suis se implicant paralogismis. Nemo enim sanæ mentis facilè concedit, quod ipsi; nimirùm nihil Ecclesiæ vniuersali promissum fuisse, quod singularibus Ecclesijs non fuerit promissum; cùm certissimum sit, Ecclesiæ vniuersali promissam fuisse infallibilitatem,

Singularibus verò non item. De infallibilitate vniuersalis Ecclesiæ dictum est: *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersùs eam*. Nec non: *Quæ est Ecclesia Dei viui, columna & firmamentum veritatis*. Vnde præclarè Stapletonus Contr. 4. quæst. 2. articulo vnico, *Ecclesia*, inquit, *in conclusione Fidei semper est certissima, & infallibilis*. Singulares Ecclesias de facto defecisse, atque succubuisse euidentissimè constat. Nam quis nescit, Constantinopolitanam succubuisse aliquandò in Macedonio, & Nestorio, Alexandrinam in Dioscoro, in Macario Antiochenam, & sic de alijs? Restat ergo, vt dicamus, infallibilitatem necessariò residere penes Ecclesiam vniuersalem, cuius caput est Romanus Pontifex, cui in Petro, cuius est successor, ab ore Veritatis dictum fuit: *Ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua*. Quod verò statim subiungitur, *& tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*, de singularibus Ecclesijs intelligendum est, quæ in fide dirigendæ, & confirmandę sunt à Petri successore, in quem confirmandi fratres auctoritas deriuata est. Apud Romanam igitur Ecclesiam residet hęc infallibilitas. Quamquam haud me latet, VVitakerum, more omnium hæreticorum à se ipso desciscere, atque alibi asserere, tam Ecclesiam vniuersalem, quàm singulares Ecclesias errare posse. Ex quo planè patet hos in Deum

ipsum

ipſum blaſphemos eſſe, quia ſi os Eccleſiæ, quod per ipſos eſt Dei os, mentiri, & errare poteſt, ſequitur indè neceſſariò, Deum & mentiri, & errare poſſe, quod vel verbis proferre, aut mente concipere ad horum conuincendam peruicacitatem, animus horret, luctuque refugit.

Tu autem Seldene hæc intereà reliqui verſus in Romanos vſurpati attento perpendito animo.

............*Nec te quæſieris extra.*

Tecum habita, te noſce, nec de Romana religione ita temerè pronuncies, cùm prorsùs ipſe neſcias, quæ ſit hodie in tua verè pluſquàm turbidiſſima Anglia religio, nec quæ ſit cras futura, non omnium, inquam, ſed ſingulorum; tot enim apud vos ſunt religiones, quot capita. Res ipſa in foris, & plateis proclamat. Decreta veſtri Senatus, ſeu Parlamenti ante quatuor fermè annos edita de religione ſtatuenda à veſtris theologis & miniſtris hoc ſatis ſupèrque teſtantur. Iamdudum hac de re grauibus conqueſtus eſt verbis Theodorus Beza in Epiſt. Theolog. epiſt. 1. ad Andręam Duditium. *Exercuerunt me diu, & multùm illæ ipſæ, quas deſcribis cogitationes, ſcilicet noſtros palantes omni doctrinæ vento, & in altum ſublatos, modò ad hanc, modò ad illam partem deferri. Horum quæ ſit HODIE de Religione ſententia, ſcire fortaſſe poſſis, ſed quæ cras de eadem futura ſit opinio, neque certò affirmare queas. In quo tandem religionis capite congruunt*

inter se Ecclesiæ, quæ Romano Pontifici bellum indixerunt? A capite ad calcem si percurras OMNIA, nihil propemodùm reperias ab Vno affirmari, quod alter statim non impium esse clamitet. Sed audiatur etiam Lutherus in Epist. ad Antuerpienses: *Tot inter nos religiones sunt, quot homines, neque Asinorum quisquam est tam hebes, & Væcors, qui insomnia proprij capitis, & propriam opinionem pro instinctu Spiritus Sancti, & se ipsum prophetam haberi nolit.*

Velim, nunc regrediantur ex Inferis Beza ille, & Lutherus, vt quænam de vna sola Anglia eorum sit modò sententia, dicant. Nam si tunc in dies singulorum mutabatur de religione opinio, nunc sanè in horas, & momenta. Turbida quidem est omnium Protestantium vbique terrarum Synagoga; sed omnium turbidissima est, quam Anglicanam vocant. In densissimis, & plusquàm Ægyptiacis iacet hæc tenebris, vbi eam palpando ex Senatus decreto quæritant ministri, ac theologi, & nequaquam inuenire hactenùs potuerunt, sed confusa vera veræ Ecclesiæ lingua, lapides, vt aiunt, pro cœmento, & hoc pro lapidibus in turri hac Anglicana alter alteri porrigit. Quamobrem mi Seldene

. . . . *Nec te quæsiueris extrà.*

Nam: *Si potuit euadere quisquam*, inquit D. Cyprianus lib. de vnit. Eccles. *qui extra arcam Noë fuit, & qui extra Ecclesiam foris fuerit, euadit; stare tu* (Seldene)

dene) *& viuere putas posse de Ecclesia recedentem, sedes tibi alias, & diuersa domicilia condentem?*

Porrò quinam Aduersariorum scopus est, dum de Presbyterorum, & Episcoporum æqualitate, aut inæqualitate, vel discrimine nobiscum digladiantur? & quorsùm collimant? fortasse percontabitur hìc nonnemo; cùm ipsi nec Presbyteros habeant, nec Episcopos, æquales, vel inęquales, aut secundùm quamcunque aliam figuram geometricam.

Sanè nullus alius scopus illis esse videtur, aut ratio, quàm ipsa insania, & libido illa Ecclesię Romanæ impugnandorum dogmatum. Nec puduit Lutherum hoc apertè fateri tom. 5. edit. VVittem. Ann. 1551. fol. 475. *Doctor Martinus Luther vult sic habere, & dicit Papistam, & asinum esse rem vnam. Sic volo, sic iubeo, sit pro ratione voluntas.* Aliam quoque affert rei huius causam tomo 4. edit. Ien. fol. 243 tam de se, quàm de suis loquens: *Nos à Diabolo*, inquit, *captiuos teneri, veluti à principe; ac Deo nostro, vt cogamur facere quicquid ipse vult, nobisque inspirat.* & qui Sanctorum, ac bonorum Angelorum inuocationem vt idololatricam habuit, eóq; nomine illam è fidelium memoria, & mente euellere omnibus contendit neruis, in suis tamen colloquijs fol. 5. 18. & 124. exclamare non horruit: *Sancte Sathan ora pro nobis: minimè tamen contra te peccauimus clementissime Diabole.*

Iaco-

Iacobi Zaborouij alius fuit ſcopus, dum in Reſponſione ad Nodum Gordium Martini Smiglecij Societatis Ieſu probare nititur, Presbyterum, & Epiſcopum iure diuino eundem eſſe, ſolumque conſuetudine Eccleſiæ inductum eſſe, vt ordinatio pertineret ad Epiſcopum. Quod quidem contendit ad ſuorum Miniſtrorum legitimam miſſionem demonſtrandam; quia cùm Presbyter ritè ordinatus eſſet Luther, vt ait, alios quoque miniſtros iure ordinare poterat, atque mittere. Idem ſentiunt plures alij Proteſtantes. Sed quàm feliciter, & verè id probant, doctiſſimè oſtendit mox laudatus Smiglecius totis duobus libris de Miniſtrorum notis contra Zaborouij Reſponſionem ad Nodum Gordium, & præſertim lib. 1. cap. 9. pag. 66.

Conuenire tamen videntur omnes, cuiuſque generis, & farinæ Proteſtantes, qui Eccleſiarum bonis, & facultatibus lupino inhiarunt ſemper ore, fortem alligandum priùs eſſe, tum vaſa domus eius diripienda. Quinam autem ſit fortis iſte, qui in ſpecula Eccleſiæ Chriſti poſitus inuigilat gregi, declarat nobis Doctrinæ Apoſtolicæ Syrus Interpres, quiſquis ille fuit, exponens hæc Ezechielis cap. 33. verba: *Terra, cùm induxero ſuper eam gladium, & tulerit populus terræ virum vnum de nouiſſimis ſuis, & conſtituerit eum ſuper ſe ſpeculatorem* &c.

ܡܪܕܐ

ܣܦܣܪܐ ܗܟܝܠ ܐܝܬܘܗܝ ܕܝܢܐ. ܘܩܪܢܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܕܘܩܐ ܕܝܢ ܐܝܬܘܗܝ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܡܬܬܣܝܡ ܥܠ ܥܕܬܐ

Gladius itaque est iudicium, Buccina autem Euangelium, Speculator verò Episcopus, qui præponitur Ecclesiæ. Hinc satis appositè tam in laudata Doctrina Apostolica, quàm alibi passim appellitatur Syris Episcopus ܪܒ ܒܝܬܐ *Rab Baito*, scilicet, *Magister, præpositus, & præfectus domus, œconomus, dispensator*, & eiusmodi. Chaldęi Orientaliores vocare solent Episcopum ܓܝܙܒܪܐ *Ghizabra*, nempè *Custos Thesauri, Præfectus Ærarij*. Hunc itaq; magistrum, præpositum, & præfectum domus; hunc œconomum, & dispensatorem; hunc custodem thesauri; hunc præfectum ærarij alligandum, expellendum, eijciendum, exterminandum censent religionis nuperi reformatores, (sic enim dici amant; sed veriùs deformatores) vt ad bona Ecclesiarum faciliùs diripienda pateat illis aditus.

Claudius Salmasius in suo Apparatu de Primatu Papæ, hanc herbam, nempè Episcopatum, euellendam radicitùs vellet, quòd ex illa pullulat Papatus, qui, vt Christianæ, ac Catholicæ religionis, dignitatisque summus est apex, & auctoritas, ita inuadentibus lupis fortissimus obex.

Por-

Porrò quod miseratione, imò vberrimis lacrymis dignum est; si quid ambiguum, vel paulò obscurius apud Patres, & Scriptores occurrit, id sibi asciscunt Aduersarij, ac suis paralogismis in Ecclesiam Catholicam illud intorquent, & abutuntur, ipsum verò Auctorem ad astra vsque efferunt laudibus. Eundem verò, cùm ita clarè, ac planè loquitur, vt eorum rectà, & validè feriat commenta, nec eius testimonia possint ad libidinem extorquere, deserunt statim, ignorantiæ insimulare audent, & contrariam occinunt cantilenam. Semel scriptum reliquit D. Hieronymus in Epistola ad Euagrium, quæ est 85. *Quid enim facit, excepta ordinatione, Episcopus, quod Presbyter non faciat?* Quæ verba etsi clarè ostendant illa exceptione vtriusque ordinis distinctionem, nihilominus ansam arripuerunt inde Aduersarij, integra conficiendi volumina, quibus probare adnituntur, Episcopum non esse Presbytero superiorem. Loquentem verò eundem Hieronymum clarissimè de hoc discrimine, & successionum Episcopalium seriem cum alijs Patribus ab ipso Apostolorum æuo repetentem sic excipit Salmasius in Apparatu de Primatu Papæ pag. 35. eosque summæ, & crassæ insimulat ignorantiæ: *Quis non videt*, inquit, *Patres dum sua tempora sola respiciunt, quibus Episcopi in singulis Vrbibus regnabant Presbyterio superiores, putasse à principio rem ita fuisse? Ipse Hierony-*

mus

mus aliquando errore isto communi abreptus deprehenditur successionum Episcopalium ab Apostolorum tempore repetendarum. De ipso verò Seldeni Eutychio, deque Patribus Græcis, & Latinis, sic pag. 87. *Quod Eutychius nesciuit, cui idem vsu venit, quod omnibus fermè Scriptoribus Ecclesiasticis Græcis, Latinisque, vt dum more sui temporis spectant, à principio sic semper fuisse existimarent. Indè successiones, & origines Episcoporum repetitæ à temporibus Apostolorum.*

Vide, sodes, quantam fidem, quantamque auctoritatem tribuunt Aduersarij Patribus, & Scriptoribus, & quo eos habent in pretio, quoties suis testimonijs eorum infringunt commenta, & libidini non assentiuntur. Hic satis appositè quadrat Salmasio illud D. Augustini lib. 2. cap. 2. contra Faustum: *Tu es ergo regula veritatis: quicquid contra te fuerit non est verum?* Et id aliud lib. 32. cap. 19. contra eundem, omnibus Protestantibus: *Videtis ergo, id vos agere, vt omnis de medio Scripturarum auferatur authoritas, & cuique animus author sit, quid in vnaquaque Scriptura probet: idest, vt non authoritati Scripturarum subijciatur ad fidem; sed sibi Scripturas ipse subijciat, non vt ideò illi placeat aliquid, quia hoc in sublimi authoritate scriptum legitur, sed ideò rectè scriptum videatur, quia hoc illi placuit. Quo te committis anima misera?*

At si Patres, & Hieronymus ipse sua spectarunt

sola tempora, adeoque existimarunt à principio sic semper fuisse, qua fronte Patres tam Græcos, quàm Latinos, & Hieronymum ipsum à suis stare partibus pro Episcoporum, & Presbyterorum æqualitate affirmant Aduersarij? Certè hoc affirmari nequit, nisi protestantica impudentia, & audacia. Potiùs itaque, ac verissimè dicendum est, Salmasium sua sola spectasse tempora, & solam profanam Protestantium Synagogam, in qua nec Episcopi sunt vlli, nec Presbyteri æquales, vel inæquales. Sed profectò non existimauit, rem ita fuisse semper à Principio. Vndè enim id sciri potest, nisi auctoritate illorum, qui proxime temporibus Apostolorum vixerunt, & Ecclesiasticas reliquerunt nobis historias? Et vnde Salmasio tanta oculorum acies, vt omnia perlustrauerit vsque ad Apostolorum æuum, & ex septendecim seculorum obscuritate, & inuolucris tantam veritatem Orbi Christiano tam strenuè exeruerit? Sed profectò non aliundè id prouenit, nisi ex Caluinistico pharmaco, quo eos infectos, fascinatosque habet, vt sibi videre videatur, quod reverà non videt.

Porrò Seldenum qnod attinet, non sic suum excipit Eutychium, sed omni fide dignum eum habendum vult; illique est veluti alius Beda planè Ægyptius. Sic enim in calce suæ Præfationis de illo loquitur: *Sed verò si Eutychio fidem hic parùm habendam ideo forsan quis morosiùs existimauerit, quòd*

æui fuerit ipse adeò rebus, quas tradit recentioris (nam seculo, vt vides, floruit decimo) certè necesse est, vt is, si parili in paribus vtatur ratione, nec Iosepho, Liuio, Halicarnassæo, Plutarcho, Eusebio, Zonaræ, origines, & resgestas Iudaicas, Romanas, Græcas Punicas, Christianas tandiù seculum suum anteuertentes narrantibus, nec id genus alijs credat, imò vt pro fide dignis habeat historijs (præter sacras literas) duntaxat ipsa Archiuorum penetralia, Conciliorum acta ipsa, Thucydides, Polybios, Salustios, Cæsares, Tacitos, Guicciardinos, Comminæos. Mihi sanè Eutychius in hisce est veluti Beda planè Aegyptius.

Benè quidem, Seldene, vltrò, ac lubenter tibi admittimus Eutychium omni fide esse dignum, imò dignissimum, & omnem illi habendam fidem, atq; ei veluti Bedæ planè Ægyptio, non solùm in hisce, sed in omnibus quoque articulis, de quibus controuersia nobis est vobiscum, standum esse. Quamobrem ingenuè, ac priscè proferas, rogo, quid sentit Beda iste de numero Sacramentorum tam in Chronico tantoperè à te laudato, quàm in alijs eius opusculis? quid de Sacrificio Missæ? quid de Corporis Christi realitate, ac ipsa transsubstantiatione? quid de Sanctorum reliquijs, inuocatione, ac intercessione? quid de sacris Imaginibus? quid de ciborum delectu, de ieiunijs, de cœlibatu, & virginitate, de Monachatu; de bonis operibus, de votis, de altaribus, de signo

Crucis, de traditionibus, de Romana Sede, ac Romanis Pontificibus, & an ſanctus Petrus Romam ſit profectus, ibique Cruci inuerſus affixus, an Romanam fundauerit Sedem, an Romani Pontifices eius ſint ſucceſſores; demumque de alijs eiuſmodi ſexcentis, quæ Proteſtantica impudentia Romanorum Pontificum eſſe commenta aſſerere non verentur veſtri? At de his fusè in conſenſu Orientalium tam inter ſe, quàm cum Eccleſia Romana, Deo fauente, dicemus.

Porrò ad rem ipſam iam veniamus, expendamuſque eos Bedæ huius Ægyptij locos, ex quibus ſua adſtruere conatur contra nos argumenta Seldenus. Et, vt res meliùs à lectoribus noſtris intelligatur, præmittenda eſt Eutychij Arabica Periocha cum Latina Seldeni interpretatione, quam noſtra ſequetur. Errores verò, & mendas, quæ ad ipſam controuerſiam non pertinent, (quas plures, & graues commiſit tam in Periocha, quàm in Commentarijs,) ad calcem Operis caſtigandas eſſe commodiùs, duximus. Noſtra autem dicta non modò ex Eutychio ipſo, & antiquiſſimis Eccleſiæ Alexandrinæ monumentis firmabimus; ſed etiam ex aliorum Orientalium teſtimonijs, & auctoritatibus. Sic enim facilè videbunt Aduerſarij, quænam ſit Eutychij mens, & ſenſus, & quàm mirus omnium Orientalium ſit conſenſus.

At iſthæc meditantem interpellauit nonnemo dicens:

cens:

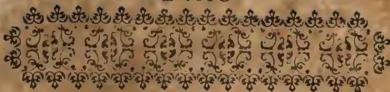
cens : Heus Abraham ! ad quid vanos impendis labores ? ſi Moyſen, & Prophetas, quos habent, non audiunt, putaſne, illos audituros, aut credituros, ſi tuum miſeris ad eos Orientalem Lazarum, aut ex tuis mortuis quempiam alium ? Huic ego : quid ſint facturi, amice, prorsùs ignoro ; at quid meę poſtulant partes, habeo ex D. Iacobo Syro in carmine de amore, & ſtudio veritatis ita ſcribente.

ܡܠܠ ܡܠܠ ܐܘ ܕܡܡܠܠ ܠܟ ܢܫܡܥܘܢܟ
ܐܘ ܠܐ ܢܫܡܥܘܢܟ ܗܘ ܠܐ ܬܫܠܐ ܡܢ ܕܬܡܠܠ

Loquere, loquere. tu, cui loquendum eſt, audiant te; vel non audiant, ne ceſſes loqui. Equum tamen, ac par eſt credere, eos audituros, ceſſuroſque illorum auctoritati, ad quos prouocarunt. Quamobrem votum ſecundet, qui poteſt, noſtrum, Deus.

EVTY.

EVTYCHII

PATRIARCHÆ ALEXANDRINI

PERIOCHA,

Cum verſione Seldeni.

فى تسع سنين من قلوديوس قيصر كان مرقص الانجيلى بمدينة الاسكندريه يدعوا الناس الى الايمان بالمسيح سيدنا. فبينما مرقص يمشى فى مدينة الاسكندريه اذ انقطع شسع نعله. وجلس عند رجل اسكاف

Nnus agebatur *Claudij* Cæſaris nonus, cùm *Marcus* Euangeliſta in vrbe verſatus eſt *Alexandriæ*, vt indè propagaretur apud homines fides in Chriſto Domino noſtro. Dum autem per vrbem incedit, diffringitur calcei eius corrigia:

gia: quem vt reficeret, ad Sutorem se contulit nomine *Hananiam*, qui subula ad perforandum calceum sumta, digitum suum perforauit, adeò vt multum effluerent sanguinis, nec sine dolore ingenti. Submurmuranti igitur in *Marcum*, dixit ei ille, si credideris in *Iesū Christum* Filium Dei, digitus tuus sanabitur. Prehenso igitur digito eius dixit, In nomine *Iesu Christi* sanus sit digitus tuus; qui eodem momento in sanitatem restitutus est, sanguine ampliùs nō effluente. Et credidit ab eo tempore *Hananias* in Christum, vndè baptizauit eum *Marcus* & constituit eum Patriarcham

يقال له حنانيا ليصلح
نعله. فاخذ حنانيا
الاشفا ليثقب النعل
فثقب به اصبع نفسه.
فسال منه دما كثيرا.
واوجعه وجعا شديدا.
فتبرم بمرقص فقال
له مرقص ان انت
امنت بيسوع المسيح
ابن الله فان اصبعك
تبرا. واخذ مرقص
اصبع حنانيا. وقال
بسم يسوع المسيح
تبرا اصبعك. فبريت
اصبعه للوقت. فانقطع
الدم فامن حنانيا
من ساعته بالمسيح
وعمده مرقص وصيره
بطريكا على الاسكندريه.
وهو اول بطريرك صير
على الاسكندريه.

Ale-

وان مرقص البشير صير
مع حنانيا البطريرك
اثنى عشر قسيس يكونوا
مع البطريرك واذا عدم
البطريرك . يختاروا
واحد من الاثنى عشر
قسيسا . ويضع الاحد
عشر قسيس الباقون
ايديهم على راسه
ويباركونه . ويصلحونه
بطريركا . ثم يختاروا
رجلا فاضلا فيصيروه
قسيسا معهم بدل
الذى صير بطريركا
ليكونوا اثنى عشر ابدا .
فلم يزل رسم القسا
بالاسكندريه يصلحوا
البطاركه من
القسا الاثنى
عشر الى زمان
الاسكندر بطريرك

Alexādriæ. Scilicet is primus erat *Alexandriæ* Patriarcha conſtitutus. Cōſtituit item *Marcus* Euāgeliſta duodecim Presbyteros cum *Hanania*; qui nempe manerēt cum Patriarcha, adeò vt cùm vacaret Patriarchatus, eligerent vnum è duodecim Presbyteris cuius Capiti reliqui vndecim Manus imponerent eumque benedicerent & Patriarchā eum crearent, & dein virum aliquem inſignem eligerent eumque Preſbyterum ſecum cōſtituerent loco eius qui ſic factus eſt Patriarcha; vt ita ſemper extarent duodecim. Neque deſijt *Alexădriæ* inſtitutum hoc de Presbyteris, vt ſcilicet

Pa-

Patriarchas crearent ex Presbyteris duodecim, vſque ad tempora *Alexã-dri* Patriarchæ *Alexandrini* qui ſuit ex numero illo CCCXVIII. Is autē vetuit ne deinceps Patriarcham Presbyteri crearent. Et decreuit vt mortuo Patriarcha conuenirent Epiſcopi qui Patriarcham ordinarent. Decreuit item vt vacāte Patriarchatu, eligerent ſiue ex quacunq; regione ſiue ex duodecim illis Presbyteris ſiue alijs, vt res ferebat, virum aliquem eximium, eumq; Patriarchā crearent. Atq; ita euanuit inſtitutum illud antiquius, quo creari ſolitus à Presbyteris Patriarcha; & ſucceſſit in locum eius

الاسكندريه الذى كان فى جملة الثلثمايه والثمانيه عشر. فانه منع من ان يصلحون القسا البطريرك ؛ وامر ايضا اذا مات البطريرك ان يجتمعوا الاساقفه ويصلحون البطريرك. وامر ايضا اذا مات البطريرك ان يختاروا من اى بلد كان رجلا فاضلا. او من اولايك الاثنى عشر قسا او غيرهم ممن يرضا حاله فيصلحونه بطريرك. وانقطع الرسم القديم من اصلاح القسا البطريرك. وجرى الامر للاساقفه فى اصلاح البطريرك. واما

سوالهم لم يسمى
بطريرك الاسكندريه
بابا فمعنى البابا
جد . فان منذ حنانيا
الذى اصلحه مرقس
البشير بطريرك
الاسكندريه الى وقت
ديمتريوس بطريرك
الاسكندريه وهو
الحادى عشر
بطريركا كان على
الاسكندريه . لم
يكن فى عمل مصر
اسقف . ولم تكن
البطاركه الذين قبله
اصلحوا اسقفا . فلما
صار ديمتريوس بطريركا
اصلح ثلثة اساقفه .
وهو اول بطريرك
بالاسكندريه عمل
الاساقفه . فلما مات

decretum de Patriarcha ab Epiſcopis creando. Is etiam petijt ab eis ne Patriarcha *Alexandrinus Papa* vocitaretur; quod ſignificat Auum. Sed verò ab *Hanania* quem cõſtituit *Marcus* Euangeliſta Patriarcham *Alexandriæ*, vſq; in tempora *Demetrij* Patriarchæ ibidem (is Patriarcha fuit *Alexandrinus* vndecimus) nullus erat in Prouincijs *Aegypti*, Epiſcopus; nec Patriarchæ ante eum crearunt Epiſcopos. Ille autem factus Patriarcha tres conſtituit Epiſcopos. Et primus fuit hic Patriarcha *Alexandrinus*, qui Epiſcopos fecit. Mortuo *Demetrio* ſuffectus eſt *Heraclas* Patriar-

triarcha *Alexandrinus*, qui Episcopos constituit viginti. Ex his vnus erat, *Ammonius* dictus, religionis desertor. De quo simul ac ad *Heraclam* delata est fama, congregauit is Synodum Episcoporum, & in vrbem *Ammonij* perrexit, vbi re satis cognita & perspecta, eum ad Veritatem reduxit. Cùm verò homines audierant Episcopos vocitare Patriarchã *Abba* seu Patrem, inter se dixere, nos Episcopum quemlibet *Abba* seu Patrem appellamus; Et appellant Episcopi Patriarcham *Abba*. Vnde sanè oportet vt vocemus nos Patriarcham *Papam* id est Auum, cùm sit Pater

صير بعده هرقل بطريرك على الاسكندريه. فاصلح عشرون اسقفا . فواحد من هولا الاساقفه اسمه اومانيوس خالف الشريعه . واتصل خبره بهرقل البطريرك فجمع هرقل البطريرك جماعة من الاساقفه . وصار الى مدينة اومانيوس . فكشف عن حاله فنظر في امره ورده الى الحق . فسمعت العامه الاساقفه وهم يسمون البطريرك ابا . فقالوا في نفسهم اذا كنا نحن نسمى الاسقف ابا . والاسقف يسمى البطريرك ابا . يجب علينا نحن ان نسمى البطريرك بابا . اى جدا . اذ كان اب الابا .

فسمى بطريرك
الاسكندريه من ايام
هرقل بابا اى الجد .
فاما حنانيا بطريرك
الاسكندريه الذى
اصلحه مرقص البشير
على كرسيها بطريركا
اقام اثنين وعشرون
سنه ومات . وخرج
مرقص البشير الى برقه
يدعوا الناس الى الايمان
بالمسيح ابن الله .
ومات قلوديوس قيصر
الملك فملك بعده ابنه
نارون قيصر برومية ثلثه
عشر سنه . وهو اول من
اهاج على النصارى
الشر والبلا . وكان
رجلا شريرا جدا ردى
السيره . وفى عصر
ناروں قيصر كتب

Patrum. Ita à tempore *Heraclæ*, Patriarcha *Alexandrinus* dictus est *Papa*, id est Auus. Postquam autem *Hananias* Patriarcha *Alexandrinus* quem *Marcus* Euãgelista in sede sua constituit, annos sederat XXII. mortuus est. Et profectus est *Marcus* Euangelista in *Barcam*, vt propagaretur apud homines Fides in Christum filium Dei. Obijt dein *Claudius* Cæsar, Imperator, & imperauit *Romæ* post eũ, filius eius *Nero* Cæsar annis XIII. qui primus fuit grauissimorum in Christianos malorum autor; homo vtpotè, in consilij & vitæ instituendæ ratione, improbissimus

ſimus. Et tempore *Neronis* Cæſaris, ſcripſit *Petrus*, Apoſtolorum Princeps, Euangelium *Marci*, cùm *Marco*, lingua *Romana*, in vrbe *Romæ*. Sed attribuit illud *Marco*. Etiam tempore huius Imperatoris ſcripſit *Lucas* Euangelium ſuum *Græcè*, ad virum Nobilem ex Sapientibus *Romanis*, cui nomen *Theophilus*, ad quem itẽ ſcripſit Acta ſeu Diſcipulorum hiſtoriam. Erat autem *Lucas* Euangeliſta comes *Pauli* Apoſtoli, quocùm per tempus aliquod manſit. Vndè eſt quòd *Paulus* Apoſtolus in quadam Epiſtola ſua dicit, *Lucas Medicus vos ſalutat*. Prehenſum verò

بطرس رئيس الحواريون انجيل مرقص عن مرقص فى الروميه فى مدينة روميه. ونسبه الى مرقص. وفى عصر هذا الملك ايضا كتب لوقا انجيله باليونانيه الى رجل شريف من علما الروم يقال له ثاوفيلا. اوكتب اليه ايضا الابركسيس الذى هو اخبار التلاميذ. وقد كان لوقا البشير صاحب بولص الرسول. واقام معه زمانا. وذلك ان بولص الرسول يقول فى بعض رسايله ان لوقا الطبيب يقرا عليكم السلام.

واخذ نارون قيصر لبطرس وصلبه منكسا وقتله . لان بطرس قال له ان اردت ان تصلبني فاصلبني منكسا لئلا اتشبه بسيدى المسيح فانه صلب قايما . وضرب عنق بولس بسيف وكان لبطرس بعد سيدنا المسيح حين قتل اثنين وعشرون سنه . وصير بعد بطرس لينوس بطريركا على روميه اقام اثنى عشر سنه ومات . وهو اول بطريرك صار على روميه وكان مرقص صاحب الانجيل بالاسكندريه وبرقه يدعوا الناس

Petrum Nero Cęſar cruci affigit, corpore ſcilicet inuerſo, atque ita morte eum affecit. Nam & dixerat ei *Petrus*, ſi vis vt ego cruci affigar, corpore me inuerſo affige cruci, ne mors mihi inflicta ſimilis ſit ei quæ infligebatur Domino meo Chriſto, qui cruci affixus eſt, corpore erecto. Sed gladio trucidauit *Paulum*. Occiſus autem eſt *Petrus* ſub annum XXII. poſt Dominum noſtrum Chriſtum. Erat verò poſt *Petrum*, *Linus* Patriarcha *Romæ*, qua functus dignitate XII. annos obijt. Et hic primus erat Patriarcha *Romanus*. Atq; erat *Marcus* Euãgelij autor, in

in *Alexandria* & *Barca* (vt ſcilicet propagaretur apud homines Fides in Chriſtum Filium Dei) annis VII. Et anno Imperij *Neronis* Cæſaris iã dict i primo , occiſus eſt *Marcus* *Alexandriæ* , & corpus eius igne eſt crematum.

الى الايمان بالمسيح
ابن الله سبع
سنين . وفى اول
سنه من مملكه
هذا نارون
قيصر قتل مرقص
بالاسكندريه واحرق
جسده بالنار.

AVCTORIS

Noua verſio ad verbum.

ANno nono Imperij Claudij Cæſaris erat Marcus Euangeliſta in Vrbe Alexandriæ conuocans homines ad Fidem in Chriſtum Dominum noſtrum . Dum autem per Vrbem incedebat Marcus , dirupta eſt corrigia calceamenti eius , hinc ſedit apud hominem ſutorem dictum Hananiam , Vt reficeret calceum ſuum . Cumque accepiſſet Hananias ſubulam ad perforandum calceum , ea digitum ſuum perforauit , effluxitque ex illo multum ſanguinis , & maximo affecit illum dolore , quamobrem plurimùm de Mar co conqueſtus eſt . Et dixit ei Marcus :

cus :

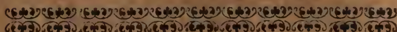
tus: Si credes in Iesum Christum filium Dei, sanabitur digitus tuus. Atque apprehenso digito Hananiæ dixit Marcus: In nomine Iesu Christi sanetur digitus tuus, & statim sanatus est digitus eius, & constitit sanguis. Hananias autem sine vlla mora credidit in Christum, baptizauitque illum Marcus, & constituit eum Patriarcham Alexandriæ, & est primus Patriarcha Alexandriæ constitutus. Constituit etiam Marcus Euangelista cum Hanania Patriarcha duodecim Presbyteros, qui adessent Patriarchæ, vt decedente Patriarcha, eligerent vnum ex duodecim Presbyteris, & imponerent reliqui vndecim Presbyteri manus suas capiti eius, & benedicerent eum, & constituerent eum Patriarcham. Dein eligerent virum aliquem virtutibus præstantem, illumque sufficerent Presbyterum secum loco eius, qui Patriarcha suffectus est, vt essent perpetuò duodecim. Neque desijt mos ille Presbyterorum Alexandriæ constituendi Patriarcham ex ijs duodecim Presbyteris vsque ad tempus Alexandri Patriarchæ Alexandriæ, qui erat ex numero trecentorum octodecim (Patrum Nicææ congregatorum;) *is enim vetuit, ne Presbyteri constituerent Patriarcham. Præcepit quoque, vt mortuo Patriarcha, conuenirent Episcopi, & Patriarcham constituerent. Præcepit etiam, vt defuncto Patriarcha, eligerent ex quacunque regione virum aliquem virtutibus præcellentem, siue aliquem ex illis duodecim Presbyteris, siue alijs, cuius placeat conditio, & illum constituerent Patriarcham,*

cessa-

cessauitque antiquus mos constituendi Patriarcham à Presbyteris, factaque est potestas penes Episcopos constituendi Patriarcham. Si qui vero percunctati fuerint, cur Patriarcha Alexandrinus vocatur Papa? Papa autem Auum significat. Hoc quidem ideò, quia à tempore Hananiæ, quem Marcus Euangelista Patriarcham constituit Alexandriæ, vsque ad tempora Demetrij Patriarchæ Alexandrini, & est vndecimus Patriarcha Alexandrinus, nullus erat in Territorio Aegypti Episcopus; nec Patriarchæ, qui ante eum erant, constituerant (ibi) *Episcopum. Cùm itaque factus est Demetrius Patriarcha, tres constituit Episcopos, & est primus Patriarcha, qui in ALEXANDRIA fecit Episcopos. Eo autem defuncto, suffectus est post illum Heraclas Patriarcha Alexandriæ, qui viginti constituit Episcopos. Vnus autem ex his Episcopis nomine Eumenius, in Legem prauaricatus est. Cùm autem eius fama ad Heraclam Patriarcham delata esset, congregauit Heraclas Patriarcha Synodum Episcoporum, perrexitque ad vrbem Eumenij, & eius statu satis cognito, atque perspecto negotio illius, eum ad veritatem reduxit. Plebs verò audiens Episcopos Patriarcham appellantes patrem, dixit apud se: Si nos Episcopum appellamus patrem, & Episcopus Patriarcham patrem appellat, oportet, vt nos Patriarcham appellemus* Papam, *idest Auum, cùm ille sit Pater Patrum. Appellatus itaque est à diebus Heraclæ Patriarcha Alexandrinus* Papa,

idest Anus. Porrò Hananias Patriarcha Alexandriæ; quem constituerat Marcus Euangelista in ea Sede Patriarcham, sedit annos viginti duos, & mortuus est. Marcus verò Euangelista egressus est ad Barcam homines conuocans ad Fidem in Christum Filium Dei. Et mortuus est Claudius Cæsar Imperator, imperauitque post illum filius eius Nero Cæsar Romæ tredecim annis, & est primus, qui concitauit in Christianos malum, & persecutionem. Erat quippe homo pessimus, ac improbissimis moribus. Tempore autem Neronis Cæsaris scripsit Petrus Apostolorum Princeps Euangelium Marci, Marco excipiente, Lingua Romana in vrbe Romæ, & attribuit illud Marco. Huius quoque Imperatoris tempore scripsit Euangelium suum Lucas Græca lingua ad virum quendam nobilem de Sapientibus Romanorum, cui nomen Theophilus. Inscripsit eidem præterea Acta, quæ sunt Historiæ Discipulorum. Lucas quippe Paulum Apostolum comitatus erat, ac per aliquod tempus manserat cum illo; nam Paulus Apostolus in quadam sua Epistola dicit: Lucas Medicus vos salutat. *Nero autem Cæsar captum Petrum cruci affixit inuersum, atque illum occidit; quia dixerat ei Petrus: Si vis me cruci affigere, quæso, affigito me inuersum, ne similis fiam Domino meo Christo, qui rectus cruci affixus est. Pauli verò collum gladio trucidauit. Occisus autem est Petrus viginti duobus elapsis post Christum Dominum annis; & suffectus est Petro Linus Patriarcha*

cha Romæ, seditque annis duodecim, & mortuus est, & fuit Primus, qui Romæ Patriarcha suffectus est. Marcus autem auctor Euangelij erat in Alexandria, & Barcæ conuocans homines ad Fidem in Christum Filium Dei per spatium annorum septem. Anno autem primo huius Neronis Cæsaris occisus est Marcus Alexandriæ, & corpus eius igne crematum est.

CAPVT I.

De statu Quæstionis; nec non de præcipuis argumentis, quæ Seldenus ex Eutychij Periocha in Hierarchiam Ecclesiasticam adstruit.

QVæstio est, an idem sit siue ordine, siue gradu, siue dignitate, siue iurisdictione Presbyter, & Episcopus. Affirmant Lutherus, & Caluinus, ac quotquot in ipsorum iurarunt verba. Negant Catholici constanter asserentes, Episcopum ex iure diuino Presbytero esse superiorem, sua firmantes dicta sacrorum Conciliorum canonibus, & sanctorum Patrum testimonijs. Vtrinque itaque integris scriptis voluminibus acriter digladiati sunt par-

tium propugnatores. Nec venerandæ tantùm antiquitatis auctoritate disceptatum fuit; verùm etiam ad variarum gentium, & linguarum Scriptores, & Scripta prouocatum. Vnam vnius Eutychij Arabis Scriptoris ex tota Orientali supellectili nactus est Seldenus Periocham, quæ suis, suorumque Sodalium fauere votis ipsi visa fuit. Quamobrem hanc latinitate donatam commentarijs adornauit, & magno triumpho inter suos diuulgauit. Quinque præcipua inde adstruit argumenta tanquam validissima ad probandum, Episcoporum siue ordinem, siue gradum, siue dignitatem neutiquam ex diuino Iure aliam esse ab ordine, siue gradu, siue dignitate Presbyterali.

Primum argumentum ex hisce Eutychianæ Periochæ adstruit verbis ويضع الاحد عشر قسيس الباقون ايديهم على راسه *Et imponerent reliqui Vndecim Presbyteri manus suas capiti eius*, scilicet Episcopi ordinandi. Putat enim Seldenus pag. 16. num. 10. hac manuum impositione, quæ fit à Presbyteris, tradi ordinem, & consequenter Presbyteros ordinandi, siue consecrandi Episcopum habere facultatem.

Alterum argumentum eruit Seldenus ex his alijs: ويباركونه *Eumque benedicerent*. Vbi nomine *Benedictionis* intelligit Seldenus pag. 35. num. 11. certam, & conceptis ex canone, seu vsu aliquo verbis

bis formulam, qua quis ordinatur, ſeu conſecratur; quam hodierni Scholaſtici vulgò formam appellant. Pro exemplo rei huius affert ex Epitome rerum geſtarum à ſancto Petro, Clementi tributa, vt ille ait, qua Zachęus in præfecturam Eccleſiæ Cæſarienſis ordinatus. Indè verò inferre conatur, Presbyteros in Eccleſia Alexandrina ordinandi Epiſcopos poteſtate fuiſſe præditos.

Tertium argumentum ex iſtis conſtruit verbis ويصيرونه بطريركا *Et Patriarcham eum crearent*. Hæc accipit Seldenus pro creatione, ſeu conſtitutione, ſeu ordinatione propriè accepta, vti legere eſt apud illum pag. 63. num. 12.

Quartum argumentum deſumit ex hiſce alijs, quæ paulò inferiùs leguntur لم يكن في عمل مصر اسقف *Nullus erat in prouincijs* (verbum Arabicum *in prouincia*) *Aegypti Epiſcopus*. Hinc enim deducit Seldenus pag. 143. num. 22. nullum fuiſſe in prouincijs (vti ipſe interpretatur) Ægypti Epiſcopum, & conſequenter ordinationem pertinuiſſe ad Presbyteros, qui Epiſcopi, ſiue Patriarchæ ordinandi ex Eutychio capiti manus imponebant, benedicebant, & eum creabant. Ergo, infert inde Seldenus, Presbyteri illi Alexandrini iſta præſtantes ex D. Marci decreto, ordinandi Epiſcopum habebant facultatem; ergo eiuſdem ſunt ordinis, & poteſtatis.

Quin-

Quintum tandem argumentum ex ſequentibus extruit وهو اول بطريرك بالاسكندريه عمل الاساقفه *Et primus fuit Patriarcha, qui Alexandriæ fecit Epiſcopos*, ſcilicet Demetrius. Hæc proteſtantica fide, vt ſuæ ſententiæ maius adderet robur, ſic vertit Seldenus. *Et primus fuit hic Patriarcha Alexandrinus, qui Epiſcopos fecit*. hæc ita, vt excluderet omninò Epiſcopos ex tota Ægypti diœceſi; vnde pagina 143. num. 22. euincere nititur, Demetrium omnium primum fuiſſe ex Alexandrinis Patriarchis, qui Epiſcopos creauit, adeoque vſque ad ea tempora, nempe ſpatio 175. annorum, & amplius, nullum fuiſſe in prouincijs Ægypti Epiſcopum; ſed Eccleſiæ ſine Epiſcopis regebantur à Presbyteris, qui ijſdem muneribus fungebantur, ac alibi, & in alijs Eccleſijs tam Orientis, quàm Occidentis Epiſcopi. Ergo ordinandi neceſſariò præditi erant Presbyteri illi facultate; ergo eiuſdem ordinis, & poteſtatis erant, ac Epiſcopi.

Hæc ſunt præcipua Aduerſarij argumenta eruta ex Eutychij ea Periocha, quæ diligenter excutienda prius nobis ſunt, & fideli examine expendenda, deinde ad ea, quæ inde deriuantur, & eo ſpectant, procedamus.

CA.

CAPVT II.

In quo primum Ioannis Seldeni diluitur Argumentum, quod ex χειροθεσία, *seu* χειροτονία, *nempe impositione manus, de qua Eutychius, adstruit.*

EVtychius statim atque D. Marci in vrbe Alexandrina prædicationis exordia; Hananiæ, siue Aniani sutoris conuersionem ad Christianam Fidem, eiusdemque ad Alexandrinum Patriarchatum promotionem ordine enarrauit, hæc de illius Ecclesiæ regimine, & Ecclesiastica administratione subiunxit:

وان مرقس البشير صيّر مع حنانيا البطريرك
اثنى عشر قسيس يكونوا مع البطريرك واذا عدم
البطريرك يختاروا واحد من الاثنى عشر قسيسا
ويضع الاحد عشر قسيس الباقون يديهم على راسه.

Idest: *Constituit etiam Marcus Euangelista cum Hanania Patriarcha duodecim Presbyteros, qui adessent Patriarchæ, & decedente Patriarcha, eligerent vnum ex duodecim Presbyteris, & imponerent reliqui vndecim Presbyteri manus suas capiti eius.*

Ad hæc Eutychij sic pag. 16. num. 10. commentatur Seldenus. *Patriarcham ita à Presbyteris electum & creatum vult, tum ex ipsis, tum ab ipsis electus, à reli-*

reliquis Vndecim χειροθεσία, *seu* χειροτονία *id est impositione manuum cum adiecta benedictione, crearetur, seu, vt loqui amant, consecraretur. Impositionis manuum, velut ritus in creandis Presbyteris, ac Ministris Ecclesiasticis vsitati, mentio est satis obuia in Actis, & Epistolis sacris.* Id autem ritus imponendi manus in creandis Presbyteris, Episcopis, siue alijs ex Hebraico fonte manasse, pluribus ibi probare nititur Seldenus.

Itaque neutiquam hæret hic Seldenus, an impositio illa manuum, quæ à Presbyteris Alexandrinis fiebat in Patriarcha creando, esset ordinatiua, siue collatiua ordinis, aut dignitatis, nec ne; sed id vltrò affirmat. Verùm quantum hallucinatur bonus Seldenus, ex illius Ecclesiæ docemur Ritualibus, & Constitutionibus.

Siquidem triplex fuit, & etiamnùm est apud Ægyptios in Episcopis creandis manuum impositionis genus, iuxta triplex genus hominum, nempe Populi, Presbyterorum, & Episcoporum. Populi dabantur, & numerabantur suffragia manuum eleuatione, & extensione; deinde impositione confirmabantur. Presbyteri bis etiam manus capiti ordinandi imponebant, cùm ad suffragia quoque danda, tùm ad designandam personæ electæ admissionem, electionemque approbandam. Episcopi bis adhuc & ipsi manus imponebant, nimirùm ad suffragia confirmanda, & personam electam designandam, & admitten-

ten-

tendam, tandem ad ipſum ordinem conferendum.

De eleuatione, & extenſione manus, qua vota, & ſuffragia dabantur, ſic in vetuſtiſſimis Eccleſiæ Alexandrinę Conſtitutionibus cap. 4. de Epiſcopis, legitur.

فليجتمع كل الشعب والقسوس والاساقفه
في الاحد وليسال الكبير الذى فيهم القسوس
والشمامسه والشعب ويقول. هذا الذى ارتضيتموه
ان يكون لكم ريسًا: فاذا قالوا نعم فليسايلهم
ايضا ويقول. هذا يستحق التقدمه الجليله واقام
سيرته صحيحا لم يوجد عليه شيا. فاذا اجابوا كلهم
وقالوا انه هكذا بحق وليس بمراياه. فليسالوا ايضا
ثالث دفعه هل هو مستحق بحق هذه الرياسه لكى
تثبت كل كلمه من فم اثنين ام ثلاثه. فاذا قالوا
ثالث دفعه انه مستحق فليصافحوا بايديهم كلهم
فاذا فعلوا ذلك بانس فليكن سكوت والشمامسه
يمسكوا الاناجيل المقدسه وهي منشوره على راس
من يقسموه ويجلسه الاساقفه على كرسي
يصلح له فاذا قبلوه كلهم قبله الرب

ideſt: *Congregetur Vniuerſus Populus, & Presbyteri, ac Epiſcopi die Dominico, & interroget Maior eorum Presbyteros, Diaconos, & Populum dicens: Hic ne eſt, in quo conſenſiſtis, Vt ſit Vobis Princeps? Si autem*

tem dixerint : maximè ; interroget illos rursùs dicens : Iste dignus ne est præclara hac Præfectura? Rectè ne adeò suos instituit mores, Vt nihil contra eum reperiatur? Et si responderint omnes, ac dixerint : Ita verè esse, & sine simulatione ; interrogentur etiam tertia vice: Vtrum verè dignus sit hoc Principatu? Vt confirmetur omne verbum ex ore duorum, vel trium. Si verò dixerint tertia vice, quod dignus sit; extendant omnes manus suas. Quod si fecerint pacificè, & vnanimiter : fiat silentium, & Diaconi teneant Sacrosancta Euangelia expansa, & aperta super caput Ordinandi, & Episcopi sedere illum faciant super sede ipsi conuenìente. Atque cùm acceptus illis fuerit, acceptus quoque erit Domino.

De illa autem manuum impositione, quæ fit à Populo, Presbyteris, & Episcopis ad beneplacitum denotandum, designationem personæ, & admissionem, sic capite mox citato legitur. الاسقف يُقام
في يوم الاحد وكل الناس متفقون على اقامته وكل
الشعب والكهنه يشهدون له والاساقفه الذين
يحضرون ليضعوا اياديهم عليه فليغسلوا اياديهم
ثم يقسموه والشعب قيام بسكوت وخوف ويرفعون
اياديهم عليه قايلين اننا نضع ايادينا على هذا
العبد المختار لله باسم الاب والابن والروح القدس
لاقامته في رتبة صالحه ثابته للواحده بلا دنس
كنيسه

كنيسة الله الحي الغير مرى لفعل حكم عدل
واعلان مقدس ونعم ظاهرة وتعليم امين هذا هو
الذى صار للكنيسة الجامعة من جهة الثالوت
المقدس بسر الصليب. Ideſt : *Epiſcopus conſtituatur die Dominico omnibus conſenſum præbentibus de ipſius promotione, & Populo, ac Sacerdotibus pro illo atteſtantibus. Epiſcopi autem, qui adſunt, ut manus ipſi imponerent, lauent manus ſuas, deindè conſecrent illum, populo adſtante cum ſilentio, & timore; & eleuent manus ſuas* (ideſt Populus, & Sacerdotes cum Epiſcopis) *ſuper eum dicentes : Imponimus manus noſtras ſuper ſeruum hunc electum Deo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti ad conſtituendum illum in ordinem bonum, ac ſtabilem Unicæ ſine macula Eccleſiæ Dei viui inuiſibilis ad faciendum iudicium rectum, & manifeſtationem ſanctam, & gratias patentes, ac prodeuntes, & doctrinam fidelem, hunc nimirùm, qui factus eſt Eccleſiæ Catholicæ à parte ſanctiſſimæ Trinitatis myſterio Crucis.*

Haud autem exiſtimandum eſt, manuum hanc impoſitionem accipi hic pro ea, qua ordo confertur, ac ordinatiua dicitur, de hac enim ſtatim ibidem ſubiungitur: وبعد هذا فليضع الاسقف الاول منهم يده
عليه ويقول صلاة القسيه ويقول الشعب كله امين

 ومن

ومن بعد هذا فليقبّله الاساقفه وتقول كل الكهنه
والشعب مستحق مستحق مستحق. ويقبلونه كلهم
ويدعون له بالسلامه. *Posthac autem imponat primus Episcopus ex illis ei manum, & dicat formulam Consecrationis, seu Ordinationis; dicatq; Vniuersus populus Amen. Deindè osculentur eum Episcopi, & dicant cuncti Sacerdotes, & Populus: dignus, dignus, dignus, & osculentur illum omnes, atque adprecentur ipsi pacem, & salutem.*

His omnibus præter Orientales alios mirum in modum succinunt Græci Scriptores. Zonaras in expositione 5. Can. Concilij Laodiceni: *Nunc quidem,* inquit, *Chirotonia vocatur absolutio precum, Sanctique Spiritus inuocatio, dum Sacerdotio quis initiatur, & consecrationem sortitur. Ex eo dicta, quod Pontifex extendat manum benedicens homini ad sacra deligendo. Sed ipsum suffragium quondam nominatum est Chirotonia. Nam cùm turbæ liceret in Vrbibus eligere Sacrorum Præfectos, conueniebat ipsa turba, & alij quidem hunc: alij verò deligebant illum. Quatenùs autem plurium suffragium vinceret, eligentes ferunt solitos extendere manus. Et per manus ita porrectas numerabantur, qui vel hunc vel illum delegissent. Plurium verò calculis electum summo Sacerdotio præficere. Chirotoniæ hinc nomen desumptum, quo sic etiam Synodorum Patres inueniuntur vsi, suffragium nominantes Chirotoniam.*

Idem apud Petrum Arcudium lib. 6. de Sacr. Ord.

cap.

cap. 1. *Chirotonias*, inquit, *suffragia canon appellauit.*

Balſamon in primo Can. Apoſtolorum: *Etsi enim Laodicena Synodus dicit in primo Canone, non debere fieri ordinationes in præſentia audientium, quo in loco ordinatio, quæ Græcè eſt χειροτονία, pro electione accipitur.*

Armenopolus in Epitome Canonum dum explicat Canonem Apoſtolorum: *Canon*, inquit, *iſte Apoſtolorum de Conſecratione, & manuum impoſitione loquitur: primæ verò Synodi Canon de electione, hanc enim & Conſtitutionem, & Chirotoniam vocat.*

Quidni ergo, optime Seldene, ſi iuxta Orientis vſum, & linguam, ac præſertim Eccleſiæ Alexandrinæ, ipſam electionem, ſiue admiſſionem, & deſignationem perſonæ vocauerit Eutychius χειροτονίαν ſeu manuum impoſitionem, conſtitutionem, & eiuſmodi? Certè hæc dicendo, nihil nouum dixit, aut quod poſſit tot commentarijs, totque vociferationibus ſuppeditare materiam.

Sed obijcies forſitan, hæc omnia inſtituta fuiſſe apud Ægyptios in Eccleſia Alexandrina poſt conſtitutos ab Demetrio, & Heracla Epiſcopos, antiquatumque ab Alexandro vetuſtum illum morem, adeoque nullius roboris aut virium ſunt ad præſentem dirimendam controuerſiam.

Reſpondeo, nequaquàm ita ſe rem habere, Seldene, ſed ea omnia, quæ ibi afferuntur, & aſſeruntur,

Apo-

Apostolicarum Traditionum, & Canonum innituntur fundamentis; corroboranturq; auctoritate Constitutionum S. Clementis, quas ad ipsos Apostolos referunt Ægyptij Scriptores; item Conciliorum Ancyrani, Carthaginensis, Gangrensis, & Antiocheni, quæ Alexandro Patriarcha Alexandrino, & Concilio Niceno vetustiora sunt. Quod quidem constat tam ex præfatione illarum Constitutionum, quàm ex totis ipsarum capitibus: sed multò luculentiùs ex inferiùs dicendis.

Quod verò in hoc argumento notandum est; illius peculiaris ritus, quem ex verbis Eutychij effingis, & refingis, nulla occurrit mentio in eo Constitutionum volumine, sed absolutè omnia ibi asseruntur. Nec profectò id silentio præteriri debuerat, aut fortè poterat, cùm ibi agatur de Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum, reliquorumq; Ministrorum ordinationibus; præsertim autem cùm ibidem notentur Melchitarum, Cophtitarum, Nestorianorum, aliarumq; Sectarum Orientis consensus, & dissensio circa Ecclesiasticam administrationem: de hac verò re nec verbum quidem legitur, cùm tamen sit notatu dignissima, & maximi momenti.

Sed an clarissimè non liquet ex ijsdem Alexandrinis antiquissimis monumentis, hoc idem obseruatum esse in ordinationibus Patriarcharum Alexandrinorum, tam qui Alexandrum ipsum, & Nicænum Concilium præcesserunt, quàm qui subsecuti sunt? De

ma-

manuum impoſitione, quæ à turba, ſeu populo fiebat ad ſuffragia danda, ſic legitur apud Seuerum Alexandrinum vitarum Alexandrinorum Patriarcharum auctorem, & diligentiſſimum collectorem, in vita Agrippini, (alijs Agrippa) qui annis 146. præceſſit Alexandrum. ثم ان الشعب اجتمعوا باتفاق وجعلوا اياديهم على انسان خايف من الله اسمه اغريبينوا واوسموه بطركا واجلسوه على الكرسى الانجيلى. *Tum conuenerunt populus Vnanimiter, & impoſuerunt manus ſuas homini timenti Deum, cuius nomen Agrippinus, & conſtituerunt illum Patriarcham, ac ſedere fecerunt ſuper ſedem Euangelicam.* Ideſt collocauerunt eum in Sede Alexandrina, quæ eſt D. Marci Euangeliſtæ.

De illa verò impoſitione manuum, quæ tam à populo, quàm à Presbyteris fiebat, mentio habetur in vita S. Petri Ieromartyris apud mox laudatum Seuerum. ولما تنيح انبا ثاونا البطرك اجتمعوا كهنة الاسكندريه والشعب ووضعوا اياديهم على بطرس ولده وتلميذه فجلسوه على كرسى الاسكندريه

Cùm autem requieuiſſet Abbas Theonas Patriarcha; conuenerunt Sacerdotes Alexandriæ, & populus, impoſueruntque manus ſuas Petro eius filio, ac diſcipulo, & collocauerunt eum in Sede Alexandrina.

Haud

Haud aliter profectò loquitur idem de ipſius Alexandri ordinatione . ولما تنيح ارشيلا البطرك اجتمع الشعب ووضعوا اياديهم على الاب الاكسندرس القس وصار بطركا *Defuncto Archilla Patriarcha conuenit Populus , & impoſuerunt manus ſuas Abbati Alexandro Presbytero , & ſuffectus eſt Patriarcha .*

Eadem prorsùs vtitur loquendi formula in ordinatione Petri ; qui Athanaſio ſucceſſit, nimirùm poſt prætenſi illius peculiaris moris antiquationem , & abrogationem ab Alexandro factam . ولما تنيح اثناسيوس الرسولى البطرك اجتمع الشعب ووضعوا اياديهم على رجل قس اسمه بطرس واوسموه بطركا *Defuncto Athanaſio Apoſtolico Patriarcha conuenit populus Orthodoxus, & impoſuerunt manus ſuas homini Presbytero , cui nomen Petrus , & conſtituerunt eum Patriarcham .*

Quid pluribus ? mos antiquus erat , & adhuc perdurat apud Ægyptios , vt Presbyteri , qui Epiſcopo adſunt, cùm ordinationum defungitur munere , manus vna cum illo imponerent capiti ordinandi , quemadmodùm in volumine conſtitutionum cap. 6. de Presbyteris in hæc ſtatuitur verba : اذا اراد الاسقف

ان

ان يقسم القسيس فيجعل يده على راسه والقسا
كلهم لامسوه *Cùm vult Episcopus ordinare Presbyterum, manum ſuam imponat capiti eius, ſimulque omnes Presbyteri tangant illud*. Nempe ſimul manus imponant.

Hæc mirum in modum conueniunt cum antiquo Latinorum Canone, qui diſtinct. 23. ſic legitur: *Presbyter ordinatur Epiſcopo eum benedicente, & manum ſuper caput eius tenente: etiam omnes Presbyteri, qui præſentes ſunt, manus ſuas iuxtà manus Epiſcopi ſuper caput illius teneant*.

Ne autem eiuſmodi Presbyterorum manuum impoſitionem ad ordinis pertinere collationem, quiſquam exiſtimet, ita ſtatim eodem cap. 6. earundem Eccleſiæ Alexandrinæ Conſt. ſubiungitur. الاسقف
هو يصيّر الشرطونيه والذى يقبل الشرطونيه
منه يقبل ايضا بركته. القسيس لا يعمل
شرطونيه ولا يجوز له البتّه. *Epiſcopi eſt facere χειροτονίαν. Qui verò ſuſcipit ab illo χειροτονίαν ſuſcipit etiam eius benedictionem. Presbyteri autem nec eſt facere χειροτονίαν; nec vnquam id ipſi licet*. Et rursùs والاسقف
يبارك ولا يُبارك عليه ويقسم الناس ويقبل
الاولوجيه من جهة الاساقفه وايس من جهة القسا
Epiſcopus benedicit & non benedicitur; alios ordinat;

 ipſe

ipse vero Eulogiam, seu benedictionem suscipit ab Episcopis, non quidem à Presbyteris; hoc est ab Episcopis sacris initiatur, non à Presbyteris.

Concluditur igitur ex hactenùs allatis, optime Seldene, ex Alexandrinæ Ecclesiæ vetustissimis monumentis, & Scriptoribus, manuum illam impositionem, de qua Eutychius, Synonymam esse electioni, approbationi, admissioni, designationi, ac eiusmodi. Constat prætereà ex ijsdem, illam aliam, qua sacri conferuntur Ordines, ad solos pertinere Episcopos, non quidem ad Presbyteros; imò hanc nunquam illis licere.

CAPVT III.

In quo alterum Seldeni diluitur argumentum; quod ex Benedictione, *qua Presbyteri illi Alexandrini ordinandum in Patriarcham benedicebant, adstruit.*

EVtychius post illa verba, quæ superiori capite attulimus, atque explicauimus, nimirùm: *Cuius capiti reliqui vndecim manus imponerent*, protinùs subdit: ويباركونه *& benedicerent eum*, nempè ordinandum in Patriarcham.

Ex his alterum adstringit argumentum Seldenus

ad

ad probandum Presbyteros illos Alexandrinos ordinandi præditos fuisse facultate, adeoque Episcopis æquales tum ordine, siue gradu, tum dignitate, atq; potestate. Nullus enim dubitat Seldenus, hic nomine *Benedictionis*, seu verbo *Benedicere*, intelligendam esse formulam aliquam verborum, qua traditur, conferturque ordo: sed solùm hæret, an loquatur Eutychius de aliqua formula præstituta, ac certa, an verò incerta, & pro benedicentis arbitrio. Sic enim addubitat pag. 35. num. 11. *An benedictionis, precum, seu Numinis inuocandi formulam aliquam solennem, certam, ac conceptis ex Canone seu vsu aliquo, verbis, (quales hodie in Ritualibus) aut incertam, & pro benedicentis arbitrio, sub manuum impositionem, proferendam intellexerit, non liquet.*

Sed profectò hic plus nimiò fallitur bonus Seldenus, quia ea benedictio, quæ forma communiter dicitur, & qua sacri conferuntur ordines, siue certa illa sit, siue incerta (de qua re nunc non disputamus) nequaquàm pertinet ad Presbyteros, vt ex binis illis auctoritatibus, quas ad præcedentis capitis calcem ex Ecclesiæ Alexandrinæ Constitutionum cap. 6. attulimus, planissimè patet. Quas iterùm hic in memoriam reuocare iuuat. الاسقف هو يصير الشرطونيه
والذى يقبل الشرطونيه منه يقبل ايضا بركته.
القسيس لا يعمل شرطونيه ولا يجوز له البتة

 Epi-

Episcopi est facere χειροτονίας. Qui autem suscipit ab illo χειροτονίαν, suscipit etiam eius benedictionem. At ad Presbyterum minimè pertinet facere χειροτονίας, nec vnquam id ipsi licet. Et iterùm paulò post: والاسقف يبارك ولا يُبارك عليه ويقبل الاولوجيه من جهة الاساقفه وليس من جهة القسا *Episcopus benedicit, & non benedicitur. Alios ordinat; ipse verò Eulogiam, siue benedictionem suscipit ab Episcopis, non quidem à Presbyteris.*

Vide, quæso te Seldene, quàm disertissimis verbis asseritur in illius Ecclesiæ Constitutionibus, Eulogiam, siue benedictionem ad Presbyteros nequaquàm attinere, sed ad solos Episcopos; quod & Hieronymi, cuius auctoritatem tantoperè in nos inculcas, testimonio vsquequaque consonum est, ita in Epistola, quæ est ad Euagrium, scribentis: *Quid enim facit, excepta ordinatione, Episcopus, quod Presbyter non faciat?* nimirùm ordinationem non ad Presbyterum, sed ad Episcopum pertinere.

Cùm igitur ita se res habeat, Eutychius nequaquàm intelligendus erit, neque poterit intelligi, de illa *Benedictione*, quæ forma est: sed de illa, quæ vel *consensum*, vel *congratulationem*, *vel salutationem*, & eiusmodi alia denotat. Siquidem electus non modò impositione manuum designatur, & approbatur, verùm etiam verbis quibusdam magis *consensum*

expri-

exprimentibus, quàm mutis ſignis. Subindè verò congratulantur ipſi omnes, eumque ſalutant, fauſta illi adprecantes. Hæc autem omnia verbo بارك *Bareca*, ideſt *benedicere*, præſtare aſſolent Arabes.

Verbum autem بارك *Bareca*, hoc eſt *benedicere*, & nomen بركة *Barcaton*, nempè *benedictio*, ſignificare quoque *conſenſum*, legimus 5. Can. Concilij Nicæni editionis eiuſdem Eccleſiæ Alexandrinæ, quæ eiuſmodi eſt: ويجب ان يُقام الاسقف وكل اساقفة ذلك الصقع حاضرين وإن كان جمعهم يُعسر لاجل ضرورة عليهم اولاجل بعد الموضع فليحضر ثلثة اساقفه ليقسموه باذن وامر كل اسقف يكتب بركته *Oportet, Ut Epiſcopus conſtituatur præſentibus omnibus Epiſcopis illius prouinciæ. Si verò conuentus eorum difficilis redditur ob inſtantem ipſis aliquam neceſſitatem, aut ob loci diſtantiam, adſint tres Epiſcopi ad ordinandum illum cum permiſſione, & decreto cæterorum Epiſcoporum, qui ſuam ſcribant* BENEDICTIONEM. Videlicet ſcriptis Epiſtolis prodant, ſe eſſe contentos, quemadmodùm altera editio item Alexandrina (duplex quippè extat nobis.) hiſce declarat verbis Synonymis: بعد ان تكتب اساقفة البرشيه الى المطريبوليط بانهم راضيين به *Dummodò ſcribant Epiſcopi prouinciæ ipſi Metropolitæ, ſe eſſe contentos*. Noſtra adſtipula-

pulatur Antiochena بعد تسليم اساقفة الابرشيه اليه بالرضا *Dummodò præbeant ei Episcopi prouinciæ consensum*. Ab vtrisque minimè dissentit Latina: *Absentibus quoque pari modo decernentibus, & per scripta consentientibus*. Hinc est, vt cùm quis interrogatur apud Arabes de suo *consensu*, & *suffragio*; respondere assolet, مبارك *Mobarac*, hoc est, *benedictum sit*, si annuit, & rem approbat.

Quòd autem hoc idem verbum significet quoque *congratulari*, testis nobis erit vnus Eutychius in suo Chronico in Marciano Imperatore inaugurato فلما ملك مرقيان اجتمعوا الاساقفه من كل بلد وباركوا له في الملك *Inaugurato autem Marciano Imperatore, conuenerunt ex omni regione Episcopi, & benedixerunt ipsi de Imperio*, Idest congratulati sunt, & felix, faustumq; Imperium illi adprecati. Idem de Episcopis ab Romano Pontifice ad sextam Synodum delegatis. فلما وصلوا الاساقفه الى القسطنطينيه دخلوا الى قسطنطين الملك وسلموا عليه وباركوه *Peruenientes autem Episcopi Constantinopolim ingressi sunt ad Constantinum Imperatorem, & salutarunt eum, & benedixerunt*. Idem loquendi modus occurrit passim in sacris Paginis 1. Paralip. 18. 10. وانفذ هادورام ولده

ولده الى الملك داوود يعصّه بالسلام والعلامة ويباركه بسبب انه حارب هدرعازر وقتله *Et misit Aduram filium suum ad Regem Dauid, vt eum salutaret, postularetq; pacem, & benediceret illum* (vulgatus: *congratularetur ei*) *quòd debellasset Aderezer, & occidisset eum*. Eiusmodi infinita alia occurrunt.

Quòd tandem verbum بارك *Bareca* significet *salutare*, habemus ex 1. Reg. 25. 14. فان وجدت رجلا فلا تباركه وان باركك بعل فلا تجيبه *Si inueneris aliquem, non benedicas eum: & si benedixerit te quispiam, non respondeas illi*. siue vt Vulgatus Hebraici vocabuli vim exprimens: *Si occurrerit tibi homo, non salutes eum: & si salutauerit te quispiam, non respondeas illi*. Sic etiam Arias Montanus, sic alij.

Hoc idem commune est Linguæ Hebraicæ, vnde 1.Reg. 25. 14. לברך את ארנינו *Ad salutandum Dominum nostrum*, vt vertit Arias Montanus.

Præterea haud alienum est à veritate affirmare, Presbyteros initiandum in Patriarcham benedicere, tùm quia isti apud Ægyptios adsistentes Episcopis plures preces, benedictiones, & hymnos vnà cum illis occinunt, & recitant; tùm quia (vt capite præcedenti vidimus ex Ecclesiç Alexandrinç Constitutionum cap. 5. de Episcopis) Presbyteri manus ordinandi capiti imponentes ad suum declarandum, expri-

primendumque suffragium vnà cum populo, & Episcopis hæc verba proferunt: *Imponimus manus nostras super seruum hunc electum Deo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ad constituendum illum in ordinem bonum, ac stabilem Vnicæ sine macula Ecclesiæ Dei viui inuisibilis ad faciendum iudicium rectum, & manifestationem sanctam, & gratias patentes, ac prodeuntes, & doctrinam fidelem, hunc nimirùm, qui factus est Ecclesiæ Catholicæ à parte sanctissimæ Trinitatis mysterio Crucis.*

Igitur non benè, aut rectè infertur à Seldeno; Presbyteri manus imponunt, & benedicunt ordinandum, ergo ritè ordinant; quia non quæcunque manuum impositio, & benedictio pertinet ad essentialem ordinationem. Sed hæc omnia maiorem ex dicendis acquirent lucem.

CAPVT IV.

In quo tertium Seldeni diluitur argumentum, quod ex verbo, Creare, *quo vtitur Eutychius, adstruit.*

IDem Eutychius post ea verba, quæ attulimus duobus capitibus præcedentibus, nimirùm: *Et imponerent reliqui Vndecim Presbyteri manus suas capiti eius, & benedicerent eum*, hæc alia subiungit: *Et con-*

constituerent (siue, vt mauult Seldenus, *crearent*) *eum Patriarcham*.

Ad hæc pag. 63. num. 12. ita commentatus est Seldenus: *Verbum, quod*, Creare, *heic reddimus, est* صلح; *eodem sensu aliquoties in hac Periocha repetitum, & luce clariùs est, tantundem illud Eutychio pariter significare, tam vbi de Patriarcha, vt hoc loco, à Presbyteris substituendo, quàm vbi de eodem ab Episcopis constituendo, seu creando paulò inferiùs loquitur.*

Toto cælo hisce ab Eutychij scopo aberras, optime Seldene, atque peramica hic eges castigatione. Nam verbum صلح, *Saloha*, quod notas hoc loco, nequaquàm significat *Creare*, vt asseris, cùm sit intransitiuum, adeoque significat, *dignum, bonum, aptum, idoneum esse*, vt facilè cognoscere poteris ex Thesauro linguæ Arabicæ, cui Camus titulus est, si nobis minùs fidem habes. Fit autem eiusmodi verbum transitiuum, vt reliqua alia eiusdem formæ, additione literæ الف *Aleph* initio, nempè ante primam radicalem sic اصلح *Aslaha*, idest, *dignum, bonum, aptum, idoneumque aliquem habere, reddere, iudicare*.

Ita enim ex verbo كرم *Caroma*, scilicet, *honorabilis fuit*, fit, اكرم *Acrama*, nempè, *honorauit, in honore habuit, honore aliquem dignum iudicauit*. Et hoc ipsis quidem notum est tyronibus.

H Non

Non minùs etiam aberras à vero, cùm ſubiungis: *Vox ipſa, ſeu potiùs vocis notio heic vſurpata (nam & alias habet) Arabibus interpretatur, perfectum, omnibus numeris ac ritu omnimodo abſolutum, completum, vndiquaque ornatum, inueſtitum reddere: adeoque reſpondit τῷ Græcorum καταρτίζειν quà hoc perficere, ſeu abſolutum, aut completum reddere, ſonat.* Non minùs aberras à vero, inquam, quia Verbum Arabicum ſcribis forma intranſitiua, & ſenſum, ac ſignificationem appingis illi tranſitiuam. Differentia autem tranſitiui ab intranſitiuo in præſenti dignoſci non poteſt niſi ex ſenſu, cùm puncta abſunt vocalia. Mirum ergo non eſt, Seldenum hallucinatum fuiſſe, cùm arbitratus ſit, præſens illud يصلحون formari à præterito صلح, quod eſt intranſitiuum. Eiuſmodi hallucinatio clarè deprehenditur ex eadem Eutychij Periocha pag. 32. 33. & 35. editionis Seldeni, vbi hoc idem verbum legitur in præterito cum litera الف *Aleph* ante primam radicalem ſic اصلح *Aſlaha*, vt hic legendum aſſerimus. Adeat indicatos mox Seldenus locos, comperietque, nos vera dicere, & docere.

Igitur ſiue vocem ipſam reſpicias, ſiue vocis notionem, ea ſignificat primò *dignum, aptum, idoneumque habere, iudicare*; adeoque Synonymum erit verbum hoc præcedentibus, denotatque hoc loco *ſuffragium*,

gium, *consensum*, *approbationem*, *denominationem*, *designationem*, & eiusmodi, quod solum ius attinebat ad eos Presbyteros duodecim, qui soli poterant eligere, & ex illo solo duodenario numero, vt infra clariùs demonstrabitur.

Si verò regeras, nos quoque id verbum vertisse aliquoties in hac ipsa Eutychiana Periocha *constituere*, respondemus: nos vltrò fateri, plures alias hoc verbum habere significationes apud Ecclesiasticos Scriptores: sed nihil indè propterea accedit magis vestræ causæ, vel nostræ decedit, quia tam hoc, quàm quodcunque aliud verbum siue Arabicum, siue Syriacum, siue Græcum, aut Latinum, quo Scriptores in hac vsurpant materia, analogum est, ac modò significat, atque denotat ipsam *essentialem ordinationem*, vt dicunt, & *consecrationem*, modò *suffragia*, *approbationem*, *denominationem*, *electionem*, *consensum*, & id genus alia, itaut sæpè hæc differentia, & determinatio nonnisi ex circumstantijs alijs deprehendi possit. Hoc autem neque ipsum Seldenum, vel quemcunque alium in Ecclesiasticis lectionibus vel parumper versatum negaturum, putamus. Sed omnes circumstantię determinantes pro nostra stant sententia; Ergo. Minor ex dictis hactenùs constat, multòque clariùs luculentiùsque constabit ex dicendis.

Restat modò probandum ad maiorem rei claritatem, verba, *ordinare*, *creare*, *perficere*, *præficere*, *con-*

H 2 *stituere*,

ſtituere; *ſufficere*, & id genus alia vſurpari etiam paſſim ab Auctoribus pro *ſuffragijs*, *electione*, *denominatione*, *approbatione*, *deſignatione*, *conſenſu*, & eiuſmodi.

Verbum رتب *Rattaba*, hoc eſt, *Ordinare*; quod & frequentiùs pro *eſſentiali ordinatione*, & *conſecratione* vſurpari ſolitum eſt, pro *ſuffragio*, & *denominatione* legitur apud ipſum Seldeni Eutychium in eo ipſo Chronico, ex quo ſuam decerpſit Periocham, in Conſtantino Pogonato de exilio Martini Romani Pontificis, Maximi Monaci, ac eius duorum diſcipulorum. فلما فعل قسطا بمرتينوس البطرك ومقسيموس وتلميذيه ما فعل رتب على روميه بطرك رجل فاضل يقال له اوجانيوس *Cumque hæc perpetraſſet Conſtans aduersùs Martinum Patriarcham, & Maximum, ac duos diſcipulos eius* ORDINAVIT *ſuper Roma Patriarcham hominem virtutibus inſignem, qui dicebatur Eugenius*. quidam Codices habent ديونس *Diunes*, pro *Eugenius*: ſed hoc mendum Amanuenſium certum eſt.

Sed nec Latini ab hoc dicendi abhorrent genere. Marcellinus Comes in Chronico: *Vitiges Tyrannus exercitu aggregato Romam obſidet: cui tunc fauentem Papam Siluerium Belliſarius ab Epiſcopatu ſummouit, & loco eius Vigilium Diaconum ordinauit*. In Pontificali

cali verò Damaſi: *Et congregantes ſe Sacerdotes cum conſilio Liberij ordinauerunt in locum eius Felicem.*

Ex Græcis hoc idem teſtatur Balſamon in 1. Can. Apoſtolorum: *Etſi enim*, inquit, *Laodicena Synodus dicit in primo Canone non debere fieri Ordinationes in præſentia audientium, quo in loco ordinatio, quæ Græcè eſt* χειροτονία, *pro electione accipitur.*

De verbo autem صيّر *Saijara*, hoc eſt *conſtituere; facere, efficere, vel ſufficere:* Eutychius ibidem in Anaſtaſio de Flauiano Patriarcha Antiocheno ſummoto, & Seuero Dioſcoriano ſubſtituto: فغضب انسطاس الملك فبعث فنفا فلابيانوس بطريرك انطاكيه وصيّر سويرس بطريرك مكانه بانطاكيه. *Indignatus autem Anaſtaſius Imperator miſit, exilioque mulctauit Flauianum Patriarcham Antiochiæ, & conſtituit Seuerum Patriarcham Antiochiæ loco eius.*

Georgius Homaidius par. 1. Chronic. in Iuſtiniano فسمع الملك فغضب ونفاه وصيّر عوضه بولس *Audiens Imperator* (quòd Theodoſius Patriarcha Alexandrinus pertinaciter in Dioſcoriana perſiſteret opinione) *miſit, ablegauitque illum in exilium, & conſtituit pro eo Paulum.* Idem par. 2. quam hiſtoriam Saracenicam inſcribere placuit Erpenio lib. 3. pag. 244. de Agabio Epiſcopo Aleppenſi ab Rege in Patriarcham

cham Antiochenum constituto. His similia passim occurrunt apud Scriptores. In vita Damasi idem verbum in hac legitur significatione, & sensu. *Et facto consilio Sacerdotum, constituerunt Damasum.*

Apud Græcos id quoque apertè testatur Armenopolus in Epitome Canonum dum explicat Canonem Apostolicum, vti legimus apud Arcudium lib. 6. de Sacram. Ord. hisce verbis: *Canon*, inquit, *iste Apostolorum de Consecratione, & manuum impositione loquitur; primæ verò Synodi canon de electione, hanc enim & constitutionem, & Chirotoniam vocat.*

De verbo autem قسم *Casama*, nempè, *Ordinare, consecrare* &c. in hac eadem significatione audiatur Seuerus Alexandrinus in vita Meliani, qui Hananiæ, siue Aniano primo Alexandrino Patriarchæ à D. Marco constituto suffectus est. فاجتمع الشعب الارثدكسى وتشاوروا واخذوا انسان اسمه ملياذوس وقسموه بطركا على كرسى مارى مرقس الانجيلى عوض انياذوس *Conueniens autem populus orthodoxus consilium inijt, assumptumque hominem nomine Melianum ordinauit, siue consecrauit Patriarcham super sede D. Marci Euangelistæ pro Aniano.*

Idem quoque in eadem significatione, & sensu vsurpat verbum اوسم *Ausama* hoc est, *ordinare*, &

chara-

characterem imprimere, in vita Marciani, qui octauus à D. Marco Alexandrinum rexit Episcopatum: فلما مضى البطرك المذكور اجتمع الشعب واخذوا انسان محبا لله اسمه مرقيانوس وسموه بطركا واجلسوه على كرسي البشير ماري مرقس *Cùm autem obijsset Patriarcha memoratus* (nempe Eumenius) *conuenit populus, & assumptum hominem dilectum Deo* (*siue amantem Deum*) *nomine Marcianum, ordinauit Patriarcham, & collocauit eum super Sede Diui Marci*.

Hoc loquendi etiam modo vtitur in promotione eorum, qui post ipsum Demetrium eam Sedem occuparunt, & consequenter post prætensum à Seldeno Presbyterorum Alexandrinorum ius ad Episcopos deuolutum, siue Alexandri Patriarchæ decreto, siue Concilij Nicæni auctoritate. Ita enim legimus apud laudatum Seuerum in vita S. Athanasij, qui Alexandro successit. فلما تنيح الاب المغبوط الاكسندرس وترملت البيعة ايام يسيره اجتمع الشعب وتشاوروا وقدموا الاب اثناسيوس واجلسوه على الكرسي الانجيلي *Cùm autem requieuisset pater beatus Alexander, & orba fuisset Ecclesia paucis quibusdam diebus, conuenit populus, & consilium inijt, præfecitque*

seu

ſeu ordinauit patrem Athanaſium, & collocauit ſuper Sede Euangelica.

Mirum itaque non erit, mi optime Seldene, Eutychium eo loco locutum fuiſſe iuxta vſitatiſſimum non modò Alexandrinæ, ſed totius Eccleſiæ morem, & linguam. Igitur non rectè ex hac pręmiſſa infers: Presbyteri Alexandrini conſtituebant Epiſcopum, ergo ſacrum ordinem, ſeu eſſentialem ordinationem ritè illi conferebant. Quemadmodùm etiam neque ex hac alia, & ſimilibus: Belliſſarius *Ordinauit* Vigilium Diaconum loco Siluerij Epiſcopum, ergo ſacrum ordinem ritę ipſi contulit, pronunciata verborum aliqua formula, quam vt omninò neceſſariam ad eſſentialem ordinis traditionem ex veteris Eccleſiæ Iudaicæ vſu pag. 35. num. 11. pluribus probare contendis exemplis. Sic enim Imperator quoque Turcarum ſacros conferre ritè ordines diceretur, quia Patriarchæ Conſtantinopolitani vt plurimùm ab illo conſtitui dicuntur. Pari etiam ratione arguendum eſſet de Regibus Galliarum, Hiſpaniarum, Poloniæ, alijſque orbis Chriſtiani Principibus, qui denominantes, ac deſignantes ſuarum vrbium Epiſcopos, dicuntur, eos conſtituere, & creare.

Nec abſimili huic mori Eccleſiæ Alexandrinæ, nempè creandi Patriarcham à Presbyteris in hoc, de quo agimus, ſenſu vſa eſt aliquando noſtra Eccleſia Maronitarum, & hactenùs vtitur, quoties de creatione Patriar-

Patriarchæ vel minimum exoritur diſſidium. Tunc enim ex peruetuſto ſtatuto, & more duodecim om niũ ſuffragijs probatiſſimæ vitæ eliguntur Presbyteri. Ex his autem tres ſorte deindè extrahuntur, ac in tribus ſeparatis, & ſemotis ſtatim includuntur cellis, & ibi cuſtodiuntur arctiſſimè. Qui poſt triduum ieiunium ſua proferunt per ſchedulas ſuffragia, ac ille Patriarcha acclamatur, in cuius denominationem vel omnes tres, vel ſaltem duo conueniunt. Et quidem hi tres Presbyteri dicuntur vulgò *conſtituere, creare, ſufficere, ac perficere* Patriarcham ſola ſuffragiorum ratione. Egreſſi verò ex cellis perſonam ab illis denominati manuum impoſitione deſignant, ac publicè denunciant, varijs benedictionibus diuturnam felicitatem, & incolumem, longæuamque vitam ipſi adprecantur. Ita profectò primis illis ſeculis in Eccleſia Alexandrina factitatum fuiſſe puto, & *ſuffragia* Presbyterorum illorum dicta fuiſſe ab Eutychio, *manuum impoſitionem, benedictionem, & conſtitutionem.*

Sed obiectabit forſitan hoc loco nobis, manuum illam impoſitionem, benedictionem, & conſtitutionem, de quibus ibi Eutychius, haudquaquàm intelligi poſſe de ipſa electione, aut ſuffragijs, quia immediatè ante dixerat: *Adeò vt cùm vacaret Patriarchatus eligerent vnum è duodecim Presbyteris,* quibus hæc ſtatim ſubiungit: *Cuius capiti reliqui vndecim manus imponerent, eumque benedicerent, & Patriarcham crea-*

 rent

rent. Igitur postremis his verbis intellig:t aliquid cōtra distinctum ab ipsa electione, & non ipsam electionem.

Respondeo primis illis verbis intelligere Eutychium priuatam electionem, quæ ab ipsis, & ex ipsis Presbyteris solis priuatim, ac inter sese fiebat: sequentibus verò publicam, quæ populo denunciabatur manuum impositione, ac precibus quibusdam, & benedictionibus, quibus congratulabantur ordinando. Quoniam verò totum hoc ius pertinebat ex antiquo illo, & peculiari decreto ad duodecim eos Presbyteros, nec ab ipsorum electione recedere fas erat, dicebantur isti, Patriarchā constituere, aut creare; adeoque Eutychius loquitur inibi de duplici electione, priuata, & publica, vti cap. 1. de duplici manuum impositione ex Alexandrinis Auctoribus demonstrauimus.

CAPVT V.

In quo demonstratur, atque euincitur euidentissimè ex ipso Eutychio, & Aduersarij confessione, Episcoporum, & Presbyterorum ab ipsa nascente Ecclesia Alexandrina ordinis Discrimen.

SEd eia age, optime Seldene, fac Eutychij verba accipienda esse de illa manuum impositione, benedictio-

nedictione, & creatione, quibus ritè ex receptissimo Ecclesiæ vsu Episcopi ordinantur, & constituuntur, vti pag. 16. num. 10. pag. 35. num. 11. & pag. 63. num 12. pluribus probare contendis. Quo quidem tibi concesso, quid inde colligitur, aut consequitur aliud, nisi ordinem, seu gradum, seu Episcopalem dignitatem aliam prorsùs habitam esse in Ecclesia Alexandrina ab dignitate, seu gradu, vel ordine Presbyterali, contra quàm quod probare tibi proposuisti tot commentarijs, totque bullatis titulis ex Eutychio? Siquidem ex Eutychio constat luculentissimè, Presbyteros illos duodecim primos à D. Marco in ordinem Presbyteralem cooptatos fuisse, vt & Hananiam, seu Anianum in ordinem Episcopalem, quemadmodum ipse lubens accedis pag. 14. num. 9. & alibi. Si igitur idem est Episcopus, ac Presbyter per te ex Eutychio, quid primo illi Presbytero, quem reliqui vndecim ex D. Marci instituto elegerunt, eiusque capiti manus imposuerunt, benedixerunt, & Patriarcham crearunt, collatum fuit? certè aut aliquid aliud præter Presbyteralem ordinem, aut nihil prorsùs. Hoc postremum nequaquàm ipse concedis Seldene, quia eò omnes tui collimant conatus in tuis commentarijs, vt id vnum euincas ex Eutychio, videlicet eum loqui de ordinatione propriè dicta, quemadmodùm ex paginis, & numeris mox initio huius capitis notatis patet. Sed qui fieri potest, hoc concesso, vt qui ad al-

I 2 tiorem

tiorem excelſioremque ordinem, aut prouectus eſt dignitatem, adhuc cenſeatur, habeaturque cum inferioribus æqualis? *Qui enim prouehitur*, inquit Diuus Hieronymus in ea Epiſt. ad Euagrium, *de minori ad maius prouehitur. aut igitur ex Presbytero ordinetur Diaconus, in quem creſcit ex paruo*. Et D. Ambroſius in 3. cap. epiſt. 1. ad Timoth. *Vndè & quemadmodùm Epiſcopum ordinet Timotheus, oſtendit. Neque enim fas erat, aut licebat, vt inferior ordinaret maiorem, nemo enim tribuit, quod non accepit*. Hæc à quibuſdam Hilario tribuuntur in eandem epiſtolam ad Timotheum, vti legere eſt apud Ioannem D'Artis in opere contra Salmaſium de Primatu Papæ. Et D. Ioannes Chryſoſtomus in c. 4. epiſt ad Timoth. *Non de Presbyteris hic loquitur, ſed de Epiſcopis, neque enim Presbyteri ipſum Epiſcopum ordinauerant*. S. Epiphanius Hæreſi 75. *Ordo verò Epiſcoporum eſt ad gignendum Patres, gignit enim Patres Eccleſiæ; Ordo verò Presbyterorum Patres non poteſt generare, per lotionem verò regenerationis filios generat Eccleſiæ, non patres, non magiſtros, & quomodò fieri poteſt, vt in Presbyterum conſtituat, qui non habet manuum impoſitionem ad ordinandū*.

Nemo, nemo ſanè ita inſanit, ac cæcutit, tametſi in Ægyptiacis ſit conſtitutus tenebris, quin clariſſimè non diſpiciat, hic turpiſſimam cubare contradictionem, quam nec dialecticæ ipſi tyrones ita facilè, ac vix quidem commiſiſſent. Probare

nam.

namque adniteris, optime Seldene, totis illis tuis commentarijs tanquàm certissimis præmissis, Presbyterum electum ab vndecim illis alijs Alexandrinis manuum impositione, & benedictione in ordinem Episcopalem ritè fuisse cooptatum, & in excelsiori gradu collocatum, vti loquitur Hieronymus in epist. ad Euagrium, quam in nos passim inculcas, & subindè infers; vnum eundemque fuisse in Ecclesia Alexandrina ex D. Marci instituto Episcopum, & Presbyterum. Hieronymum autem, & Eutychium loquutos fuisse de ordinatione propriè dicta, & ex vsu Ecclesiæ recepta, ipse pag 132. num 19. ita affirmas. *Legitima habebatur olim Presbyteris Alexandrinis ex eiusdem Ecclesiæ instituto (quod & ex Hieronymi loco in præfatione exscripto satis item palam est) ordinandi, seu creandi tum Episcopum Alexandrinum, tum Presbyteros, saltem in Ecclesia Alexandrina, facultas.*

Nos igitur rectè ad hominem inferimus: Ergo ille, qui in excelsiori gradu collocabatur legitima ordinatione, nequaquàm tunc collocabatur in eo gradu, quia adhuc inferiores æquales ipsi erant, & ille inferioribus æqualis. Quod sanè quid aliud est, quàm angulos rectum, & acutum æquales facere, & gregarium militem imperatori?

Porrò nos constantissimè affirmamus, nec Presbyteros illos legitimam habuisse ordinandi facultatem, nec apud Hieronymum sermonem esse in ea

Episto-

Epiſtola, quæ eſt ad Euagrium, niſi de mera electione; vti ex Eutychio ipſo cap. ſequenti luculentiſſimè demonſtrabimus agentes de iure illo duodecim Presbyteris à D. Marco tributo. Ad D. verò Hieronymum quòd nunc attinet, an non ſatis explicatè ſuam ipſe aperuit mentem, dum in eadem Epiſtola ordinationem excipit tamquàm minimè ad Presbyteros, ſed ad ſolos Epiſcopos pertinentem? *Quid enim facit*, inquit, *excepta ordinatione, Epiſcopus, quod Presbyter non facit?* Hieronymi autem exceptionem hanc intelligendam eſſe de ipſiſſimis illis, ac ſolis Presbyteris Alexandrinis, & non de alijs aliarum Eccleſiarum, vti pag. 146. num. 22. contendis, Seldene mi, ad fugiendam difficultatem, veritatemque eludendam, ſequenti capite pluribus tam tibi, quàm Salmaſio Collegæ euidentiſſimè liquebit.

Ad exempla verò, quę eodem num. pàg. 133. de Ordinationibus à Meletio, & Coluthro factis in medium profers ad tuam aſſerendam hanc opinionem, ne dicam merum commentum, reſpondeo, te grauiſſimè in vtroque vel ignorantia, vel malitia peccaſſe. Meletius enim Petri Alexandrini Chorepiſcopus erat, atque conſequenter ordinatione Epiſcopus, vt Canone 10. de Chorepiſcopis teſtatur Antiochena Synodus hiſce verbis: *Qui in vicis, vel poſſeſſionibus Chorepiſcopi nominantur, quamuis manus impoſitionem Epiſcoporum perceperint, & vt Epiſcopi conſecrati ſunt, tamen*

tamen sanctæ Synodo placuit, vt modum proprium recognoscant. Modus autem iste, quem recognoscere debent Chorepiscopi ab Ancyrana Synodo ita can. 12. præscribitur: *Chorepiscopis non licere Presbyteros, aut Diaconos ordinare; sed nec Presbyteris ciuitatis, sine præcepto Episcopi, vel literis in vnaquaque parochia aliquid imperare, nec sine auctoritate literarum eius in vnaquaque parochia aliquid agere.*

Meletij igitur ordinationes ideò irritas fuisse habitas, ex dictis palam est, quia præter præscriptum ipsi, ac cæteris Chorepiscopis modum, & sui Episcopi præceptum ordinatis Episcopis in Ægypto, Thebaide, Libya, & Pentapoli plerasque Ecclesias illius Patriarchatus bicipites reddiderat, vti testes sunt Epiphanius Hær. 68. Sozom. lib. 1. cap. 3. Theodoret. lib. 1. cap. 9. Niceph. lib. 1. cap. 19. & alij. Ordinatorum nomina, & numerum refert Athanasius Apolog. 2. ex libello, quem Meletius ipse dederat Petro Alexandrino Episcopo. Igitur non irritæ ideò habitæ sunt Meletij ordinationes, quòd, cùm Episcopus non esset, ausus sit illas facere pòst antiquatum ab Alexandro ius ordinandi, quo ante antiquationem illam fruebantur Alexandrini Presbyteri, quemadmodum obtendis, sed quòd illas fecerit contra præscriptum Chorepiscopis ab Ancyrana Synodo modum.

De Coluthi autem ordinatione sic mones pag. 133. num. 19. *Nec prætereas heic quæ de Coluthi in Aegypto ordina-*

ordinatione scribit Athanasius in Epistola Synodica Apologiæ secundæ inserta:

Sanè haud prætereundum est nobis Coluthi facinus illud, plurimùm quippè nostra interest, id hic recolere. Quid, quæso te, præstitit iste in Ægypto memoria dignum? Ischyram ordinauit Presbyterum, & alios, cùm ipse simplex esset Presbyter. Quid subindè scribit Athanasius? *Quo pacto igitur*, inquit Athanasius, *Presbyter Ischyras, aut quo tandem auctore constitutus? Numquid scilicet à Colutho? id enim restat: atqui Coluthum in gradu presbyterij mortuum, omnemq; eius manuum impositionem rescissam, omnesque ab eo constitutos, in laicorum ordinem redactos esse, & sub nomine laicorum ad Synaxim admissos, adeò apud omnes constat; Vt nemo ea de re dubitandum putet.*

Hæc Athanasij verba attento, quæsò te Seldene, perpende animo, nec ea ieiunè prætereas. Qua de causa Goluthi ordinationes rescissas, affirmauit Athanasius? An quòd post prætensi iuris illius Presbyterorum Alexandrinorum abrogationem eas celebrauerit? Id enim restat: atqui hoc non dicit Athanasius: sed quòd Presbyter erat Coluthus, & in gradu Presbyterij mortuus est. An si abrogatio illius iuris ratio fuisset rescissionis ordinationum Coluthi, eam reticuisset Athanasius? Nequaquàm profectò, Imò hoc vnum impensè inculcandum illi erat tamquàm præcipua, & vnica rescissionis causa. Alioquin

quin iure, & quidem merito respondere poterant ei Ischyras, & alij à Colutho ordinati: se iuxta illius Ecclesiæ vetustissimum institutum, & morem initiatos fuisse, nec sine maxima iniuria in Laicorum ordinem redigi posse, & ita ad Synaxim admitti. Sed neque illi hac de re conquesti sunt, neque mentionem abrogationis iuris eiusmodi fecit hic Athanasius; nec alibi illius extat apud eum vola aut vestigium. An verò antiquum ignorare poterat ille morem, quem Alexander eius Magister abrogasse publico decreto dicitur? An moris illius ignorare poterat antiquitatem, qui primus, vt ex Eutychio tibi placet, optime Seldene, iuxta nouum institutum in eam Ecclesiam introductum, ab Episcopis ordinatus est, Presbyteris ab eo munere tunc primùm exclusis? Certè hoc tibi haud nouum est, nec tuam fugit perspicacitatem, nisi volens, lubensque oculos veritati manifestissimæ claudere velis.

Sed iam ad Eutychium redeamus, illumque iterùm in eadem Periocha de Episcoporum, & Presbyterorum ordinis discrimine loquentem audiamus. قال
منذ حنانيا الذى اصلحه مرقص البشير بطريرك
الاسكندريه الى وقت ديمتريوس بطريرك الاسكندريه
وهو الحادى عشر بطريركا كان على الاسكندريه
لم يكن فى عمل مصر اسقف. ولم تكن البطاركه

 الذين

الذين قبله اصلحوا اسقفا *Sed verò* (vti vertis Seldene) *ab Hanania, quem constituit Marcus Euangelista Patriarcham Alexandriæ, vsque in tempora Demetrij Patriarchæ ibidem (is Patriarcha fuit Alexandrinus vndecimus) nullus erat in prouincijs Aegypti Episcopus; nec Patriarchæ ante eum crearunt Episcopos.*

Nullus itaque ex Eutychij sententia erat in prouincijs (vti vertis Seldene, sed quàm malè, ne dicam pessima fide infra cap. 8. tibi constabit) Ægypti Episcopus ab Hanania vsque ad tempora Demetrij, qui fuit vndecimus. Sed plures ex eodem Eutychio erant in Ægypto Presbyteri; ergo nequaquàm ijdem Eutychio sunt Episcopi, & Presbyteri. Porrò an id ipse negare potes? nequaquàm profectò. *O magna vis veritatis*, exclamauit quondum eloquentiæ Romanæ parens M. Tullius pro Cæl. *quæ contra hominum ingenia, calliditatem, solertiam, facilè se per se ipsam defendat.* Intendis euincere ex Eutychio Episcopum, & Presbyterum vnum, eundemque fuisse, dein pag. 15 num. 9. sic loqui à veritatis vi cogeris: *Sed manifestum est, Eutychium heic Presbyteros intelligere, quatenùs ab Episcopis fuerint discriminati; cùm & tunc, & per secula aliquot insequentia nullum velit fuisse per Aegyptum, præter Patriarcham Alexandrinum, Episcopum.*

Si ergo manifestum est ex Eutychio, qui tibi in

hisce

hiſce eſt veluti Beda planè Ægyptius, quemadmodùm in tua affirmas Præfatione, ac reuera manifeſtiſſimum eſt ex eo auctore, Epiſcopos à Presbyteris ab illius Eccleſiæ origine, & per inſequentia ſecula diſcriminatos fuiſſe, ad quid, quæsò te, hominem ætate grauem, & venerabilem, ac dignitate conſpicuum ex Ægypto in vltimam euocas Britanniam, vt eius teſtimonio, & auctoritate euincas Epiſcoporum, & Presbyterorum ordinis, ſeu gradus, ſeu dignitatis paritatem, cùm ex illo diſparitatem manifeſtè, & ingenuè agnoſcas?

Sed abſit, abſit, optime Seldene, vel Eutychium, vel quempiam alium Chriſtianæ religionis in veſtram abire ſententiam, non ſolùm in hoc, de quo nobis nunc diſceptatio eſt, verùm in quocunque alio fermè religionis capite, de quo vos inter & Eccleſiam Romanam controuerſia eſt. Reſponſio, quam retulerunt olim Germaniæ Proteſtantes ab Hieremia Conſtantinopolitano Patriarcha, ſatis ſuperque vobis teſtatur, quid ſentiant Orientales de nouis veſtris commentis. Nunc cuniculos quæritis in Arabum libris; at eos non legitis veritatis ſtudioſi, ac veri indagatores, ſed cum tineis, & blattis corroditis, & corrumpitis, ac veſtris commentarijs alioquin clariſſima obſcuratis, non autem illuſtratis, vt veſtri ferunt Proteſtantici tituli, & pollicitationes. Ex quo luculentiſſimum fit, vos oſtentatione potiùs, quàm veritate inductos de Re-

ligionis ſcribere rebus. Et quod adhuc magis miſerandum, deplorandumque eſt, Scriptorum mentem paſſim non aſſequimini, ac ſæpiùs etiam nec verborum, & dictionum, particularumque ipſarum germanam deprehenditis ſignificationem, ex quo ſequitur non ſemel, vos pro tritico emere lolium, & pro puro auro venditare Veſtris auripigmentum. Huius rei non aliundè nunc petenda eſt probatio, Seldene mi, niſi ex ea interpretatione, quam in Eutychij Periocham in nos adornaſti, in qua particulam لم *Lem*, nempè, *Cur?* interrogatiuam vertiſti, *Ne*, prohibitiuè, & ſic cùm Eutychius petat ibi, cur Patriarcha Alexandrinus dictus ſit Papa, ac originis eius denominationis narratione facta, rationem reddit, tu ignorantia ſignificationis illius particulæ non ſolùm conſtructionem, ac totius orationis ordinem peruertiſti, verùm etiam hiſtoriam ipſam præpoſterè animo concepiſti, aliamque omnino diuerſam, & à mente Eutychij prorsùs alienam Orbi Chriſtiano venditaſti, ac non ſine veritatis, & Reipublicæ Literariæ diſpendio protuliſti, vti infrà ſuo loco tibi luce clariùs demonſtrabitur.

Sed proh pudor! quale id generis erratorum occurrit agmen in Hiſtoria Orientali Ioannis Henrici Hottingerij Tigurini, Arabicæ Linguæ (ſi Mahomedo placet) in patria profeſſoris! Certè tot verba tot mendæ. Tamen ſuorum more, & ex Religionis ſuæ inſti-

instituto sic in Catholicos inuehit in ipso præfationis limine: *Vidi, & hoc*, inquit, *superciliosos esse quosdam momos, & morosos stentores qui satis laudum inter suos consequutos se autumant, quandò aculeos non modò suos, spicula, atque dentes canino rictu Reformatæ Religionis assectis* πρόσω καὶ ὀπίσω, *infixerint, sed & monstra Africana contra eosdem irritarint. Eò enim impudentiæ procedunt, & imprudentiæ verberones isti, vt ineptire palam malint, & insanire, quàm calumniandi nocentissimum cacoëthes deserere. Vndè non verentur in causæ suæ patrocinium eorum etiam abuti nomine, quorum nec res intelligunt, nec sacra. Putant nempè, facilè se imperitiorum ora obthuraturos, si vel Orientalium, longissimis spatijs à nobis dissitorum, nudam mentionem quasi offam iniecerint.*

Equidem scirè vellem de quorumnam rebus, & sacris loquatur hic Thraso iste. Etenim si de Sabæorum, & Mahomedanorum rebus, & sacris, quæ in illa Historia describit, mentitur solemniter, impudenter, & protestanticè; quia nec eorum abutimur nomine, nec patrocinio egemus ad nostram aut statuendam, aut firmandam causam, nisi cùm opus est, arguere ad hominem, aut ostendere consensum aliquem vniuersalem. Si verò loquatur de Christianorum Orientalium rebus, & sacris; nescio sanè qua fronte id asserat, & quomodò pudore suffusus à dicendo non refugiat, cùm illi quotquot sunt, conueniant cum

Catho-

Catholicis Romanis in omnibus illis Religionis articulis, de quibus controuerſia proteſtantibus eſt nobiſcum. Quanto autem eruditionis, & doctrinæ ſplendore ex Græcorum placitis noſtri ſeculi ſapientiſſimus Leo Allatius id argumenti pertractauit, non eſt paucis dicere, ſatis enim ſuperque eius præclariſſima Opera, quæ omnium doctorum virorum non ſine admiratione teruntur manibus, hoc teſtantur. Prætereo Petrum Arcudium, prætereo alios. Et ne ſimilia impoſterùm effutire audeat Hottingerus, aut Symmyſtarum quiſpiam alius, duo præſtare, Deo noſtris conatibus fauente, decreuimus. Primum, hominis effrenem impudentiam breui perſtringendam eſſe cenſura, vt toti Chriſtiano Orbi pateſcat, an eorum res, & ſacra, vel etiam ipſa rudimenta linguarum, quibus eorum res, & ſacra pertractantur, intelligat ventoſiſſimus iactator. Alterum oſtendere conabimur, ex alijs Orientis Chriſtianis Nationibus, quàm mirus ſit earum omnium conſenſus tam inter ſe, quàm cum Eccleſia Romana in ijs fidei articulis, quos in controuerſiam reuocant nuperi hæretici.

Porrò ad Eutychium noſtrum iam tempus eſt, vt redeamus, & quod primo loco demonſtrandum erat, noſque imprudentes ſubterfugerat, hic adnectamus; ſcilicet illum non modò vtriuſque ordinis diſcrimen cognouiſſe, verùm etiam id eſſe iuris diuini, vt hæc eius clariſſimè oſtendunt verba. وعدة مرقص
وصيره

وصيّره بطريركا على الاسكندريه وهو اول بطريرك
صير على الاسكندريه وان مرقص البشير صيّر
مع حنانيا البطريرك اثنى عشر قسيس يكونوا
مع البطريرك *Et baptizauit eum* (Hananiam , ſeu Anianum) *Marcus , conſtituitque Patriarcham Alexandriæ , & eſt primus Patriarcha , qui Alexandriæ conſtitutus eſt . conſtituit etiam Marcus Euangeliſta cum Hanania Patriarcha duodecim Presbyteros , qui adeſſent Patriarchæ .*

Si ergo Hananiam conſtituit D. Marcus Patriarcham, ſeu Epiſcopum Alexandriæ, itemque duodecim Presbyteros, qui adeſſent ipſi, alius erit per eundem Eutychium Presbyterorum ordo, alius Epiſcoporum ex Apoſtolica, nempè diuina inſtitutione. Nam teſtatiſſimum omnibus eſt, Apoſtolos nihil inſtituiſſe niſi ex Chriſti mandato. Huius aſſerti vetuſtiſſimum, auctorem habemus D. Petrum Epiſcopum Sebaſtes SS. Baſilij, & Gregorij Nyſſeni fratrem, ita in eo tractatu, qui nobis Arabicè extat, & inſcribitur,

كتاب البرهان *Liber Demonſtrationis*, cap. de *Ieiunio*, ediſſerentem. فكل ما امروا به الرسل
الاطهار اهل الايمان فهو امر المسيح وكلما فرضوا
عليهم فهو فريضته وكل شي سنوه ووضعوه فهي
سنّته

سنته واموره *Quicquid præceperunt ſancti Apoſtoli fidelibus, illud eſt præceptum ipſius Chriſti: & quicquid decreuerunt ipſis, eſt ipſius decretum: & quæcunque ſanxerunt, & poſuerunt, ſunt ſanctiones, & præcepta illius.*

Neq; id inficiantur Proteſtantes, & Proteſtantium Coriphæi. Caluinus in cap. 2. Actor. de impoſitione manuum ita habet. *Non credibile eſt, niſi Chriſti mandato manuum impoſitione vſos Apoſtolos.* Vrſinus de Doctrina Chriſt. agens de ſanctificatione diei Dominicæ ſic concludit: *Hanc eſſe Apoſtolicam traditionem credimus; ipſos autem ſine Chriſti mandato id feciſſe non eſt credibile.*

Tandem clariſſimum, atque præclariſſimum extat eiuſdem Eutychij teſtimonium in eodem Chronico de Epiſcoporum & Presbyterorum diſcrimine, atque origine ab ipſo Apoſtolorum accerſitis æuo. Nam agens ibi de varijs Concilij Nicæni decretis, hoc de Epiſcopis, & Patriarchis refert. ومنعوا ايضا
ان لا يكون للاسقف امراة وذلك ان الاساقفه
منذ وقت الحواريون الى مجمع الثلثمايه كان لهم نسا
لانه كان اذا صير احد اسقف وكانت له زوجه بقيت
معه ولم تتنحا عنه ما خلا البطاركه فانه لم يكن لهم
نسا ولا كانوا ايضا يصيرون بطريركا من له زوجه

Et

Et vetuerunt etiam (Patres Nicæni) *ne Episcopus haberet vxorem. Siquidem Episcopi à tempore Apostolorum vsque ad Concilium* 318. *vxores habebant. Nam si quis maritus constituebatur Episcopus, manebat cum illo vxor, nec abijciebatur, Patriarchis exceptis, qui neque vxores habebant, neque vxorati Patriarchæ ordinabantur.* Quòd autem ita se res haberet primæuo illo seculo, sextus Canon Apostolicus docet: *Episcopus, aut Presbyter vxorem propriam nequaquàm sub obtentu religionis abijciat.* Patet igitur ex illo Concilij decreto ab Eutychio relato, Episcopos non tantùm extitisse in Alexandrina Diœcesi ab ipso Apostolorum æuo, nempè ab illius Ecclesiæ nascentis origine, contra quàm extorquere nititur ex eodem Eutychio Seldenus; verùm eos fuisse à Presbyteris distinctos, atque discriminatos. Nam hactenùs id decreti, & interdicti strictè obseruatur in Alexandrina Ecclesia, quemadmodùm & in cæteris Orientalibus Ecclesijs, vbi nullus penitùs constituitur Episcopus vxoratus, Presbyteri ferè omnes; quod quidem euidentissimum argumentum est, haud eundem esse, vel fuisse Episcopum, & Presbyterum. Præterea, cùm idem asserat Eutychius in Ægypto ad Demetrij vsque tempora plures fuisse Presbyteros, Episcopos verò nullos, vt placet ipsi Seldeno, id idem perindè est, ac asserere, non eundem esse Episcopum, ac Presbyterum. Et hoc est intentum.

CAPVT VI.

In quo luculentissimè, demonstratur, ius illud peculiare duodecim Presbyterorum Alexandrinorum, de quo Eutychius, & ipse D. Hieronymus, nihil aliud fuisse, quàm ius meræ Electionis.

MArianus Victorius, ac Theologi alij verba D. Hieronymi in Epist. ad Euagrium explicantes affirmant, ea intelligenda esse de iure meræ electionts, atque eo prorsùs modo, quo in Germania fieri ab Ecclesiarum Capitulis solet. Veruntamen expositio hæc nequaquàm nostro arridet Seldeno, sed eam deridet potiùs pag. 26. num. 10. scribens: *Hallucinantur nimirùm qui, dum ad locum Hieronymianum in præfatione superiùs allatum extricandum se torquent, asserere audent electionem Presbyterorum Alexandrinorum talem fuisse qualis in Germania fieri ab Ecclesiarum Capitulis solet.* Eandem improbat sententiam, at non sine stomacho, & indignatione Claudius Salmasius in suo Apparatu de Primatu Papæ pag. 85. & sequentibus. Suam hanc sententiam, qua Mariani, & Theologorum aliorum explodit expositionem in locum illum Hieronymi Seldenus, firmat ex Eutychio,

chio, ratus enim ita planè, & explicatè loqui, vt nullus ampliùs inhęreat Hieronymi verbis ſcrupulus. *Iam verò*, inquit in Præfatione, *cùm de ordinis Hierarchici in Eccleſia Alexandrina, ideſt de Presbyterorum, & Epiſcoporum, ipſiuſque Patriarchæ, etiam & de ipſiſſimo hoc, quem memorat Hieronymus more, teſtimonium multò luculentiùs, explicatiùſque habeatur apud Scriptorem ſanè vetuſtum, Arabicum, Aegyptium, eumq; eiuſdem Eccleſiæ Patriarcham Orthodoxorum (Nam alius erat ibi non rarò Iacobitarum) nec dum typis editum* &c.

Nunc itaque inter affirmantes, & negantes Iudex idoneus quærendus nobis eſt, qui quæſtionem dirimat. Sed vndè quæſo euocandus? Ex Italia Marianus Victorius Epiſcopus Amerinus? recuſat Seldenus. ex Anglia? recuſant Catholici. Vndè ergo? Ex Ægypto Eutychij Patria? Hunc ſanè nemo ſanæ mentis recuſare debet. Quis iſte erit? Seuerus Alexandrinus, Epiſcopus Aſmonin Patriarcharum Alexandrinorum vitarum collector, & ex Ægyptia, & Gręca lingua in Arabicam interpres. Is quidem poſtquàm pluribus enarrauit, quæ diſſidia orta ſunt prima die conuentus poſt obitum Coſmæ inter Epiſcopos, & Presbyteros illos Alexandrinos de Patriarcha creando, ſic, quid altera die factum, geſtumque fuit, proſequitur.

فلما كان فى اليوم الثاني اجتمعوا وصلّوا وجلسوا

 وحضروا

وحضروا كهنة الاسكندريه فقال الابروطس
دبروا هذا الامر يا ساداتي الابا : فقال له ثاودرس
من الذى اخترتموه حتى نعرفه نحن ايضا : فقال
الابروطس فلان وهذا اسمه مكتوبا : فقال لهم
ثاودرس اذا رضى به الجمع هو جيد : فقال له
الابروطس هذا الامر هو الينا ما هو للاساقفه
وليس لهم الا وضع اليد فقط ونحن الذى نتخير
بطركا : فقال لهم انبا ابرهام اسقف الفيوم
واساقفتكم ايضا يقدموا لكم من تختاروه لكن
اذا قدمتوه وهو مستحق اوسمناه وان كان
غير مستحق طردناه Ideſt: *Cum altera adeſſet dies, conuenerunt, orauerunt, & ſederunt, adfueruntq; Presbyteri Alexandrini, dixitque* πρῶτος : *Gubernate hoc negotium Domini mei Patres. Cui Theodorus reſpondit: quemnam elegiſtis Vos, Vt illum nos quoque cognoſcamus? Dixit* πρῶτος : *Talem, & hoc eſt nomen eius ſcriptum. Quibus rursùs Theodorus: Si placet Synodo, optimus eſt. Tunc illi* πρῶτος : *Noſtrum eſt hoc negotium, non autem Epiſcoporum, ad quos nihil aliud pertinet, quàm* IMPOSITIO MANVS, *noſtrum verò eſt eligere Patriarcham. His reſpondit Abbas Abraham Epiſcopus Phaium: Epiſcopi quoque veſtri ordinabunt vobis, quemcunque eligetis; ſi dignum itaque proponetis,*

ordina-

ordinabimus illum ; sin vero indignum, eum abigemus.

Dic nunc Seldene, qui haberi velis ingenuus indagator veritatis, falsique laruarum osor, vt in tua loqueris præfatione; quid hoc testimonio clarius, luculentiusque esse potest? quid obscuritatis restat in hac controuersia, aut ambiguitatis? nonne ipsius solis radijs conscriptum, notatumque esse constat hoc testimonium? Quinam ergo nunc hallucinati sunt habendi, atque dicendi, nos, an vos? Quorumnam verior est Hieronymi verborum expositio iuxta mentem Alexandrinorum Scriptorum? Mariani Victorij, & Catholicorum Theologorum, an vestra? Cuinam subscribunt ipsius Alexandrinæ Ecclesiæ monumenta, nostræ, an vestræ opinioni? Fac igitur, quæso te etiam atque etiam optime Seldene, ne in tanta veritatis luce iam constitutum te hoc Lactantij feriat: *Quid proficit te vidisse veritatem, quam nec defensurus es, nec sequuturus!* Et operam da, ne id meritò audias Apostoli: *O insensati Angli* | *Galatæ*, inquam, *quis vos fascinauit non obedire veritati?*

Quæso te igitur, optime Seldene, vt attento animo, sedataque à factionum studijs mente perpendas, expendasque, quàm consona sint verba Seueri Alexandrini mox allata verbis Hilarij, Ambrosij, ac Eutychij de ratione decreti abrogationis antiqui illius moris, quo Alexandrini Presbyteri ad Concilij Nicæni vsque tempora fruiti sunt. Omnes quippe isti conueniunt,

morem

morem illum ideò antiquatum fuisse, quòd sequentes Presbyteri indigni inueniri cœperunt ad primatus tenendos. Dicebantur autem primatus tenere, quia nonnisi ab illis, & ex illis Patriarcha eligi ex vi illius instituti poterat; adeòque ea prerogatiua cæteris omnibus Presbyteris alijs præferebantur, & non quidem quòd primus ordinatione defuncto Patriarcha iure primatus succedebat, vt ille in suo de Primatu Papæ arbitrabatur.

Quòd autem de immutatione, & correctione electionis, & non ordinationis loquantur omnes, ex eo planissimè patet, quia abusus corrigendi in electionem irrepserant, non quidem in ordinationem. Et sanè si de ordinatione intelligendi, accipiendique essent aut Hilarius, aut Ambrosius, aut Eutychius, aut si qui sint alij, nequaquàm ius illud ordinandi ademptum fuisset Presbyteris illis, quoties meritum adesset, quemadmodùm non est ademptum illis ius eligendi. Poterant quippe post decretum abrogationis instituti adhuc eligere, & eligi, dummodò inessent merita. Hinc *Prospiciente Concilio*, inquit Hilarius in cap. 4. Epist. ad Ephesios, *Vt non ordo, sed meritum crearet Episcopum, ne indignus temerè vsurparet, & esset multis scandalum.*

Hæc explicatùis Ambrosius, vel quisquis Commentariorum illorum in Epistolas D. Pauli Auctor fuit: *Sed quia cœperunt sequentes Presbyteri indigni inueniri*

ueniri ad primatus tenendos, immutata est ratio, prospiciente Concilio, Vt non ordo, sed meritum crearet Episcopum, multorum Sacerdotum iudicio constitutum, ne indignus Vsurparet, & esset multis scandalum.

Nec aliud profectò voluit Eutychius, dum scribit, Alexandrum, qui ex illius sententia Concilio Nicæno pręfuit, decreuisse, vt decedente Patriarcha, eligerent siue ex illis duodecim, siue ex alijs cuiuscunque regionis, societatis, vel cœtus virum aliquem virtutibus insignem, addens Eutychius ممن يرضا حالـــه

Cuius placeat conditio, scilicet quem commendent merita, eumque Patriarcham crearent. Equidem nescio quo consilio, Seldene, isthæc Eutychij verba vertisti, *Vt res ferebat*, nisi eam Eutychij sententiam cum Hilarij, Ambrosij, & aliorum de meritis personæ eligendæ requisitis concordem offucijs hac interpretatione offuscare voluisses. Certum enim est, ac minimè te latet, Eutychij sententiam ad verbum sonare, vti nos vertimus. Consule dictionaria omnia; consule Arabicæ linguæ, quotquot sunt, peritos; Consule, quæso te, ipsum Seldenum veritatis indagatorem, falsique laruarum osorem, & nos vera prædicare comperies.

Sed quicquid agas, quicquid facias, quocunque te vertas Seldene, quam sententiam tibi statuendam de reformatione illius antiqui moris, ipse nescire videris. Ais, negas, in Ægyptiacis versaris tenebris, pal-

pas,

pas, tibimet ipse contradicis. Non credis? Recole hæc, quæ pag. 66. num. 14 scripsisti: *Codicis vtriusque* (Antiocheni, & Aleppensis) *sensus videtur manifestus; eligendum nunc fuisse à Presbyteris Patriarcham, siue ex ipsis, siue ex alijs, creandum autem, seu ordinandum ab Episcopis. Ita nimirùm ex Alexandri Patriarchæ instituto inoleuisse; contra quàm ante obtinuerat.*

Isthæc conferto cum hisce, quę pag. 134. num. 19. sic habes: *Quod verò sequitur in eodem* (nempè Ambrosio) *planè id ipsum videtur, quod expressiùs habet Eutychius. Abolitum scilicet morem illum, quo ex ipsis, & ab ipsis Presbyteris Alexandrinis, seu; iuxta linguam inferioris æui, Capitulo eiusdem Ecclesiæ Patriarcha eligendus erat, ac simul creandus* (*idque iuxta Synodi Nicænæ mentem*) *veteremque hunc morem, ac rationem immutatam esse, adeo vt iam non ordo eiusmodi Presbyterorum* (*quia cœperunt indigni inueniri ad primatus tenendos ipsi, vnde nec eligere rectè quibant, nec eligi*) *sed meritum crearet Episcopum multorum Episcoporum iudicio constitutum, & ex quacunque vrbe, Prouincia societate, modò meritum inesset, accersitum.*

Nota hic, mi Seldene, quomodò tibimetipsi contradicis. Primo enim loco asseris, eo Alexandri decreto statutum fuisse, vt à Presbyteris Patriarcha eligeretur, ab Episcopis verò ordinaretur. In hoc altero affirmas, vtrumq; ius abolitum esse, ac Presbyteris ablatum. At non sic se res habet, non sic, Seldene, quia solus eli-
gendi

gendi modus, qui intra numerum illum duodenarium Alexandrinorum Presbyterorum coarctatus erat, immutatus est, cęterùm tam eligere, quàm eligi poterant, vt ex Eutychio planum est; vbi priùs nonnisi ab ipsis, & ex ipsis, adsint merita, vel non adsint. Porrò ordinationem ad solos Episcopos semper spectauisse ex Diuino instituto, & nunquàm ad Presbyteros simplices superiùs cap. 1. huius Tract. ostendimus ex capite 9. libri Constitutionum ipsius Ecclesiæ Alexandrinæ, cuius verba hic iterùm recolere, ac referre non pigeat. *Episcopi est facere* χειροτονίας; *qui verò suscipit ab illo* χειροτονίαν, *suscipit etiam eius benedictionem. Presbyteri autem nec est facere* χειροτονίας, *nec vnquam ipsi licet.*

Hoc idem expressissimis testatur verbis D. Hieronymus epist. 85. quæ est ad Euagrium, de more illo perantiquo Alexandrinæ Ecclesiæ de eligendo Patriarcha, de quo postquàm loquutus est, protinùs à Presbyterorum munere, & officio ordinationem excipit, & ad solos Episcopos eam attinere affirmauit. *Quid enim facit, excepta ordinatione, Episcopus, quod Presbyter non faciat?* Hæc exceptio cùm te grauiter torqueat, Seldene, & quicquid ex Eutychio quocunq; modo, & ratione extorsisti, vno ictu destruat, hanc illi pag 146. num. 11. stramineam substruis explicationem, quærisque tibi, quò euadere possis, sed frustrà, cuniculum. *Quod ad Hieronymi seculum*

M *aliasue*

aliosue Presbyteros non ad Alexandrinos, quamdiu viguit mos ille, quo Presbyteri ipsi tum ordinando alios sibi collegas adsciscebant, tum Patriarcham creabant attinere ex Eutychij mente palam est. Neque aliter ordinationis exceptio ibi locum habere potuit. Eandem sequitur opinionem, & explicationem appingit verbis Hieronymi Vallo Messalinus cap. 2. pag 117. siue sub ea cuticula Claudius Salmasius, quemadmodùm & in Apparatu de primatu Papæ.

Verùm enim verò neque de suo seculo tantùm, neque de alijs Presbyteris, quàm Alexandrinis loqui ibi Hieronymum, certissimum est. Nam multa pręstabant aliarum Ecclesiarum Episcopi Hieronymi tempore præter ordinationem, quæ suis obire Presbyteris minimè fas erat. Id multorum Scriptorum testimonijs facillimum est demonstrare; sed ipsum potiùs loquentem Hieronymum priùs audiamus. *Quod si hoc loco quæris,* (loquitur in Dialogo contra Luciferianum cap. 4. de impositione manus Episcopi, qua accipitur Spiritus Sanctus, siue de Sacramento Confirmationis) *Quare in Ecclesia baptizatus, nisi per manus Episcopi non accipiat Spiritum Sanctum? Disce, hanc obseruationem ex ea auctoritate descendere, quòd post ascensum Domini Spiritus Sanctus ad Apostolos descendit.* Quod ex loco Act. cap. 8. firmat, ex quo etiam Innocentius primus, qui eodem ac Hieronymus viuebat seculo, Epist. ad Decentium Eugubinum obsigna-

tionem

tionem recens baptizatorum ad ſolos Epiſcopos attinere probat.

Ex Orientalibus prodeat nunc Ioannes Darenſis Epiſcopus, ſcriptor ſatis vetuſtus, & accuratus. Is lib. 2. Hierarch. Eccleſ. cap. 2. commentans libros D. Dionyſij Areopagitæ, aſſerit vel ipſum Sacrificium non pertinere ad Presbyteros niſi permiſſiuè, & ex indulto propter neceſſitatem. Ipſa verba ſunt.

ܐܪܐ ܕܝܢ ܕܢܕܥ ܕܬܪ̈ܬܝܢ ܐܢܝܢ ܕܟܘܡܪܘܬܐ
ܕܫܘܡܠܝܗܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܝܫܘܥ ܘܫܘܠܡܗ: ܗܠܝܢ ܬܪ̈ܬܝܢ
ܐܝܬܝܗܝܢ: ܩܘܪܒܢ ܩܘܪܒܢܐ. ܘܡܘܪܘܢ. ܘܐܝܟ
ܕܣܘܓܐܐ ܬܫܡܫܬܐ ܕܫܘܡܠܝܗܝܢ ܠܗܝܢ ܚܫܚܐ
ܗܝ. ܘܐܦܢ ܦܫܝܛ ܩܘܪܒܢܐ ܠܟܗ̈ܢܐ
ܡܛܠ ܐܢܢܩܐ: ܒܪܡ ܕܫܘܡܠܝܗ ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ ܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܡܫܡܠܝܘܗ. *Sciamus autem oportet, Sacra, ſeu Sacerdotalia, quorum Ieſus eſt perfectio, ac finis, hæc duo eſſe. Sacrificium Miſſæ, & Chriſma, ac vt plurimùm eorum perfectionis liturgia ſibi conſentanea eſt: Etſi ſacrificium Miſſæ Sacerdotibus conceſſum ſit ob neceſſitatem, eius tamen perfectio ad Epiſcopum ſpectabat.*

Item cap. 4. eiuſdem libri poſtquàm docuit, omnia ſacerdotalia munera ad Epiſcopum ſpectare, ſubindè ſibi ſic obijcit, & reſpondet ܐܠܐ ܡܛܘܠ

 ܐܢܐ

ܐܢܫ ܘܐܡܪ ܕܗܐ ܐܦ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܘܩܘܪܒ ܩܘܪܒܢܐ
ܡܫܬܡܠܝܢ ܡܢ ܟܗܢܐ : ܡܟܝܠ ܠܘ ܟܠܗܝܢ
ܡܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܫܬܡܠܐ : ܘܐܡܪܝܢܢ ܕܐܦܢ
ܡܫܬܡܠܐ ܡܢ ܟܗܢܐ ܡܕܡ ܡܕܡ ܡܢ ܐ̈ܪܙܐ
ܣܓ̈ܝܕܐ . ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܠܒܪ ܐܠܝܢ
ܕܡܫܬܡܠܝܢ ܡܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܢܣܒ ܠܐ ܗܘ ܡܕܡ
ܐܘ ܢܥܒܕ . ܘܠܡܥܒܕ ܗܘ ܠܐ ܫܪܐ ܟܗܢܐ ܐܠܐ ܐܢ ܡܢ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ . ܕܗܐ . ܘܠܐ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܡܫܬܡܠܐ ܕܠܒܪ
ܡܢܗ̇ ܕܡܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܬܩܕܫܐ . ܘܠܐ ܡܬܩܪܒ
ܐܠܐ ܒܗ ܫܐܠܗ ܠܟܗܢܐ ܘܡܫܪܐ ܠܗ ܒܥܠܬܐ ܕܡܩܪܒܐ
ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ : ܘܡܩܕܫ ܡܢܗ ܗܘ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܩܕܫ .
ܡܟܝܠ ܒܐܝܕܗ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܒܗ ܡܫܬܡܠܝܢ
ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܠܡܫܡܫܬܐ ܟܘܠܗܝܢ . ܘܒܐܝܕܗ ܠܗ
ܘܕܟܠܗܘܢ ܐ̈ܝܠܝܢ ܡܢ ܡܫܡܫܢܐ ܘܟܗ̈ܢܐ ܕܡ̈ܢܗܘܢ .
ܘܢܥܒܕ ܡܢܗܘܢ . ܘܠܡܫܘܐ ܡܕܡ : ܡܛܠ ܕܗܘ
ܡܕܡ ܐܠܗܝܐ ܕܗܘ ܠܗܘܢ ܟܪܝܐ ܡܬܘܕܝܢ
ܠܟܘܠܗ . *Sed objicit aliquis, & dicit: Ecce etiam Baptismus, & Sacrificium Missæ perficiuntur à Sacerdotibus; igitur non omnia ab Episcopo perficiuntur. Respondemus, ac dicimus: Etiamsi à Sacerdote nonnulla adoranda Sacramenta perficiantur, tamen is absque illis, quæ ab*

ab Episcopo perficiuntur, nihil perficere, aut explere potest. Primò quidem nonnisi ab Episcopo ipse constituitur Sacerdos. Secundò, neque Baptismum perficit sine Chrismate ab Episcopo consecrato; neque Missam celebrat, nisi panem, & Vinum imponat tabellæ Altaris ab Episcopo consecratæ, & quidem Chrismate ab Episcopo sanctificato. Iure igitur merito dicimus, per illum perfici, & expleri ministerium Sacerdotale: & iustè quoque illi peculiariter concreditum esse à Christo, Vt χειροτονίας, *seu manuum impositiones faceret, Chrisma conficeret, & Vngeret Altare, quoniam ipse primus est, per quem diuina transit illuminatio.*

Hæc paucis perstringit S. Ignatius Apostolorum discipulus, & Antiochenæ Ecclesiæ Antistes in Epist. ad Smyrnenses, vbi, *Non licet*, inquit, *offerre sine Episcopo, neque baptizare, neque offerre, neque Sacrificium immolare.*

D. Ioannes Maro in Comment. Liturgiæ S. Iacobi cap. 16. *De Sacerdote, qui offert:* ܠܐ ܓܝܪ܆ ܐܢܫ ܠܗ ܡܢ ܐܠܝܢ ܕܕܪܓܐ ܕܟܗܢܘܬܐ ܡܫܟܚ ܕܢܦܫܘܩ ܘܢܥܒܘܕ ܡܕܡ ܕܡܥܠܝ ܡܢ ܕܪܓܗ. ܠܐ ܠܡܫܡܫܢܐ ܕܢܓܥ ܐܘ ܕܢܩܪܒ ܘܠܐ ܠܗܘܦܕܝܩܢܐ ܕܢܓܥ ܒܡܫܡܫܢܘܬܐ ܐܘ ܕܢܩܪܐ ܡܘܙܡܘܪܐ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܒܬܚܘܡܐ ܕܝܠܗ ܐܬܦܪܫ ܢܗܘܐ܀

Nemi-

Nemini enim eorum, qui in gradu Sacerdotali ſunt cooptati, conuenit, vt tranſiliat ad faciendum quicquam ſupra gradum ſuum: non Diacono, vt baptizet, aut offerat: non Presbytero, vt faciat ordinationes, aut conſecret Chriſma; ſed vnuſquiſque in ordine ad quem vocatus eſt, permaneat.

S. Petrus Sebaſtes Epiſcopus, & SS. Baſilij, & Gregorij frater, Diuoq; Hieronymo ſenior, in libro inſcripto البرهان *Alborhan*, ideſt, *demonſtrationum*, de quo aliàs diximus, apertè, ac diſertiſſimis verbis teſtatur, Chriſmationem ad ſolos Epiſcopos attinere. Sic enim ſubijcit, poſtquàm pluribus de Chriſmate diſſeruit. فيه تختم المعموديه وبه يختم كل مصبوغ فيها بعد خروجه منها ولباسه ثياب البياض لتحقيق بياض نفس المصبوغ فيها وبه تختم الكنايس والمذابح حين تقدس ولا يلي طبخه ولا تقديسه احد غير روس الكهنه وروس الاساقفه *Illo* (Chriſmate) *conſignatur Baptiſmus, eoque etiam conſignatur quicunque illo* (Baptiſmo) *tingitur, poſt quàm inde egreditur albis indutus veſtimentis ad denotandum verum animæ Baptizati candorem. Eo conſignantur Eccleſiæ, & Altaria conſecrantur. Nemo autem illud aut conficiendi, aut conſecrandi poteſtatem præter Epiſcopos habet, vel Archiepiſcopos.*

Daniel

Daniel in Breuiario Canonum cap. 7. de Altare.

لا يجوز للقس ان يقدس المذبح لانه من وضيفة الاسقف *Non licet Presbytero consecrare Altare, quoniam id muneris Episcopi est.*

Testimonia eiusmodi obuia sunt apud Orientis antiquos recentesq; Scriptores, vt nonnisi tyro, ac in eorum lectione penitùs infans, ea ignorare, & vix quidem possit. Palam ergo relinquitur ex laudatis, & ipso Hieronymo, exceptionem illam solos respicere Alexandrinos Presbyteros, ac de illis duntaxat intelligendam, quia multa præstabant tempore D. Hieronymi, ac anteuertente æuo, quæ Presbyteris aliarum Ecclesiarum præstare minimè fas erat. Inter hęc confirmationem, seu Chrismationem, absente Episcopo, conferebant, vti memorat ad 4. cap. Epist. ad Ephesios Ambrosius hisce verbis: *Denique apud Aegyptum Presbyteri consignant, si præsens non sit Episcopus.*

Sed quid ad hæc noster Seldenus? *Quid est hoc?* inquit pag. 132. num. 19. *Apud Aegyptum Presbyteri consignant! siue de ordinatione, siue de confirmatione accipias, seu de vtroque (quod non ita est absonum) cum Eutychianis hisce apprimè conuenit, lucemque videtur non obscuram ab eis accipere.*

Quid est hoc, optime Seldene? Hieronymus per te excipit ordinationem, & de suo loquitur tempore; tamen

tamen non est ita absonum etiam per te, Ambrosium intelligendum tam de ordinatione, quàm de Chrismatione? Ergo per te etiam post Alexandrum, post Nicænum Concilium, ipsumq; decretum abrogationis illius iuris, quod de ordinatione intelligis, & explicas apud Eutychium, adhuc fas erat Presbyteris Alexandrinis ordinationes obire? vbi es? quid hactenùs, quæso te Seldene, totis illis tuis Commentarijs in Eutychium contendisti, laborasti, nisi vt euinceres, & extorqueres, ius illud Presbyterorum Alexandrinorum de Episcopis ordinandis perdurasse vsque ad Alexandri, Concilijque Nicæni tempora; subindè verò antiquatum fuisse? qui ergo intelligendus est de ordinatione, suoque seculo, si eius ætate institutum illud per te, & ex tuo Eutychio Beda Ægyptio iam abrogatum, & antiquatum erat Concilij Nicæni, siue Alexandri Alexandrini decreto?

Sed rationes aliundè quærere, cur laboramus? cùm ipsa Ambrosij ratio, quam pro te affers, tuam destruat sententiam, & explicationi ita repugnet, vt mirer, id tuos effugisse lynceos oculos, & perspicacissimam mentem. Verba rationis Ambrosij sunt: *Sed quia cœperunt sequentes Presbyteri indigni inueniri ad primatus tenendos, immutata est ratio, prospiciente Concilio, Vt non ordo, sed meritum crearet Episcopum.*

Igitur non de suo seculo loquitur Ambrosius, cùm Concilium, quod longè antecessit eum, fuerit, quod prospe-

prospexerit abusibus, qui irrepserant in electionem ab illo numero, & ex illo numero duodenario Presbyterorum Alexandrinorum. qui quidem abusus correctus est decreto Concilij, vt placet Ambrosio; Eutychius verò id refert ad Alexandrum Alexandrinum, qui eidem interfuit Concilio. Quod sanè facilè conciliari potest, si dicatur, Concilium id decreuisse Alexandro proponente, & rogante, atque sic vnus illud decretum retulit ad Concilium; alter ad procurantem & instantem. Id ita Eutychius enarrat: *Decreuit item* (Alexander) *vt defuncto Patriarcha, eligerent, siue ex quacunque regione, siue ex duodecim illis Presbyteris, siue alijs virum aliquem virtutibus insignem, cuius placeat conditio, eumq; constituerent Patriarcham.* Quare id decretum fuit? *Quia cœperunt*, inquit Ambrosius, *sequentes Presbyteri indigni inueniri ad primatus tenendos.*

At quid, quæso te optime Seldene, commune est, *ad primatus tenendos*, cum Chrismatione? aut quomodò *cœperunt sequentes Presbyteri indigni inueniri ad Chrismationem obeundam?* si de Chrismatione intelligendus est Ambrosius, vt tibi placet. Si quis nostrum hoc dixerit, & eo modo verba inuerterit Ambrosij, nonne per te etiam sibilis explodendus esset ex doctorum, & ingenuorum hominum theatro? certè ita puto.

Præterea apud quem Patrum legisti, ingenuè dicas, rogo, verbum *consignare* pro *ordinare*, aut *sacros*

cros conferre ordines? Certè apud neminem arbitror; atque hinc nullius teſtimonio, vel auctoritate id firmare es auſus, ſed nuda contentus fuiſti aſſertione, quæ nuda quoque negatione facilè exploditur.

Iacobus Zaborouius eò, quò ipſe contendens, atque collimans, cùm intellexerit verbum *conſignare* nullo modo ſignificare poſſe *ordinare*, aut *ſacros conferre ordines*, ſubſtituit proteſtantica ingenuitate pro *conſignare* Ambroſij, *conſecrare*, in ſua reſponſione ad Nodum Gordium Martini Smiglecij, vt commodiùs apud imperitos, & in Patrum lectione infantes ſua fucaret commenta, & ſimplicibus, ac facilè credulis imponeret. Sed fucare, formare, colorare profectò poſſunt, animare nequaquàm. Fucus adulterina eſt ſpecies, qua horrenda tegitur deformitas ad decipiendum; ſed verò detecto fuco horrendior, atque multò deformior ſpecies illa redditur; imò execrandior, deteſtabilior.

Claudius Salmaſius multiplici, confuſaque eruditione quadam fretus, ſibique plus nimiò arrogans, ac omnia à ſe dicta tanquàm è Tripode dictata oracula ſuſpicienda, atque ſuſcipienda arbitratur, ea propter illa Ambroſij verba, quæ Hilario tribuit, ſic in Apparatu de Primatu pag. 82. interpretatur: *Ideſt Presbyteri manus imponunt in ordinando Epiſcopo*. Huic verò tam abſonæ interpretationi, & veritatis tam diſſonæ maieſtati, hanc longè abſurdiorem rationem appinxit: *De Chriſmatione ergo*, inquit, *certum eſt, Hila-*

rium

rium non loqui, cùm eo loco loquatur de re, quæ peculiariter tunc concessa fuerit Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyteris, quam alij non haberent.

Eia Salmasi, haud de Chrismatione loquitur Hilarius, de ordinatione igitur, vti contendis cum Seldeno Symmysta. Sed vbi estis, si hoc asseratis? cùm ordinatio ex Eutychio tam iuxta Seldeni placita pagina 135. num. 20. Commentariorum, quàm tua in Apparatu pag. 77. & alibi, tunc fuerit sublata Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyteris, non quidem concessa, vt modò vestri obliti forsan asseritis. Prætereà Cœlum terramque vnà commiscetis, susque deque omnia habetis; Ægyptios, Arabesue magno dispendio, ac stipendio conducitis, & ad vestra aduocatis castra; Ambrosium, Hilarium, Hieronymum, & si qui sunt alij, incessanter exagitatis, vt eorum testimonio, & auctoritate vtcunque extorqueatis, ordinationem in Alexandrina Ecclesia ab eiusdem incunabulis peculiari quodam instituto, & priuilegio ad duodecim illos pertinuisse Presbyteros ad Nicæni Concilij vsque tempora; subindè verò morem illum antiquatum fuisse. In præsentia verò alios quærentes cuniculos, & quæstionem eludentes Ambrosium, siue Hilarium de re, quæ peculiariter tunc Presbyteris illis Alexandrinis concessa est, loquutum esse contenditis, nempè de ordinatione. At si ita se res haberet, hic esset status præsentis quæstionis; scilicet ordinationem in Ec-

clesia Alexandrina ab ipsis eius incunabulis pertinuisse ad Episcopos ad Concilij Nicæni vsque tempora, ac subindè concessam fuisse ex Concilij decreto Presbyteris. Sed oppositum omninò proponitis argumentum, nempè in Ecclesia Alexandrina peculiari statuto, & priuilegio ordinationem pertinuisse ad Presbyteros ad Concilij vsque tempora, tum ius sublatum fuisse Presbyteris, & Episcopis tributum. Quòd cùm is totus sit scopus vester, nempè vt probetis, eundem esse Presbyterum, & Episcopum; nunc ergo qua fronte, qua fide, quaue mente vel verbo proferre audetis sine pudore, sine perfidia, & dementiæ nota; Concilium ex Ambrosio, vel Hilario ordinationis ius tunc peculiariter concessisse Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyteris? Sanè hæc vna contradictio totum id vestrum ędificium, seu potiùs Babylonicam turrim tot fastosis titulis, totque Gigantum conatibus excitatam funditùs destruere, & societatem huius protestantici Syncretismi dissoluere debet.

Adhuc si de ordinatione sit exponendus Ambrosius, vel Hilarius, vt exponit Seldenus pag. 132. num 19. & Salmasius loco superiùs citato, vel hi Patres contradicerent Hieronymo, vel Hieronymus pessimè excepit, dum sic scribit ad Euagrium Epistola 85. *Quid enim facit, excepta ordinatione Episcopus, quod Presbyter non faciat?* Quod vt liquidum planumque fiat, conferantur hæc Hieronymi verba

cum

cum verbis mox laudatorum Patrum, quæ ſunt: *Denique apud Aegyptum Presbyteri conſignant, ſi præſens non ſit Epiſcopus*. Viden' Seldene, Hieronymum abſolutè, atque affirmatè excipere *ordinationem* ab officio, & iure Presbyterorum; Ambroſium verò, ſiue Hilarium, *conſignationem* non abſolutè, ſed præſente Epiſcopo?

Igitur ex hactenùs dictis liquidò, & palàm relinquitur; Hieronymum in ea Epiſtola ad Euagrium, non de alijs loqui Eccleſijs, quàm de Alexandrina, deque peruetuſto illo more, quo Alexandrini Presbyteri ab alijs aliarum Eccleſiarum Presbyteris diſcrepabant, vt qui conſignabant, ſeu Chriſmationem abſente Epiſcopo conferebant, vti etiamnùm hac noſtra præſtant ætate, ſiue id ex indulto aliquo peculiari, ſiue ex abuſu, quales fuerunt Coluthi ordinationes, de quibus Athanaſius, ſiue alio iure. Aliàs qua ratione, quaue veritate affirmare poterat idem Hieronymus in Dialogo contra Luciferianos cap. 4. Spiritum ſanctum non accipi niſi per manus Epiſcopi, dum ſolam excipit ordinationem in epiſt. ad Euagrium? *Quod ſi hoc loco quæris*, inquit, *quare in Eccleſia baptizatus, niſi per manus Epiſcopi non accipiat Spiritum ſanctum? diſce hanc obſeruationem ex ea auctoritate deſcendere, quod poſt aſcenſum Domini Spiritus Sanctus ad Apoſtolos deſcendit*. Ex quo, cùm exceptio illa de ſolis Alexandrinis Presbyteris affirmari verè poterat,

rat, quod ſcilicet omnia præſtabant, quæ faciebat Epiſcopus, excepta ordinatione, & non de alijs, id pro peculiari exemplo attulit Hieronymus, quemadmodùm & ipſorum peculiarem electionem, aſſerens ibidem: *Nam & Alexandriæ à Marco Euangeliſta vſque ad Heraclam, & Dionyſium Epiſcopos, Presbyteri ſemper vnum ex ſe electum, & in excelſiori gradu collocatum Epiſcopum nominabant.*

Vndè Apes mel, indè veſpæ venenum. Ex hiſce Hieronymi verbis infert Seldenus noſter; Presbyteros Alexandrinos legitimam habuiſſe olim ordinandi Epiſcopum facultatem; quod ita pag. 132. 133. num. 19. inculcat: *Legitima habebatur olim Presbyteris Alexandrinis ex eiuſdem Eccleſiæ inſtituto (quod & ex Hieronymi loco in præfatione exſcripto ſatis item palam eſt) ordinandi, ſeu creandi tum Epiſcopum Alexandrinum, tum Presbyteros, ſaltem in Eccleſia Alexandrina facultas.*

O egregiè deductum, & probatum ex Hieronymo! ſic benè cedant vobis cætera. Hieronymus habet *eligere*, & *nominare*; ſi autem *eligere, & nominare* ſunt *ordinare* & *ſacros conferre ordines*, omni dubio procul à veſtris ſtat Hieronymus partibus, & nos cauſa noſtra cecidimus; at ſi aliud eſt *eligere*, & *nominare*, aliud *ordinare*, cur tam Hieronymo, & nobis iniurij eſtis? imò omnibus Patribus, & Scriptoribus, ac toti Chriſtiano nomini. Si enim vocabula ita ſunt confun-

confundenda, ita inuertenda, atque peruertenda, non Presbyteri duntaxat, non Ecclesiarum capitula, non Christiani Reges ac Principes ordinarent, seu sacros ritè conferrent ordines: sed etiam Turca ipse, qui de facto eligit, & nominat. Porrò absit, absit, te, Seldene, vel quempiam alium ita delirare.

Quid pluribus opus est, aut quid verbis? iam vnius Eutychij Ægyptij alter Seuerus Ægyptius satis superq; mentem aperuit, verba disertè explanauit, & planissimè declarauit; videlicet ad illos Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyteros pertinere electionem, ad Episcopos verò approbationem, & manuum impositionem, vti videre est superiùs propè initium huius capitis.

Nunc vt Aduersarij omni ex parte concludantur auctoritate, ac testimonio Ægyptiorum, ad quos prouocarunt, agmen claudant duo Chronographi Ægyptij, nempè Georgius Homaidius Almachinus, Erpenio Elmacinus, & Benarrahebus eandem historiam D. Marci & Hananiæ enarrantes, ac totum negotium ad electionem redigentes.

Audiatur Primus part. 1. in Nerone. المايه واحد
عشر من ادم عليه السلام نارون قيصر ملك
على الروم بعد قلوديوس قيصر ثلثة عشر سنه
وكذلك قال جميع المورخين . وكان رجلا شريرا
ردى السيرة وهو اول من اهاج على النصارى
الشر :

الشر والبلا . وفى اول سنه من ملكه قتل القديس
مرقص الانجيلى بمدينة الاسكندريه لانه كان قد مضى
اليها يدعو الناس الى الايمان واقام سبع سنين
يطوف بمصر والاسكندريه وبزور المدن الغربيه وامن
على يده خلق كثيره . وفيما هو يمشى بالاسكندريه
انقطع نعله فجلس عند رجل اسكاف اسمه حنانيا
وبالقبطى انيانوا ليصلح نعله: فاخذ حنانيا الشفا
ليثقب النعل فثقب اصبعه فقال العفو يا الله
فقال له مرقص هل فيكم من يعرف الله . فقال
نعم نعرفه بالاسم وتالم من اصبعه وتمرر من
مرقص الانجيلى . ثم انه وضع يده عليه فسكن
الالم من وقته . فسال مرقص الانجيلى ان يمضي
معه الى بيته لياكل عنده خبزا فمضي معه واكل
عنده ووعظه وارشده للايمان بالمسيح فامن هو
واهل بيته وعمدهم وصار حنانيا ملازم مرقص
الانجيلى وكان معاين الايات التى تظهر على يده
فلما حسن ايمانه صيره مرقص الانجيلى بطركا على
الاسكندريه وهو اول بطرك صير عليها مرقص .
وعمل مع حنانيا اثنى عشر قسا وقرر انه اذا مات
البطريرك يجعل عوضه واحدا من الاثنى عشر القسوس
ويختاروا واحدا من المومنين رجلا يليق يصيروه
قسا

قسا عوضه حتى يكونوا ابدا اثنى عشر. ولم تزل القسوس تقدم البطاركه الى ايام الثلاثمايه وثمانيه عشر. فقرروا اذا مات البطريرك تجتمع الاساقفه ويصيروا بطركا كل من يقع عليه الاختيار واستقر الامر على ذلك الى الان

Centesimus Vndecimus ab Adamo, super quem pax, fuit Nero Cæsar, qui regnauit Romanis post Claudium Cæsarem tredecim annis ex sententia omnium Chronologorum. Is omnium primus mala excitauit aduersùs Christianos, & persecutionem. Primo autem anno eius Imperij occisus est Marcus Euangelista in Vrbe Alexandria. Eò enim profectus erat, homines ad fidem conuocaturus, adeòque septem annorum spatio Aegyptum, & Alexandriam peragrauit, visitans insuper Occidentales vrbes, crediderùntque per manus eius gentes quamplurimæ. Dum verò incedebat aliquandò per Alexandriam disruptus est calceus eius, quamobrem sedit apud hominem sutorem, cuius nomen Hananias, Copticè verò Anianus, vt reficeret calceum. Sumens autem Hananias subulam ad perforandum calceum, perforauit digitum suum, qui dixit: propitius esto Deus. Et ait Marcus: Est ne inter vos qui cognoscit Deum? Respondit: maximè, agnoscimus eum nominetenùs. Qui cùm dolore angeretur digiti; amarè conquestus est de Marco Euangelista; qui cùm manum ei imposuisset, statim dolor quieuit. & rogauit

Marcum Euangelistam, vt secum Domum proficisceretur, & panem comederet apud ipsum. Qui profectus est cum illo, & comedit apud eum, adhortatusque est ipsum & ad fidem in Christum inuitauit; credi ditque ipse, ac domestici eius, & baptizauit eos. Hananias verò adhæsit Marco Euangelistæ, videbatque miracula, quæ per ipsum edebantur. Confirmatum (Hananiam) *autem in fide constituit illum Marcus Euangelista Patriarcham Alexandriæ, fuitque primus Patriarcha, quem constituit super illa Marcus. Fecit etiam duodecim Presbyteros cum Hanania, & decreuit, vt mortuo Patriarcha substitueretur loco eius vnus ex duodecim illis Presbyteris, & vt eligerent ex fidelibus virum aliquem dignum, & sufficerent illum in Presbyterum pro eo, vt perpetuò essent duodecim. Adeoque Presbyteri proponere Patriarcham haud desierunt vsque ad tempora trecentorum octodecim, qui decreuerunt, vt Patriarcha decedente, conuenirent Episcopi, & illum constituerent Patriarcham, in quem cadit electio; & perdurauit mos iste vsque ad hoc tempus.*

Hac enarratione de illa S. Marci constitutione, quæ tot fermè syllabis, ac enumeratis verbis cum Eutychiana concordat, quid clariùs, quid apertiùs, quid luculentiùs dici, aut afferri potest, ad demonstrandum totum negotium reduci ad electionem ex illo, & ab illo duodenario Presbyterorum numero? Nam quod Eutychius suis expressit synonymis, quibus passim gaudet, ac delectatur, is vnico *electionis* vocabulo

bulo expediuit; & quodnam fuerit ius illud Presbyterorum Alexandrinorum in creando Patriarcha, & ipsius iuris abrogatione ita perspicuè ostendit: *Atque Presbyteri eligere Patriarcham haud desierunt vsque ad tempora trecentorum octodecim.* Quasi verò dixisset: Ius illud absolutæ electionis, quo solis duodecim illis Presbyteris Alexandrinis fas erat eligi, & eligere prospiciente Concilio, (vt verbis vtar Ambrosij, siue Hilarij) immutatum est, itaut subindè non ab illis, & ex illis duntaxat, sed ex quacunque regione, prouincia, cœtu, aut societate eligi posset Patriarcha, dummodò adessent merita, seu, vt loquitur mox laudatus Georgius Homaidius, *in quem cadit electio*.

His egregiè sanè consonat ratio antiquationis illius constitutionis ab Ambrosio, siue sit ille Hilarius, allata, quia nimirùm *cœperunt sequentes Presbyteri indigni inueniri ad Primatus tenendos.* Quæ quidem ratio nihil commune habet cum ordinatione. Idoneitas enim, & merita ad electionem spectant duntaxat, non quidem ad ordinationem. Hinc ibidem subdidit: *Prospiciente Concilio, vt non ordo, sed meritum crearet Episcopum, ne indignus temerè vsurparet, & esset multis scandalum.* Igitur electioni, & eligendi modo prospectum est, non autem ordinationi.

At obiectabit forsan nonnemo Aduersariorum, verbum Arabicum قدّم *Kaddama* significare *præ-*

ficere, *constituere*, *creare*, & istiusmodi, non autem *eligere*, vti nos reddidimus, atq; sic verba illa Georgij Homaidij mox laudati reddenda erant: *Adeoque Presbyteri constituere Patriarcham haud desierunt vsque ad tempora trecentorum octodecim.*

Respondeo, verbum hoc propriè significare, *offerre*, *proponere*, *proferre*, & quia eligentes personam electam offerre, proponere, & publicè exhibere; ac proferre solent, vt populus, siue ij, ad quos res attinet, eam agnoscant, hinc factum est, ac vsu venit, vt passim pro *eligere* apud Ecclesiasticos Scriptores accipiatur.

Id ex alio Scriptore etiam Ægyptio, (vt alios aliarum Gentium in gratia Aduersariorum omittam) nempè Seuero Alexandrino, superiùs à nobis laudato, luculentissimè probatur, & demonstratur. Ibi enim, postquàm disertissimis verbis fassi sunt Presbyteri Alexandrini ad se attinere electionem Patriarchæ, ad Episcopos verò manuum impositionem, ita interrogati fuerunt à Musa Episcopo Vasim de sua sententia ماذا تقولون انتم *Quid dicitis vos?* Responderunt: ما يقوله انبا مينا اسقف نمى هو قولنا ونحن الذين نقدم بطركا *Quod dicit Abbas Minas Episcopus Nami, hoc & nos dicimus, & ad nos attinet eligere Patriarcham.* Viden' hic

hic verbum قدم *Kaddama* Arabum eundem fundere ſenſum, quem nos reddidimus, non ſolùm ex vi ſuæ Analogiæ, ſed etiam ex verborum ſyntaxi, & conſtructione. Etenim illi ijdem Presbyteri, qui paulò ante dixerant, ad Epiſcopos attinere manuum impoſitionem, & ordinationem, ad ſe verò electionem, nunc rursùs illud ſuum ius electionis hoc eodem exprimunt verbo? Nobis igitur opponitis, quod manifeſtè contra vos facit.

Ex his conſtat itaque, hos tres Ægyptios Scriptores, nempè Eutychium, Seuerum, & Georgium mirè inter ſe conuenire, ius illud, ſiue conſtitutionem fuiſſe abſolutæ, & ſimplicis electionis, quæ coarctata erat intra illum numerum duodenarium Presbyterorum. Et ſic quidem iſti inter ſe conueniunt, vt nequaquàm dici hic poſſit Ægyptium concurrere contra Ægyptium, ſed potiùs, veriùſque accurrere aduersùs Eccleſiaſticæ Hierarchiæ oſores, ac nuperos impugnatores, & alterum alterius verba à futilibus interpretationibus vindicare.

Benarrahebus verò paulò aliter ſcribit de Presbyterorum numero, nulla tamen iuris, vel conſtitutionis illius facta mentione. Is poſtquàm D. Marci enarrauit prædicationem, & Hananiæ ad fidem conuerſionem, hæc ſubdit. ولما كثروا المومنين بالمسيح وسم اثنيوا اسقفا على اسكندريه وثلثه

وثلثة قسوس. وسبعة شمامسة وخرج من عندهم

Cumque creuissent Christi fideles, ordinauit Anianum Episcopum Alexandriæ, nec non tres Presbyteros, & septem Diaconos, & indè egressus est. De Presbyterorum, & Diaconorum hoc numero succinit illi Seuerus Alexandrinus, vti videre est cap. seq.

Tandem objiciet Seldenus: Ex Eutychio nulli erant in Ægypti Prouincijs Episcopi vsq; ad tempora Demetrij; quinam ergo ordinationes ritè obibant præter Presbyteros illos duodecim? ergo apud Eutychium sermo est de ordinatione propriè accepta. Ad hanc obiectionem sequentibus capitibus, respondetur, & planè, ac plenè ipsi satis fiet.

CAPVT VII.

In quo Alexandrinorum, aliorumque Scriptorum grauissimis testimonijs, & auctoritatibus euidentissimè demonstratur, Episcopos in Alexandrinæ Ecclesiæ Diœcesi semper extitisse ab ipsis illius Ecclesiæ Originibus, nedum ante Demetrium, vel Heraclam, & Dionysium.

VNum ex præcipuis Seldeni Argumentis, quibus probare nititur, ordinationem pertinuisse ad Pre-

Presbyteros Alexandrinos vſque ad Concilij Nicæni tempora, id eſt, quod colligit ex hiſce Eutychij verbis.

قان من حنانيا الذى اصلحه مرقص البشير
بطريرك الاسكندريه الى وقت دمتريوس بطريرك
الاسكندريه وهو الحادى عشر بطريركا كان
على الاسكندريه لم يكن فى عمل مصر اسقف

ideſt ex Seldeni interpretatione: *Sed verò ab Hanania, quem conſtituit Marcus Euangeliſta Patriarcham Alexandriæ, vſque in tempora Demetrij Patriarchæ ibidem (is Patriarcha fuit Alexandrinus vndecimus) nullus erat in prouincijs Aegypti Epiſcopus*. Seldeni hanc interpretationem quod attinet, ſequenti capite examinabimus, & à proteſtantica vendicabimus falſitate, nunc ad propoſitum argumentum.

Facem itaque præferat Alexandrinæ Eccleſiæ Melchitarum, (quos orthodoxos vocat Seldenus) Martyrologium ſub die 25. Aprilis, vbi hæc de D. Marco habet. اليوم الخامس والعشرون منه

ذكر جهاد مرقص الرسول القديس الانجيلى
الذى نادى بالمسيح فى سنى طيبريوس قيصر الملك
فى جميع بلد مصر ولوبيه والعجم من اهل قيروان
وكتب الانجيل المنسوب اليه لقنه اياه بطرس
المعظم فى الرمل وحين حصل فى مدينة كبريديه
التى

التى فى القيروان ثم ذهب الى الاسكندريه التى
عند المناره ومنها الى برقه وعمل عجايب كثيره
وزين كنايس المسيح واصلح لهم اساقفه وما
دونهم من كهنتها Ideſt: *Di. eius* (Aprilis) 25.

eſt commemoratio certaminis Marci Apoſtoli, ſancti Euangeliſtæ, qui Chriſtum prædicauit ſub annis Tiberij Cæſaris Imperatoris in Vniuerſa Aegypti, & Libyæ regione, inſuper, & apud barbaros Cyrinenſes. Scripſitque Euangelium ipſi tributum, dictante Petro Apoſtolorum maximo. Aliquandiù moratus eſt in Vrbe Cyrene Cyrenæorum, indeque Alexandriam, quæ apud Pharum eſt; perrexit; dein in Barcam profectus eſt, multaque edidit miracula, & Chriſti Eccleſias exornauit, conſtituens eis Epiſcopos, *atque his inferiores* Sacerdotes.

Alexandrino Martyrologio ſuccinit Seuerus item Alexandrinus tomo primo de vitis Patriarcharum Alexandrinorum, ita de D. Marco ſcribens: فلما علم
القديس مرقس موامرتهم قسم انيانوس اسقفا
للاسكندريه وثلثة قسوس وسبعة شمامسه ولا الاحد
عشر جعلهم يخدموا ويتبعوا الاخوه المومنين وخرج
من عندهم ومضى الى الخمس مدن واقام بها سنتين
يبشر ويوسم اساقفه وقسا وشمامسه فى كل اعمالها
Ideſt: *Cùm autem reſciuiſſet S. Marcus conſilium eorum* (pagano-

(paganorum) *constituit Anianum Episcopum Alexandriæ, item Presbyteros tres, & Diaconos septem; quos Vndecim instituit ad instruiendum, & confirmandum fratres fideles. Ipse Verò indè discedens Pentapolim perrexit, mansitque ibi annos duos annuncians, & ordinans* EPISCOPOS, PRESBYTEROS, ET DIACONOS *in omnibus eius prouincijs.*

Euaristus, qui quartus à D. Petro Romanam rexit Sedem, & multis quidem præcessit seculis Demetrium, cui Episcoporum tribuit initia in Ægypto ex Eutychio Seldenus, Epistolam ad Ægypti Episcopos, quòd Christus sit Sponsus Ecclesiæ, conscripsit.

Vetus S. Marci vitæ Auctor Anonymus: *Pentapolim pergit*, inquit, *& ordinans EPISCOPOS per regiones illas, & Clericos iterùm Alexandriam Venit.*

Rabanus Maurus in Martyrologio VII. Kalend. Maij: *Ordinauerat pro se Alexandriæ Episcopum Anianum, alijs quoque longè, lateque Ecclesijs EPISCOPOS, PRESBYTEROS, ET DIACONOS dederat.*

Ordericus Vitalis Vticensis Hist. Eccles. lib. 2. *Deindè Pentapolim pergit, & ibidem duobus annis deguit, atque fratres, qui anteà illic crediderant, confirmauit: EPISCOPOS per regiones illas, & Clericos ordinauit.*

Nicephorus Calixtus lib. 2. cap. 43. *Is enim Petri sororis filius, imperante Tiberio, Aegypto, & Libyæ,*

Barbariæq; Vniuersæ, Christi Verbum euangelizans annunciauit, Euangelium suum, dictante, atque comprobante Petro scripsit; apud Cyrenæos & Pentapolitanos quamplurima admiranda fecit, Ecclesias construxit: Clerum, & EPISCOPOS, atque alia insuper, quæ opus erant, ritè, & ordine constituit.

His consona scribunt Notkerus in Martyrologio sub die 25. Aprilis, Alfricus Cantuariensis in Sanctorum vitis, & alij quamplures.

Porrò Seldenus noster citatis Nicephoro, Græcorum Synaxarijs, vetere S. Marci vita, Alfrico, Rabano, & Notkero, statim subterfugium sibi quæritans subdit pag. 145. num. 22. *Sed in hisce tametsi Scriptoribus fidem des (quod puto non ita proniùs feceris) nihil habent, quod in Aegypto extra Pentapolim Episcopos eum constituisse euincat.*

Miror sanè, Seldenum ingenuum veritatis indagatorem, vt in sua iactat Præfatione, talia ore protulisse, & exarasse calamo. Nam Rabanus Maurus; vt ex eius verbis mox à nobis recitatis perspicuum est, absolutè loquitur de omnibus Ecclesijs, nulla facta mentione Pentapoleos, vt ex ipsis verbis videre est. Similia habet Notkerus. Nicephorus affirmat, non solùm apud Pentapolitanos, sed etiam apud Cyrenæos quamplurima admiranda fecisse D. Marcum, & Episcopos ibidem constituisse; quamquàm Nicephorus intelligendus omninò etiam est de Ægypto, Libya,

bya, & vniuersa Barbaria, vt ex eius verbis videre est.

Synaxarium vetus Græcorum in membranis Collegij Claramontani sacræ Religionis Societatis Iesu, id affirmat de tota Ægypto, Libya, Marmarica, & Pentapoli. Hæc ipsissima sunt Synaxarij verba. Ὁ πανεύφημος Ἀπόστολος Μάρκος πάσῃ τῇ Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Μαρμαρικῇ καὶ Πενταπόλει, κατὰ τοὺς χρόνους Τιβερίου Καίσαρος τὸν Χριστοῦ λόγον ἀνεκήρυξε, — πανταχοῦ θαυματουργῶν καὶ τὰς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κατακοσμῶν χειροτονίαις Ἐπισκόπων καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν. *Celeberrimus Apostolus Marcus, in tota Aegypto, & Libya, & Marmarica, & Pentapoli Tiberij Cæsaris temporibus Christi verbum prædicauit, vbique miracula edens, & Christi Ecclesias ornans ordinationibus Episcoporum, aliorumq; Clericorum.*

Quod cùm ita se res habeat, qua ratione, qua fronte, qua confidentia pronunciat Seldenus: hos auctores nihil habere, quod in Ægypto extra Pentapolim Episcopos D. Marcum constituisse, euincat? Euincitur quippe in tota Ægypto; euincitur in Libya; euincitur in Marmarica; euincitur in Cyrene Episcopos à D. Marco constitutos fuisse. Quamquam ad præsentem quęstionē dirimendam satis etiam est euincere, Episcopos in Pentapoli extitisse ab ipso D. Marci æuo, cùm Pentapolis sit ex Alexandrinę Ecclesiæ Diœcesi. Hac enim ratione euincitur Episcopos ab ipsa illius Ecclesiæ origine fuisse à Presbyteris distinctos, contra Seldeni præsens argumentum, quod ex Eutychio extorquere conatur. Dein cùm Pentapolis sit ex Diœcesi

Alexandrinæ, indè accersiri poterant Episcopi ad Patriarcham ordinandum, si nulli essent in Ægypto, vt falsò obtendit ex Eutychio Seldenus.

Tandem, cùm ex his Seldeni verbis: *nihil habent, quod in Aegypto, extra Pentapolim Episcopos, eum constituisse, euincat*, clarè deducatur, Pentapolim esse in Ægypto, seu prouinciam Ægypti, sibi, & suo Eutychio aduersissimus erit Seldenus, cùm asserat ex Eutychij verbis, ab Hanania vsque ad Demetrium nullum fuisse in prouincijs Ægypti Episcopum.

Nec eludenda sunt Seldeno verba hæc Hadriani Cæsaris in Epistola ad Seruianum Consulem, de Ægyptiorum moribus: *Aegyptum*, inquit, *quam mihi laudabas, totam didici, leuem, pendulam, & ad omnia famæ momenta volitantem. Illi, qui Serapim colunt, Christiani sunt, & deuoti sunt Serapi, qui se Christi Episcopos dicunt*. Non sunt, inquam, eludenda hæc Hadriani verba, quasi verò loquutus esset Hadrianus de solis Patriarchis, vel de ipsis quoque Presbyteris ex prisca nominis communione, vti perperam interpretatur Seldenus pag. 146. num 22. cùm ex laudatis iam iam à nobis auctoribus, multi essent tunc temporis Episcopi in prouincijs Ægypti, tum præter ipsum Patriarcham, tum quà à Presbyteris sunt distincti. Concludendum itaq; est, Aduersarios nequaquàm veritatis quærere, ac venerari maiestatem, sed eam sub veri fucata specie eludere, atque sic fallere incautos.

CA-

CAPVT VIII.

In quo quartum diluitur Seldeni argumentum. Et euidentiſſimè demonſtratur, Eutychium loquutum eſſe de ſuburbicarijs Regionibus, ſeu de ſolo Alexandrino Territorio, quod iuxta Conciliorum, Patrum, & Scriptorum linguam, & vſum nomine Aegypti intelligendum venit, & non quidem de tota Alexandrina Diœceſi.

QVoniam capitis huius intelligentia, ac notio tota à varia pendet Ægypti nominis acceptione, inque ſuas partes diuiſione; de iſtâ priùs differere operæ pretium viſum eſt; ſubindè verò de propoſito argumento.

Ægyptus itaq; quę Χημι, & Χαμι Coptica, ſiue Ægyptiaca lingua dicitur, quemadmodùm cap. 9. Supplementi Prodromi, & Lexici Copti notat eruditiſſimus vir Athanaſius Kircherius ſacrę Religionis Societ. Ieſu, in tres olim partiebatur partes, in Inferiorem ſcilicet, Mediam, & Superiorem. Subacta deindè Romano Imperio, partita ſubindè fuit in Ægyptum propriè dictam, in Thebaidem ſuperiorem, & inferiorem, in Arcadiam, & Auguſtamnicam. Ægyptus propriè dicta eſt ea regio, quam figura triquetra, ſeu triangulari efficit Nilus, vndè propter ſimilitudinem,

dinem, quam habet cum, Δ, Græcorum litera, *Delta* nuncupata est. Vocata etiam fuit *Insula*, quia aquarum Nili copia vndique alluitur; & eodem planè modo, ac Francia, quæ modò pro toto regno, modò pro Insula Franciæ, seu Parisiensi Archiepiscopatu vel Episcopatu veteri, non semel capitur. Consule hac de re Plin. lib. 5. cap 9. Strabonem lib. 17. Ptolemæum lib. 4. cap. 6. Ammianum Marcellinum lib. 22. & alios Scriptores; & Geographos, qui obuij sunt.

Hanc partitionem secuti sunt omnes fermè sancti Patres, sacra Concilia, & Ecclesiastici Scriptores. Hinc Hierosolymitanæ Synodi Patres suas literas ad Alexandrini Patriarchatus Episcopos (vt refert Athanasius Apologia 2. ad Constantinum Imperatorem) ita inscripserunt: *Sacra Synodus Dei gratia Hierosolymis congregata Ecclesiæ Dei apud Alexandrinos, omnibusque per Aegyptum, Thebaidem, Pentapolim* &c. Idem ibidem: *Sancta Synodus Alexandriæ congregata ex Aegypto, Thebaide, Libya, & Pentapoli.*

S. Epiphanius Hæres. 98. *Hic enim mos est Alexandrinorum Archiepiscoporum, Vt per totam Aegyptum, ac Thebaidem, Mareotidem, ac Ammoniacam, & Pentapolim Ecclesiastica negotia administrarent.*

Alexander Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus in Epist. ad Alexandrum Constantinopolitanum, quę habetur lib. 1. cap. 14. Hist. Tripar. similiter scribit: *Et*

in

in tomo, quem etiam Vobis direxi per filium meum Archidiaconum, subscripserunt tam totius Aegypti, & Thebaidis, quàm Libyæ, & Pentapolis. &c.

Item lib. 2. cap. 1. eiusdem Hist. de Episcopis, qui vndiquè ad Nicænum Concilium aduenerant, sic legitur: *Inter hos & Aegyptios, Thebæos, Libyas, nec non & qui ex Mesopotamia oriuntur, sed etiam Persa ad Concilium venit Episcopus.*

Suffragatur Sardicensium Patrum ad vniuersos Episcopos Epistola: *Sancta Synodus Dei gratia Sardicæ congregata ex Vrbe Roma, Hispanijs, Gallijs, Italia, Aegypto, Thebaide, Libya, Galatia, Palæstina, & Arabia vniuersis Episcopis, & comministris sanctæ, & Apostolicæ Ecclesiæ dilectissimis fratribus in Domino salutem.*

Idem loquendi modus occurrit in Epistola Athanasij, & reliquorum Alexandrinæ Diœceseos ad Iouinianum Imperatorem: *Pijssimo, atque Clementissimo, Victori, Augusto Iouiniano Athanasius, & reliqui Episcopi conuenientes ex persona omnium Episcoporum Aegypti, Thebaidos, & Libyæ.*

Sextus Nicænus canon: *Antiqua consuetudo seruetur per Aegyptum, Libyam, & Pentapolim, itaut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem.*

Hanc itaque terens Eutychius viam, & Patrum, Conciliorum, ac Scriptorum Ecclesiasticorum vestigijs insistens, nomine Ægypti intelligit, iuxta receptiorem vsum, non totam Alexandrini Patriarchatus

Diœce-

Diœceſim, ſed Inſulam illam Delticam, Ægyptum propriè dictam, ſeu Alexandrinæ vrbis Territorium, nempè regiones ſuburbicarias. Sed quid, inquam, intelligit, cùm id diſertiſſimis, ac planiſſimis aſſerat verbis? nam hæc Eutychij verba لم يكن فى عمل مصر اسقف quæ ita proteſtantica ingenuitate, & fide vertit Seldenus, *Nullus erat in prouincijs Aegypti Epiſcopus*, ſic candidè, & ad verbum vertenda ſunt, *Nullus erat in Territorio Aegypti Epiſcopus*. Siquidem vocabulum hoc عمل *Hamal* ſingularis eſt numeri, à verbo ſeu radice عمل *Hamala* deriuatum, quod propriè ſignificat, *coluit, curauit, operatus eſt*, à cura, & cultura agrorum, qui intra fines cuiuſque Ciuitatis exiſtunt, ex quo Antonius Giggeius in Theſauro linguæ Arabicæ vocem hanc eſt interpretatus, *cultum, opus, laborem*, quod & in voce quoq; Latina *Territorium* obſeruat Pomponius. Non negamus tamen id vocabuli vſurpari aliquandò à Scriptoribus ad ſignificandum *prouinciam*; tamen ſingularis eſt numeri apud Eutychium, cuius plurale eſt اعمال *Ahmal*, *prouincia*, ſiue *Territoria*. vide Theſaurum Arabicum mox citatum. Tametſi id probatione, & Scriptorum auctoritatibus non egeat, nihilominùs, vt Aduerſarijs

fiat

fiat satis, aliquos hic adferre non pigebit, Ægyptios, quorum testimonia eis arridere in hoc argumento videntur, cùm ad ipsos prouocauerint.

Martyrologium Ægyptium sub die 5. Mensis Babç sic habet loquens de expulsione Arianorum à Paulo Constantinopolitano procurata. فلما جلس على الكرسي للبطركيه طرد تباع اريوس واخلاهم عن القسطنطينيه واعمالها

Idest: *Cùm sedisset (* Paulus*) in Throno ad Patriarchali munere defungendum, expulit sequaces Arij, & amouit eos à Constantinopoli, eiusque PROVINCIIS.*

Chronologus Orientalis, siue Benarrahebus Alexandrinus, latinitate donatus à nobis, & typis Regis editus Parisijs, in vita ipsius Marci فلما عدى مرقص من روميه قصد للخمس مدن اولا وبشر في جميع اعمالها

Idest: *Migrans Marcus Roma, Pentapolim priùs petit, & annunciauit in omnibus eius PROVINCIIS.*

Seuerus Alexandrinus tom. 1. de vitis Patriarcharum in vita eiusdem Marci وخرج مرقس عنهم ومضى الى الخمس مدن واقام بها سنتين يبشر ويوسم اساقفه وقسا وشمامسه في كل اعمالها

Ideſt: *Inde verò diſcedens Pentapolim perrexit, manſitque ibi annos duos annuncians, & ordinans Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos in omnibus eius PROVINCIIS.*

Idem ibidem agens de Prædicatione SS. Petri, & Marci in Romanis Prouincijs ومن بعد ذلك مضى بطرس ومرقس الى اعمال روميه وبشرا هناك بكلام الله

Ideſt: *Poſthac autem perrexerunt Petrus, & Marcus ad PROVINCIAS Romæ, & annunciauerunt ibi verba Dei.*

Quid pluribus auctoritatibus opus eſt ad aſſerendum huius nominis vtrumque numerum? certè qui hoc ignorat, aut aliquo hæret modo, & linguam, & Grammaticarum Arabicarum præceptiones, & praxim penitùs ignorare, & nec vſu, nec ratione aliquid hac de re cognitum habere, dignoſcitur.

Equidem, cùm *prouincias* verterit Seldenus, dubius ſum, ac pendeo animi, an id ignorantia præſtiterit, an verò malitia. Hoc mihi eius in propriam factionem ſtudia perſuadent, & propenſio: illud peregrinæ, & abſtruſæ linguæ difficultas. At quid facilius eſt ex Lexicis, & linguæ Theſauris perueſtigare cuiuſque nominis numerum? nihil ſanè; cùm ſingula in addiſcentium gratiam accuratè, atque diſtinctè ſint animaduerſa, atque notata.

Quicquid ſit, vna eſt veritas; hæc ingenuis omnibus

nibus dies noctesq; & nunquàm non, vestiganda est; & semel reperta sequenda, amplectendaque. Seldeni igitur nunc est, vel lucem sequi meridianam, & veritatem sincerè amplecti, vel protestantem agere peruicacem.

Sed videamus iam, quàm parum firmamenti, & parum virium falsitas habeat, & verba Eutychij diligenter expendamus. لم يكن فى عمل مصر اسقف perscribit in sua Periocha Eutychius, quæ sic interpretatur Seldenus: *Nullus erat in prouincijs Ægypti Episcopus*. Hoc idem affirmat pag. 144. num 22. suorum Commentariorum hisce verbis: *Iam verò ex Patriarchali illo iure veteri, quod sine Episcopis per totius Aegypti prouincias tandiu, id est per annos ampliùs centum solùm obtinuerat.* &c. Id rursùs cōfirmat pag. 146. dum asserit, in auctoribus, quos pag. 145. citauerat, nihil haberi, quod in Ægypto extra Pentapolim Episcopos constitutos fuisse, conuincat.

Hæc ex parte falsitatis; veritate verò cogente contrarium prorsùs docet pag. 133. num. 19. in hac verba: *Et memineris de Alexandrina Ecclesia ipsa rem ab Eutychio narrari, non de tota Aegypto, nedum territorio Patriarchali.*

His consonat Martyrologium Alexandrinum in commemoratione S. Athanasij sub die 2. Maij, vbi nomine Ægypti intelligit ipsam Alexandrinam vrbem.

verba sunt: ذكر ابينا البار الجليل فى القديسين
اثناسيوس ريس اساقفة الاسكندريه هذا القديس
كان مصر موطنه اى الاسكندريه.

Ideſt : *Commemoratio Patris noſtri iuſti, glorioſi inter ſanctos Athanaſij Archiepiſcopi Alexandrini. Huius ſancti Aegyptus domicilium erat, nempè Alexandria.*

Benè igitur aſſerit Aduerſarius, cogente, & impellente veritate, de Alexandrina Eccleſia ipſa rem ab Eutychio narrari, & non de tota Ægypto.

Videant igitur, quæſo, æqui amatores, quàm pugnantia docet Aduerſarius. *Si non de tota Aegypto, nedum territorio Patriarchali*, loquatur Eutychius, cur igitur vertit *Prouincias* potiùs, quàm *prouinciam*, vel *territorium*, vt habet Eutychius, ipſiuſque ſonant ingenuè verba? & cur hoc idem ſuis Commentarijs confirmare non ſemel conatus fuit? Certè id virum fidem non minuere ſolùm, ſed prorsùs Seldeno derogare debet apud ingenuos Fidei, & Veritatis inueſtigatores. Si enim falſum inſinuare in humanis, profaniſque, & ſimul contradictoria proferre, nec ſibi conſtare, turpiſſimum ducitur, quantò magis in diuinis, ſacriſq;, & quæ ad Fidem, & Religionem pertinent? Profectò Diaboli hoc eſt agere partes, & ſuperbiſſimi, ac robuſti illius Venatoris, qui homines à cultu diuino, & vera Religione omnibus viribus, & conatibus auertere enitebatur.

Por-

Porrò si percontabitur hic vel ipse Seldenus, vel quispiam alius; cur tam serò in Alexandrinum *Territorium*, vel Prouinciam ordo Episcoporum introductus est? Hanc non quidem à nobis; sed à S. Epiphanio Hęres. 75. contra Aerium, accipiat responsionem, & rationem facti: *Profert autem*, inquit S. Epiphanius, *ad errorem suum, & eorum, qui ipsum audiunt, quod Apostolus scribit Presbyteris, & Diaconis, & non scribit Episcopis. Et ad Episcopum dicit: ne neglexeris donum, quod in te est, quod accepisti per manus Presbyterij. Et rursùs in alio loco Episcopis, & Diaconis scribit. Quarè est, inquit, idem est Episcopus, & Presbyter. Et non nouit ille, qui consequentiæ Veritatis ignarus est, & historias profundissimas non legit, quòd cùm recens esset prædicatio, S. Apostolus pro re nata, velut habebat, scripsit. Vbi enim Episcopi erant iam constituti, scripsit Episcopis, & Diaconis. non enim omnia statim potuerunt Apostoli constituere: Presbyteris enim opus erat, & Diaconis, per hos enim duos Ecclesiastica compleri possunt. Vbi verò non inuentus est quis dignus Episcopatu, permansit locus sine Episcopo. Vbi autem opus fuit & erant digni Episcopatu, constituti sunt Episcopi. Cùm autem multitudo non esset, non inuenti sunt inter ipsos, qui Presbyteri constituerentur, & contenti fuerunt solo Episcopo in loco constituto. Verùm sine Diacono impossibile est esse Episcopum. Et curam adhibuit S. Apostolus, vt Diaconi essent Episcopo, propter ministerium. Sic Ecclesia accepit complementa Dispensationis;*

sic

ſic illo tempore erant loci. Nam ſingulæ res non ab initio omnia habuerunt; ſed progreſſu temporis ea, quæ ad neceſſariorum perfectionem requiruntur, parabantur. Hæc S. Epiphanius de Hierarchiæ, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ pro temporum, locorumq; varietate, progreſſu, & ſtatu.

His alia ratio addi poteſt, nimirùm hoſtium Fidei perſecutio, odium, & potentia in præcipua totius regni vrbe, eiuſque territorio, hinc ſcriptum reliquit Chronologus noſter Orientalis in vita Iuliani Patriarchæ من بعده لم يثبت اسقف بالاسكندريه بل صار يخرج سرًا ويوسم كهنه *Poſt hunc* (Iulianum) *nullus Epiſcopus manere potuit Alexandriæ, ſed clam exibant, & conſtituebant Sacerdotes.*

Ob has itaque ſimileſque cauſas, & rationes ad ea vſque tempora, ſcilicet ad annum Chriſti 175. circiter, ex Eutychio, nullus erat in prouincia Ægypti Epiſcopus; nec Patriarchæ ibi ex eodem, nempè in vrbe Alexandria, ſeu illius Territorio, & ſuburbicarijs Eccleſijs vllum conſtituerant Epiſcopum; at non excludit Patriarchas alibi non conſtituiſſe Epiſcopos, quod Seldeno probandum erat.

CA-

CAPVT IX.

In quo quintum, illudq; præcipuum Seldeni refellitur argumentum, quod ex turpissima, manifestè falsa, & impudenter mendaci verborum Eutychij interpretatione adstringit.

SAtis luculenter, ac copiosè ostensum est capite superiori, quàm malitiosè, & fraudulenter interpretatus sit bonus Seldenus Arabicam hanc dictionem عمل *hamal*. Nam cùm singularis numeri sit, & *prouinciam*, siue *territorium* denotet, eam pluraliter *prouincias* expressit ad exprimendum indè malitiosa ea interpretatione, nullum vsque ad ea tempora, ex mente Eutychij, extitisse in tota Alexandrini Patriarchatus Diœcesi Episcopum.

Turpis quidem interpretatio, atque fallax, sed multò turpior, ac fœdior, quam subindè molitus est ex eodem auctore. Illa Grammaticorum seuerè castiganda erat ferula; ista iustè interpretum coërcenda adhuc ergastulo. Inibi nomen singulare pluraliter expressit, & de vno multa fecit; hic verò pro nomine primitiuo deriuatiuum substituit, ac proindè sensum toto cælo diuersum, & veritati manifestè aduersum prosti-

prostituit, atque auctoris verbis, ac menti vim intulit aduersariam. Quamobrem verba expendamus modò Eutychij, imò exponamus duntaxàt æquis veritatis amatoribus, & indagatoribus, qui solo intuitu sententiam inde ferant æquam.

Eutychij ipsissima hæc sunt verba فلمّا صار ديمتريوس بطركا اصلح ثلثة اساقفه وهو اول بطريرك بالاسكندريه عمل الاساقفه

Hæc ita vertit Seldenus. *Ille autem factus Patriarcha tres constituit Episcopos. Et primus fuit hic Patriarcha Alexandrinus, qui Episcopos fecit.*

Nos autem hæc eadem ita Catholicè, idest ingenuè, fideliter, sincerè, & ad verbum: *Cùm autem factus esset Demetrius Patriarcha constituit tres Episcopos; & est primus Patriarcha, qui in Alexandria constituit Episcopos.*

Dictio, in qua diffidemus in præsenti quæstione, est بالاسكندريه

quam nos vertimus *in Alexandria*, Seldenus verò *Alexandrinus*. Ex nostra versione is funditur sensus: scilicet Demetrium primum fuisse Patriarcham, qui Episcopos in vrbe Alexandria fecit; ex interpretatione verò Seldeni: Demetrium primum fuisse Patriarcham *Alexandrinum*, qui Episcopos fecit, siue Alexandriæ, siue alibi.

Versio-

Verſionis hujus punctum, primùm quod attinet, decidant modò, decernantque ipſi Proteſtantium linguarum Profeſſores, non quicunque, ſed Angli, dicantque ingenuè duo illi viri linguæ Arabicæ præſertim peritiſſimi Odoardus Pokoc, & Ioannes Grauius, & ſi qui ſint alij inter Anglos, qui Arabicam linguam profitentur, an nomen iſtud بالاسكندرية vertendum ſit *in Alexandria*, vt nos vertimus, an verò *Alexandrinus*, quemadmodùm Seldenus vertit?

Quinimò ipſe ferat ſententiam Seldenus, quà veritatis indagator, falſique laruarum oſor, contra Seldenum veritatis aduerſarium, falſique laruarum amatorem, & cultorem. Seldenus veritatis indagator hanc eandem dictionem in eadem Eutychij Periocha propè calcem eodem vertit modo, quo nos. ſcribit Eutychius

وكان مرقس صاحب الانجيل بالاسكندرية
يدعو الناس الى الايمان بالمسيح ابن الله

quæ ſic Seldenus veritatis indagator: *Atque erat Marcus Euangelij auctor in ALEXANDRIA, vt ſcilicet propagaretur Fides in Chriſtum Filium Dei*. Idem paulò poſt: وفي اول سنة من مملكة هذا نارون
قيصر قتل مرقس بالاسكندرية

quæ ſic Seldenus veritatis indagator. *Et anno imperij Neronis Cæſaris iam dicti primo occiſus eſt Marcus*

 ALE-

ALEXANDRIAE, Primo loco vertit *in Alexandria*, ſecundo loco magis Latinè *Alexandriæ*.

Quo ergo conſilio, quo propoſito, qua mente, quo ſcopo, quo fine vertit eo loci Seldenus, *Alexandrinus*, pro, *in Alexandria*, *vel Alexandriæ*, vt binis iſtis locis, cùm eadem ſit dictio, idem loquendi modus? Nullum ſanè aliud ſibi propoſuit conſilium, niſi fallendi, niſi decipiendi.

Ad alterum controuerſiæ punctum quod ſpectat, ſententiam ferant quoque ipſi Aduerſarij, linguarum cultores, Grammatici, Dialectici, artiumque Profeſſores, Seldenus ſanus, & ſuimet compos, vtrùm ſcilicet idem ſit dicere; *Et primus fuit hic Patriarcha ALEXANDRINVS, qui Epiſcopos fecit*, vt ille vertit, ac, *Et eſt primus Patriarcha, qui in ALEXANDRIA fecit Epiſcopos?* ſicuti vertimus nos, & verba ſonant Eutychij, ac nemo Aduerſariorum, vel ſit impudentiſſimus, & execrandi ſtuporis, inficiari audebit.

Siquidem nemo non fatebitur vltrò, duas has verſiones diuerſum fundere ſenſum, ac multùm intereſſe inter vtramque. Quia iuxta noſtram, quæ ad vnguem exprimit dictionem, & conſequenter mentem Eutychij, ſenſus eſt: vſque ad tempora Demetrij, nimirùm vſque ad annum Chriſti 175. circiter, Patriarchas Alexandrinos nullos in vrbe *Alexandria* conſtituiſſe Epiſcopos. Qui loquendi modus coërcet ordinatio-

nem

nem Episcoporum intra vrbis Alexandrinæ limites, ac terminos, at non excludit Patriarchas, ordinationes alibi, ac in alijs Patriarchatus Alexandrini prouincijs non exercuisse.

Porrò iuxta malitiosam, falsam, adulterinam, ac fraudulentam illam Seldeni versionem, seu interpretationem excluditur Episcoporum ordinatio ex tota Alexandrini Patriarchatus Diœcesi, quà à Patriarchis obeunda erat, qui est præcipuus Seldeni scopus, cuius gratia totos elaborauit putidos illos Commentarios.

Prætereà, quis Aduersariorum non dispicit, ex illa adulterina versione mutari etiam facti substantiam, quemadmodùm comparatioue cum similibus loquendi modis facta planissimè patescit? Alius enim est sensus, ac toto quidem cælo diuersus, dicere exempli gratia, *Nullus Patriarcha in Alexandria mortuus est*; alius verò, *Nullus Patriarcha Alexandrinus mortuus est*. Item alius omninò est, *Nullus Patriarcha in Alexandria sepultus est*, alius, *Nullus Patriarcha Alexandrinus sepultus est*. sic alium fundit sensum hoc enunciatum; *Et est primus Patriarcha, qui in Alexandria fecit Episcopos*, alium verò sensum hoc aliud; *Et primus fuit hic Patriarcha Alexandrinus, qui Episcopos fecit*.

Ex his nemo non videt, quibus fallacijs, quibusue paralogismis suam, suorumque tueri conatur Seldenus causam. Iure igitur dici poterit.

Crimine ab vno disce omnes.

Porrò vrgebit hic fortè Seldenus, aut alius quispiam pro illo, ac dicet: Eutychius disertissimis asserit verbis, Demetrium scilicet primum fuisse Alexandrinorum Patriarcharum, qui Episcopos fecit; asserit insuper, Patriarchas eius prædecessores nullum creasse Episcopum, ex quo palam, ac manifestè infertur, nullum ante illa tempora Demetrij fuisse siue in *prouincia*, siue in *prouincijs* Ægypti Episcopum. quod quidem ex eo confirmatur, quòd scilicet ius creandorum Episcoporum ad Patriarchas pertineret, Patriarchæ verò ex Eutychio nullum ad ea vsque tempora crearunt Episcopum; ergo perindè erit dicere, nullus Patriarcha Alexandrinus fecit ante Demetrium Episcopos, ac nullus Patriarcha in Alexandria ante eundem fecit in Alexandria Episcopos, cùm negatio sit absoluta, atque de Patriarchis enunciata non constituentibus Episcopos.

Egregia sanè obiectio, sed quamplurimæ sunt substructæ fallaciæ. Imprimis enim asserere, Demetrium fuisse primum Patriarcham, qui Episcopos in vrbe Alexandria fecit, & Patriarchas eiusdem prædecessores nullos constituisse ad ea tempora vsque Episcopos, non excludit, vel eum, vel prædecessores Patriarchas alibi & extra Alexandrinum territorium constituisse Episcopos, vti supra etiam notauimus. Ea enim Eutychij verba, *nec Patriarchæ ante eum*

crea-

crearunt Episcopos, necessaria sanè consecutione, & connexione orationis ad immediatè antecedentia sunt referenda; nimirùm Episcopos minimè ordinatos fuisse ad ea vsq; tempora *in Alexandria*, vt ex verbis Eutychij, mox supra relatis, patet; sed vnusquisque in propria ordinabatur ciuitate, vti habetur ex 4. Nicæni Canone decernente: *Episcopum oportet ab omnibus Episcopis (si fieri potest) qui sunt in prouincia eius ordinari*. Accersebantur itaque ex tota prouincia Episcopi ad ordinandum Episcopum in propria ciuitate, Demetrius autem primus fuit, qui Episcopos in vrbe Alexandria ordinare cœpit præter antiquum morem. Et hic est Eutychij verus sensus.

Secundò, etiamsi concedatur Seldeno Aduersario, Patriarchas antè Demetrium nullos constituisse Episcopos, vel in Alexandrino territorio, vel in tota Alexandrini Patriarchatus Diœcesi, non propterea sequitur, quod ille obtendit, nimirùm vsque ad ea tempora nullos extitisse extra Alexandrinum etiam territorium Episcopos. Etenim nemo in sacrorum Conciliorum Actis, & Canonibus, ac Patrum lectione tàm parùm versatus, & nouus est, qui nesciat, antiquitùs Metropolitanos suæ prouinciæ ius habuisse ordinandi Episcopos, quamuis ad Patriarchas id præcipuè pertineret, vndè Concilium Nicænum Can. 4. *Potestas sanè, vel confirmatio pertinebit per singulas prouincias ad Metropolitanum Episcopum*.

Imò

Imò & ipſi Chorepiſcopi ſibi hoc aliquandò arrogarunt munus, præſertim apud Ægyptios; & in Alexandrina Diœceſi, vndè ſextus Nicænus enatus eſt Canon iſte: *Mos antiquus perduret in Aegypto, vel Libya, & Pentapoli, vt Alexandrinus Epiſcopus horum omnium habeat poteſtatem.*

Quoniam verò tempore Concilij plus nimiò inualuerat eiuſmodi abuſus in Alexandrini Patriarchatus Diœceſi, indè Canon initium ſumpſit. Et eò quòd non ſolùm Patriarchę, qui longè diſtabat, nec omnibus prouincijs perſonaliter adeſſe poterat, parui pendebant auctoritatem, verùm etiam contra Eccleſiaſtica antiqua iura, & Metropolitanorum voluntatem, & conſcientiam ordinationes ab his fiebant, proſpexit Concilium, ne id imposterùm ampliùs perpetraretur, hoc lato decreto, in eodem Canone: *Per omnia autem manifeſtum eſt, quòd ſi quis præter voluntatem, & conſcientiam Metropolitani Epiſcopi ordinatus fuerit, hunc Concilium magnum, & ſanctum cenſuit, non debere eſſe Epiſcopum.*

Ex dictis itaq; apertè conſtat; ea verba Eutychij intelligenda omninò eſſe vel de ſola Alexandrina vrbe, vel de illius duntaxat territorio; adeoq; non ſequitur indè, quemadmodùm obtendit Seldenus, Patriarchas Alexandrinos minimè etiam in alijs Patriarchatus prouincijs conſtituiſſe Epiſcopos.

Patet prætereà in Alexandrini Patriarchatus Diœ-

ceſi

cesi Metropolitanos Episcopos extitisse sub ipsis illius Ecclesiæ initijs, & natalibus, vt hisce relati Canonis denotant verba: *Mos antiquus perduret in Aegypto, Libya, & Pentapoli* &c. Nam si canone isto præcipitur, vt mos antiquus perduret, scilicet ne quis præter voluntatem, & conscientiam Episcopi Metropolitani ordinetur, nemo sanæ mentis dubitare poterit, Metropolitanos antiquitùs extitisse in Alexandrini Patriarchatus prouincijs, quod & Seldenus pag. 146. num. 22. fatetur.

Quibus omnibus animaduersis, ac diligenter obseruatis, cuinam ampliùs scrupulus inhærebit, aut iam iniectus ex hisce Eutychij verbis, *Nec Patriarchæ ante eum crearunt Episcopos*, non euellitur? cùm luculenter videat, ea intelligenda esse de solis Patriarchis, ac de sola vrbe Alexandrina, seu eius Territorio, vel Ecclesijs suburbicarijs, in quibus ad ea vsq; tempora nullos constituerant Patriarchę Episcopos ex Eutychio; non quidem de alijs Patriarchatus prouincijs, in quibus & ipsi Patriarchæ, & Metropolitani Episcopi ordinationum officio defungebantur. quod ex sequentibus capitibus planè, ac plenè constabit.

CA-

CAPVT X.

In quo euidentissimis testimonijs ex Alexandrinis prolatis monumentis, & Scriptoribus demonstratur, Ius ordinandi in ea Ecclesia semper ad Episcopos pertinuisse, et nunquam ad Presbyteros. Item Patriarcharum Alexandrinorum ordinationibus Episcopos vel ab ipsa illius Ecclesiæ origine interfuisse, planè, ac plenè auctoritatibus Alexandrinorum Scriptorum ostenditur.

ANimaduertens Ioannes Seldenus verba Eutychij, de quibus mox dictum est, intelligi non posse nisi de Prouincia Ægypti propriè dicta, siue de Alexandrino Territorio, siue de suburbicarijs regionibus, postquàm affirmauit, negauitque simul, vti superiori capite ostensum est, ita in expositores loci Hieronymiani Epist. 85. ad Euagrium pag. 26. num. 10. inuehitur: *Si igitur Eutychio nostro fides, hallucinantur nimiùm qui, dum ad locum Hieronymianum in præfatione superiùs allatum extricandum se torquent, asserere audent, Electionem Presbyterorum Alexandrinorum talem fuisse, qualis in Germania fieri ab Ecclesiarum Capitulis solet. Ita ad Hieronymum Marianus*

Victo-

Victorius Episcopus Amerinus. Quasi Episcopi aliundè accersiti creassent, ipsi vero Presbyteri tantùm elegissent. Neque infrequens est eiusmodi interpretatio Hieronymi apud Theologos, nec non obuia. Sic etiam Vincentius Cabotius Iurisconsultus lib. 1. variarum disputationum cap. 2. sic alij. Sed vt Eutychio intereà ita & ipsi etiam Hieronymo sunt, quotquot rem sic explicant, aduersissimi.

Sed nec ipsos etiam Episcopos Heracleanos, nisi ex accidenti, ius, & facultatem ordinandi habuisse, agnoscit Seldenus, & solis quidem vicinis, & non longè dissitis id tribuit, vti videre est pag. 137. num. 20. *Quia*, inquit, *ex more eiusdem Ecclesiæ electio, & ordinatio Patriarchalis moram non patiebatur, quod scimus ex Epiphanio hæresi 69.*

Quemadmodùm in cæteris omnibus ad præsentis controuersiæ argumentum spectantibus, nulli solido, firmoque innititur Seldenus noster fundamento, sed vel meris, nudisque assertionibus, vel erroneis, ac falsis interpretationibus susceptam defensitat prouinciam; ita in præsenti quæstione se præstat. Dic, quæso te, vtrum institutum de Episcopis aliundè accersendis ad Episcoporum ordinationes, nouum sit, & veteri Ecclesiæ inauditum, aut inusitatum? Profectò antiquissimum est, ac indè Apostolici Canones initium sumpserunt. *Episcopus à duobus, aut tribus Episcopis ordinetur.*

Apoſtolico huic Canoni accedunt ipſius Alexandrinæ Eccleſiæ Conſtitutiones cap. 5. de Epiſcopis.

ولا يقسم اسقف بلا اسقف المدن وليس هو
وحده بل واسقفان اخران معه ليقام من
جهة ثلاثة اساقفة

Ideſt: *Ne ordinetur Epiſcopus ſine Metropolita; at non ipſe ſolus, ſed ſint alij duo Epiſcopi cum illo, ut ita conſtituatur à tribus.* His ſubiungitur ibidem hoc Apoſtolorum præceptum: ونامركم ان يقسم الاسقف
من ثلاثة اساقفه وان كان من ضرورة فمن اسقفين
وليس يمكن ان يقسم الاسقف من اسقف واحد

Præcipimus autem vobis, ut Epiſcopus ordinetur à tribus Epiſcopis; urgente verò neceſſitate à duobus; nec fas eſt, Epiſcopum ordinari ab uno Epiſcopo. Pro hac doctrina laudatur ibidem B. Clemens lib. 3. Conſtit. Apoſtolicarum cap. 20. & lib. 8. cap. 37. nec non S. Dionyſius de Eccleſiaſtica Hierarchia par. 2. cap. 5. Hoc idem tota tenuit antiquitas. omnes hactenùs illud arctè tenent Orientales, accurateque defendunt. omnes tam Canonem Apoſtolicum, quàm Apoſtolicam Conſtitutionem, quæ legitur apud B. Clementem, in ſuarum Eccleſiarum referunt monumenta, & Ritualibus inſerunt. omnes Scriptores, qui de hoc agunt argumento, id tamquàm Apoſtolicum inſtitutum agnoſcunt.

Ioan-

Ioannes Maro, de quo alibi dictum eſt, libro de Sacerdotio cap. 6. poſtquàm aſſeruit, Timotheum Epiſcopum conſtitutum fuiſſe à Paulo, alijſq; qui cum illo erant, ſubdit hoc alterum exemplum dicens.

ܐܝܟ ܕܐܦ. ܝܥܩܘܒ ܥܡ ܦܛܪܘܣ ܘܝܘܚܢܢ ܣܡܘ
ܐܝܕܐ ܥܠ ܐܚܘܗܝ ܕܡܪܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪܝܢ ܩܠܝܡܝܣ
ܘܐܘܣܒܝܘܣ.

Quemadmodùm quoque Iacobus cum Petro, & Ioanne manus impoſuit fratri Domini, ſicut dicunt Clemens, & Euſebius. Et eodem libro capite vigeſimo quarto.

ܪܝܫܟܘܡܪܐ ܗܟܝܠ ܐܡܬܝ ܕܩܪܒ
ܠܫܘܡܠܝܐ ܕܪܝܫܟܘܡܪܘܬܐ. ܟܪܥ ܥܠ ܬܪܬܝܗܝܢ
ܒܘܪܟܘܗܝ ܩܕܡ ܡܕܒܚܐ ܟܕ ܣܝܡ ܥܠ ܪܝܫܗ
ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܘܐܝܕܗ ܕܪܝܫܟܘܡܪܐ. ܘܗܟܢܐ ܐܠܐ
ܡܬܡܢܐ ܡܢ ܪܝܫܟܘܡܪܐ ܕܡܬܡܢܐ ܠܗ ܟܕ ܡܬܠܐ
ܡܟܘܪܢܝܬܐ ܘܕܝܩܢܐ ܦܫܝܛܐ ܟܠܗ: ܟܪܙ ܕܝܢ
ܠܐ ܡܬܡܢܐ ܐܠܐ ܐܢ ܡܢ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ
ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܐܝܟ ܡܟܢܐ ܕܡܫܝܚܝܐ.

Princeps itaque Sacerdotum quoties accedit ad ordinationem Summi Sacerdotij, flectit ambo genua coram Altari, impoſitis capiti eius Euangelio, & manu Principis Sacerdotum, & hoc modo ordinatur à Principe Sacerdotum,

qui illum ordinat verbis consecrantibus, atque per omnia sanctificantibus. Veruntamen non ordinatur, sue perficitur, nisi à duobus, vel tribus Episcopis iuxta Canonem Apostolicum. Subditque statim ipsorum Apostolorum factum, atque exemplum, nec non fundamentum ex Euangelica doctrina. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܗܢܘܢ
ܡܫܒܚܐ ܛܘܒܬܢܐ ܫܠܝܚܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒܐ
ܕܦܪܟܣܝܣ ܕܝܠܗܘܢ ܒܟܬܒܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܡܠܦ ܡܪܢ
ܐܝܟ ܗܝ ܕܐܡܪ. ܐܝܟܐ ܕܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ
ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ. ܬܡܢ ܐܢܐ ܒܡܨܥܬܗܘܢ

Quemadmodùm etiam ipsi beatissimi Apostoli faciebant; sicuti scriptum est in libro Actorum illorum; & quemadmodùm docuit Dominus noster, cùm dixit: vbi duo, vel tres sunt congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Gregorius Barhebræus Tract. de fundamentis Ecclesię lib. 7. cap. 2. sect. 1 inter octo requisita ad ordinationem Episcopi, secundo loco hunc Episcoporum recenset numerum. ܕܬܪܬܝܢ ܗܝ ܕܒܠܥܕ ܬܪܝܢ ܐܘ
ܬܠܬܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܠܐ ܡܫܬܡܠܐ. ܐܝܟܐ ܕܟܝܢ
ܕܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ. ܬܡܢ ܐܢܐ
ܒܡܨܥܬܗܘܢ

Secundò, sine duobus, vel tribus Episcopis non ordinatur:

tur: Vbi enim sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Benassalus Alexandrinus in Collectione Canonum cap. 5. de Episcopis. ولا يقسم اسقف بلا اسقف المدن وليس هو وحده بل واسقفان اخران معه ليقام من جهة ثلاثة اساقفه

Ne ordinetur Episcopus sine Metropolita; at non solo; sed sint cum illo alij duo Episcopi, vt constituatur à tribus Episcopis.

Daniel in Epitome Canonum, & Constitutionum cap. 5. *de ordinibus Sacerdotalibus*, sect. 3. الاسقف تكون قسمته من جهة ثلاثة اساقفه. شمعون قننيا. وان قسمه اسقف واحد فليقطع

Episcopus à tribus constituatur Episcopis (Simon Chananæus), si verò ab vno constitutus fuerit Episcopo, præcidatur. Hæc constitutio tribuitur ab hoc Auctore Simoni Chananæo, quemadmodùm & in Prolegomenis Conciliorum Arabicorum. Infinita alia prætermitto Scriptorum testimonia hoc idem attestantia, ne longiùs, quàm par est, à nostro scopo, & instituto digrediamur.

Palàm itaque relinquitur apud veritatis veros, sincerosque indagatores, id inter Christiana dogmata ita statuendum esse, vt nefas, ac religio sit de illo ambi-

ambigere. Siquidem in Euangelio fundatur, ſeu innititur Euangelij verbis, Apoſtoli creduntur Auctores, ab Apoſtolorum deducitur tempore, continuata traditione conſeruatur apud omnes Chriſtianas gentes, à Concilijs ſucceſſiuè confirmatum ſemper eſt. Et qui, Sodes, factum eſt poſt Nicæni Concilij, & Alexandri Alexandrini tempora, & iuris prætenſi Presbyterorum Alexandrinorum antiquationem? An non aliundè accerſebantur Epiſcopi? An iuris alicuius particularis Eccleſiæ Alexandrinæ mentio fit, Can. 4. Concilij? Imò ſtrictè decretum fuit eo Canone, vt, niſi maxima obeſſet neceſſitas, non ſolùm duo, vel tres, ſed omnes conuenirent prouinciæ Epiſcopi ad ſingulorum Epiſcoporum ordinationem. Epiphanius autem non loquitur de mora momentanea, vel diurna, vt ita dicam, ſed de longiſſima, & quæ diſſidia parere poterat. Nam & nos ſcimus ex Chronologia Patriarcharum Alexandrinorum, quam latinitate donatam edidimus Pariſijs, Sedem Alexandrinam vacaſſe poſt mortem Maximi, & antè promotionem Theonæ, annum integrum. Scimus etiam ex eadem Chronologia tantum ſemper intercedere temporis inter defunctum, & ſucceſſorem, quantum requiritur ad Epiſcopos accerſendos, vt ibi videre eſt. Friuola igitur, & nugatoria Aduerſarij ratio cenſenda eſt.

Sed an veritatem ita negare poteſt Seldenus, aut

delirare, vt ad ſanam mentem aliquandò non redeat? nequaquàm. quamobrem audiatur, quid pag. 25. num. 10. hac de re tandem ſentiat. *Certè libentiùs,* inquit, *ſententiæ huic forſan accedet quis ingenuus, ſi penitiùs aduerterit tum quod tam in receptis Ebræorum, quàm Chriſtianorum moribus, hac in re, de Spiritu Sancto habetur, tum quod de Ternario minimùm numero, qui ordinationi, vt ſupra docuimus Ebraicæ ſemper neceſſarius erat, in Epiſcopis Chriſtianorum ordinandis legitur. Cuius vetuſtiſſimum memoratur veſtigium in ipſo Iacobo fratre Domini Epiſcopo Hieroſolymitano à Petro, Iacobo, & Ioanne ordinato; idq; ex Clemente apud Euſebium, & Nicephorum. Vide Gratian. diſtin. 64. cap. 1. & 66. cap. 2. Freculphum Lexouienſem tom. 2. lib. 1. cap. 17. & Damaſum in Epiſt. 5. ac in edit. Mileſiana 9. & Canon. 13. Cod. Eccleſ. Africanæ. Hinc Matthias Vgonius in Tractatu de præſtantia Patriarchali, ex huius,* inquit, (Iacobi) *conſecratione Eccleſia traditionem accepit, ac Epiſcopis omnibus formam dedit, vt minùs quàm à tribus Epiſcopis conſecrationes eorum non celebrarentur. Vnde Epiſcopi non ſunt qui minùs quàm à tribus ordinati ſunt Epiſcopis.*

Huic ſententiæ acceſſit quidem Seldenus quà ingenuus eſt; at ſtatim receſſit, ſuæ oblitus ingenuitatis, quà eorum defendit partes, qui ſuas inferunt concluſiones, nulla habita præmiſſarum ratione. Protinùs enim mox ab illo allatis ſubijcit: *Quibus tamen*

per-

perquàm aduersa sunt quæ de Episcopo Alexandrino à Presbyteris, vt vides, creando habet tum Eutychius noster, tum Hieronymus.

Quamobrem iterùm atque iterùm; rursusque iterùm Hieronymum, & Eutychium à tam atroci, ac repetita iniuria vindicemus. At Hieronymus pro se respondeat, ætatem enim habet, & Latinè loqui aliquandò didicit, adeoque interprete haud eget. Vbi asserit Hieronymus, quæso te, Episcopum Alexandrinum creari à Presbyteris? In Epistola 85. quæ est ad Euagrium. Quid ibi dicit? Hæc: *Nam & Alexandriæ à Marco Euangelista vsque ad Heraclam, & Dionysium Episcopos, Presbyteri semper vnum ex se electum, in excelsiori gradu collocatum Episcopum nominabant: quo modo si exercitus Imperatorem faciat, aut Diaconi eligant de se quem industrium nouerint, & Archidiaconum vocent.* Ad hęc Hieronymus rotundè respondet; hoc esse nimirùm intolerabilem calumniam; cùm de ordinatione nec vestigium, nec vola reperiri sit in hisce illius verbis, & se loqui de electione duntaxat, vt ipsa sonant verba, & comparatio electionis Diaconi in Archidiaconum euidentissimè conuincit. Et ne alicui scrupulus aliquis inhæreat, statim atque locutus est de hac electione Episcopi à Presbyteris Alexandrinis, immediatè subdit: *Quid enim facit, excepta Ordinatione Episcopus, quod Presbyter non faciat?* Ergo Hieronymus ita excipiens apertissimis ver-

verbis atteſtatur, ordinationem minimè pertinuiſſe ad Presbyteros Alexandrinos, ſed ſolam electionem. *Quin etiam*, ipſe inquit Seldenus pag 26. *à tribus ordinatur Paulus Apoſtolus Gentium apud Hieronymum in eius Vita*. Qui ergo ordinatio Epiſcopi à tribus Epiſcopis perquàm aduerſa eſt Hieronymo, cùm contrarium omninò aſſerat?

Modò ad Eutychium, qui vindice eget, & interprete. Nos aſſerimus verba Eutychij intelligenda eſſe de electione, approbatione, admiſſione, & huiuſmodi, non autem de ordinatione, vt hactenùs euidentiſſimis argumentis, auctoritatibus, ac teſtimonijs ex Eccleſiæ Alexandrinæ decerptis monumentis probatum eſt. Seldenus eſt in biuio, modò ait, modò negat, tandemq; quid velit neſciat, dum pag. 26. ſcribit: *Sed hac in re confundi ſolet non rarò electio, ſeu admiſſio cum ordinatione*. Ergo per Aduerſarium, verba Eutychij intelligi poſſunt in alterutro ſenſu; cùm non rarò confundi ſoleat electio, ſeu admiſſio cum ordinatione. Ergo teſtimonijs, & Auctoritatibus opus eſt, quæ hanc tollant ambiguitatem, & verum, genuinumque ſenſum verborum Eutychij nobis aperiant, clarumque reddant. Sed hæc vndè repetenda ſunt, aut repoſcenda, niſi ex ipſis Eccleſiæ Alexandrinæ Archiuis, & monumentis? nullibi profectò conducibilius, & ad rem, & ad præſens argumentum, quàm indè.

Audiamus igitur ex ipsius Ecclesiæ Alexandrinæ Constitutionibus ad quos pertineat ordinatio, ad Episcopos, an ad Presbyteros? cap. 5. Constitutionum, quod est de Episcopis, sic hac de re paucis statuitur.

الاسقف يُبارك ولا يُبارك عليه ويقسم الناس
ويقبل الاولوجيه من جهة الاساقفه وليس من
جهة القسا

Idest: *Episcopus benedicit, & non benedicitur; ordinat homines, ipse verò Eulogiam* (seu benedictionem ordinatiuam) *accipit ab Episcopis, non quidem à Presbyteris.*

Breuissimis quidem, sed perspectissimis, & clarissimis dirimitur verbis tota præsens quæstio, ita ut non sit ambigendum ampliùs, an Eutychius sit intelligendus, & exponendus de electione, & admissione, non autem de ordinatione, quam penitùs eximit hæc Constitutio ab officio Presbyterorum. Quamobrem recolenda hic est Aduersario, & in mentem reuocanda illa Hieronymi exceptio: *Quid enim facit, excepta ordinatione Episcopus, quod Presbyter non faciat?* Imò rursùs exceptio hæc inculcatur earundem Constitutionum cap. 6. de Presbyteris hoc modo:

القس يضع يده على روس الناس ولا يقسم احد

Presbyter imponit manum capitibus hominum, at non ordinat quempiam. Id est, licet Presbyter manum imponat capitibus hominum, ea impositio non est ad ordi-

ordines conferendos, sed vel ad benedictionem impertiendam, vel ad pœnitentes reconciliandos, vel à peccatis absoluendos, peracta sacramentali Confessione, vel ad suffragia danda, & exprimenda, & personam electam designandam, & admittendam, & eiusmodi, vnde Græcorum χειροθεσία. Et quidem iuxta vltimam hanc acceptionem verba Eutychij de impositione manuum Presbyterorum sunt intelligenda, vti pluribus in huius Operis cap. 1. egimus, & demonstrauimus.

Porrò reponet forsan Aduersarius, aut quispiam alius; hæc omnia instituta fuisse in Ecclesia Alexandrina post antiquatum ius illud Presbyterorum, vel à Nicæna Synodo, vel ab Alexandro Alexandrinæ Ecclesiæ Antistite, adeoque altiùs repetenda sunt testimonia, & auctoritates ad hæc confirmanda, nempè ab ineunte illius Ecclesiæ ætate, & origine.

Non iure immerito id à nobis exigitur, at non quòd id nostra exigat causa, quæ satis superque probata est, & euidentissimè demonstrata; sed vt quicquid Aduersarij per iniuriam opponere possint, nos iure euertamus. Prodeat igitur Seuerus Alexandrinus in vita Meliani (qui & Abilius Eutychio dicitur) successoris Hananiæ, siue Aniani, qui à D. Marco primus constitutus est Alexandrinus Episcopus, & describat nobis, qua ratione creatus est Meliani successor, nempè tertius Alexandrinus Patriarcha. Audi

ab illo modum: فاجتمع الشعب الارثدكسي
وتشاوروا واخذوا انسان اسمه ملياذوس وقسموه
بطركًا على كرسى مارى مرقص الانجيلي عوض
انيانوس. وكان هذا مليانوس ذو عفاف وثبت الشعب
على معرفة المسيح وكثر شعب الارثدكسيين بمصر
والخمس مدن وافريقيه واقام اثنى عشر سنه على
الكرسى وكانت البيعه فى ايامه تحت سلامه وتنيح
اول يوم من توت فى خامس عشر سنه من ملك
الملك المقدم ذكره. فسمع الكهنه والاساقفه الذين
كانوا من قبله فى البلاد بان البطرك قد تنيح
حزنوا واجتمعوا الى مدينة الاسكندريه وتشاوروا مع
الشعب الارثدكسى الذى فيها وطرحوا القرعه لكي
يعرفوا من يستحق يجلس على كرسى القديس مرقص
الانجيلى تلميذ السيد المسيح بعد هذا الاب
مليانوس فاتّفق رايهم بتاييد السيد المسيح ربنا على
رجل خايف من الله اسمه كردنوسى

Ideſt: *Congregatus autem populus* (mortuo Aniano) *& inito conſilio, aſſumpſerunt hominem nomine Melianum, eumque Patriarcham conſtituerunt ſuper Sede D. Marci Euangeliſtæ loco Aniani. Melianus autem iſte continentia præclarus erat, qui confirmauit populum in cognitione Chriſti, creuitque Orthodoxorum Plebs in Ae-* *gypto*

gypto, Pentapoli, & Africa. Cùmque sediſſet annos duodecim in ea Sede, ac pace potita eſſet in diebus eius Eccleſia, obijt primo Thut, anno 14. Imperij ſupra memorati Imperatoris. Percipientes autem Sacerdotes, & EPISCOPI, QVI ANTE ILLVM ERANT IN EA REGIONE, quòd Patriarcha defunctus eſſet, mœſti conuenerunt ad Alexandrinam Vrbem, ac inito cum populo Orthodoxo, qui in ea erat, conſilio, ſortem proiecerunt, vt cognoſcerent, quinam dignus eſſet, qui ſederet in Sede S. Marci Euangeliſtæ diſcipuli Domini noſtri Chriſti poſt patrem hunc Melianum, & conuenit eorum opinio ope Domini noſtri Ieſu Chriſti in hominem electum, timentem Deum, cuius nomen Cerdon.

Idem Seuerus in vita Celadiani, qui Celadius, & Celadion alijs dicitur, & octauus Alexandrinam rexit Eccleſiam, hæc ſcribit.

وكان فى تلك الايام فى الشعب انسان محب الله
اسمه كلاديانوا فاجتمع الشعب الارتدكسى والاساقفه
الذين كانوا فى الاسكندريه فى تلك الايام واخذوه
واوسموه بطركا واجلسوه على الكرسى الانجيلى
وكان محبوبًا من جميع الشعب

Erat autem ijs diebus in populo homo quidam amans Deum nomine Celadianus, quem conuenientes populus Orthodoxus, & EPISCOPI QVI ERANT IIS DIEBVS ALEXANDRIAE, aſſumpſerunt, & Patriar-

Patriarcham constituerunt, ac in Sede collocauerunt Euangelica; eratque dilectus vniuerso populo.

De Iuliano autem prædecessore ipsius Demetrij, qui primus Episcoporum in prouincijs Ægypti auctor Seldeno creditur ex Eutychio, sic apud laudatum Seuerum in eius vita legitur. كان انسان قس حكيم قد درس كتب الله اسمه يوليانوس سالك في طريق العفاف والتديّن والهدو فاجتمع جماعة اساقفه من السنودس والشعب الارتدكسي بمدينة الاسكندريه وبحثوا عن جميع الشعب فلم يجدوا مثل هذا القسّ فجعلوا ايديهم عليه واوسموه بطركا *Erat quidam homo Presbyter, sapiens, qui operam Diuinarum Scripturarum studio nauauerat, nomine Iulianus, ambulans in via continentiæ, religionis, & mansuetudinis. Conueniens igitur congregatio EPISCOPORVM Synodaliter, simulq; populus Orthodoxus in Vrbe Alexandriæ, & studiosè inquirentes in vniuersum populum, neminem compererunt huic Presbytero similem, quamobrem manibus illi impositis, Patriarcham eum constituerunt.*

Nec alia sanè vtitur loquendi formula, aut modo de Patriarcha creando post Demetrium, vel Heraclam, & Dionysium, seu iam introductum Episcoporum ordinem in Ægypto, vt Seldeno placet ex Eutychio. Ita quippè scribit in vita Archilai, qui Alexandri, cui tribuitur iuris Presbyterorum antiquatio, præde-

prędeceſſor fuit: فلمّا تنيّح الاب بطرس وعدموه اهل الاسكندريه انفدوا وجمعوا الاساقفه وصيّروا ارشلا القسّ بطركاً عوضه

Cùm autem defunctus eſſet pater Petrus, eoque orbati eſſe Ciues Alexandrini, miſerunt, & congregauerunt EPISCOPOS, & conſtituerunt Archilaum Presbyterum in Patriarcham loco eius. Deficient me dies potiùs, quàm teſtimonia huiuſmodi, & ad propoſitum argumentum confirmandum exempla.

Proindè ſenſatus quis, & mentis compos credet, aut æquus ingenuuſque veritatis verè indagator facilè ſibi perſuadere poterit, alium ineſſe Eutychij verbis ſenſum, quàm habent tot illius Eccleſiæ antiquiſſima monumenta, publicæ conſtitutiones, & Scriptores vetuſtiſſimi? Et ſanè ſi alius ineſſet ei ſenſus, nemo cordatus non præponeret tot auctoritates tanti momenti, ac ponderis, aſſertionibus Eutychij, eumque tamquàm nugatorem, leuem, ineptum, atq; temerarium non deridebit, & exſibilabit.

Luce igitur meridiana clariùs ex dictis pateſcit; Epiſcopos in Alexandrina Eccleſia præter Patriarcham ſemper extitiſſe ab ipſa rerum origine, & quidem quà à Presbyteris ordine diſcretos, ſiue gradu, ſiue dignitate; nec non ad ipſos ordinationem pertinuiſſe; & ad Patriarcham ordinandum aliundè accer-

ſitos

ſitos contra quàm ſentit Seldenus, & Symmyſta.

Quamobrem excute, excute, obſecro te Seldene, ſomnum illum profundiſſimum, quem tibi, & Symmyſtis immiſit. Porrò quis? Primùm deperditorum, & Apoſtatarum hominum nefaria, ac profuſa libido; deindè Henrici octaui Regis veſtri furor, & effrenata luxuries, ac petulantia, vt demum ſolutis, hac data occaſione, omnibus Religionis, & pietatis vinculis, ac Patribus exactis in inexpugnabilem fermè ſit conuerſus lethargum, & iamiam ad ſuam imaginem, & ſimulachrum curſu pergat citatiſſimo. Quas autem turbas, & quæ diſſidia, & diſſenſiones excitauit is morbus, ex reformatorum, ſeu veriùs deformatorum Choriphæo audire iuuat in Epiſt. ad Antuerpienſes, vbi, *Tot inter nos*, inquit, *religiones ſunt, quot homines, neque aſinorum quiſquam eſt tam hebes, & vecors, qui inſomnia proprij capitis, & propriam opinionem pro inſtinctu Spiritus Sancti, & ſe ipſum prophetam haberi nolit.*

Graphicè profectò morbi huius deſcripſit effectus Sutclefius ex Lutheranorum grege ſcriptor in reſponſione ad Caluinum: *Ea*, inquit, *Proteſtantium Monomachia, vt neque in Conſiſtorij ſui inſtitutione, eiuſue partibus, auctoritate, aut officio ſaltem bini eorum conſentiant, neque aliquandò conſenſuros probabile eſt, cùm ita contendant, vt neſciant quid velint, aut quorſum.*

Inſom-

Insomnia ergo sunt, quæ iactantur inter vos religiones, ex tam diro excitata morbo; cùm ita contendatis, vt nesciatis, quid velitis, & quorsùm. Summùm vestra religio, optime Seldene, nihil aliud est, nisi veræ fidei destructio, mera contradictio veræ religionis vergens ad atheismum, nuda negatio, positiui nihil. Nam, fac, te ex Eutychij periocha euicisse, Episcopum, & Presbyterum vnum eundemque esse, Presbyteros Alexandrinos legitimam habuisse olim ordinandi facultatem. Quid indè? sanè nihil. Vestra enim, quam vobis Anglicanam vocare placet, Ecclesia nullos agnoscit Episcopos, nullos Presbyteros, qui sint vel ijdem, vel diuersi, nullos ordines nullas ordinationes. Ad quid ergo tam improbum laborem impenditis in Commentarijs elaborandis, in Orientalibus Scriptoribus ex tam dissitis regionibus euocandis, interpretandis, corrumpendis, in Patribus exagitandis, in antiquis monumentis euoluendis? Tam operosum studium, & molestum ad negandum, & inficiandum tantùm! An conducibilius non esset, tam periculosi, & diuturni morbi causas, & originem inquirere, & cognoscere, ac opportuna applicare remedia? conducibilius sanè, sed pudet fateri, hanc nominetenùs religionem in vnius hominis nefaria, & flagitiosa libidine sua iecisse fundamenta. Neminem quidem latet, Henricum octauum, antequàm matrimonij legitimum thorum nefando incesto pol-

luerat, fuisse Fidei acerrimum defensorem scriptis etiam contra Lutherum libris; captum deindè amore Annæ Bolenæ, hanc religionis formam fabricasse, scilicet quæ in varias vertitur formas, nempè hæc peruersa, ac impia sine religione religio. Ingenuum igitur pudeat hominem, ex vnius hominis nefaria libidine sibi statuere religionem, patrumque suorum tot sęculis religiosissimè conseruatam turpiter destituere, imò penitùs destruere. Tollentes igitur, vt Apostolus ait, membra Christi, facitis illa membra meretricis? membra Annæ Bolenæ? An nescitis, quoniam qui adhæret Meretrici vnum corpus efficitur? Sanè longè turpior hæc est, quàm Israëlitarum à domo Dauid defectio, & Ieroboami multò fœdior vitulis, nec cum illis comparanda. Proh pudor! proh dolor! *Quomodò facta est meretrix Ciuitas fidelis, plena iudicij? iustitia habitauit in ea, nunc autem homicidæ.* Nunc adde: *Et Regicidæ.*

CAPVT XI.

An Episcopi sint iure Diuino distincti à Presbyteris? & quid hac de re sentiant Ecclesiæ Orientales?

PRimus omnium, qui, eundem esse Episcopum, & Presbyterum, ac nullum inter vtrumque discrimen

ſcrimen eſſe affirmauit, fuit Aërius, vt ſcribit S. Epiphanius hæreſi 75. *Eſt autem*, ait, *illius dogma ſupra hominis captum furioſum, & immane: Imprimis enim, quanam, inquit, in re Presbytero Epiſcopus antecellit? Nullum inter vtrumque diſcrimen eſt. Eſt enim amborum vnus ordo, par & idem honor, ac dignitas. Manus imponit Epiſcopus: imponit & Presbyter. Diuinum omnem cultum adminiſtrat Epiſcopus: non minus id facit & Presbyter. Epiſcopus in throno ſidet: ſedet & Presbyter. His in vulgus iactatis, pleroſque in errorem abduxit.* Hanc hæreſim Aërij amplexi ſunt olim Valdenſes, & Albigenſes, ſubindè wiclephus Anglus, tandemque Lutherus, & Caluinus, & quotquot in eorum iurarunt verba, vt qui ex omnium antiquorum Hæreticorum cœno, & putredine nati. Hoc idem euincere conatus eſt Seldenus; ſed quàm fæliciter, mox mox rursùs videbimus.

Quod aũtem non ſit idem Presbyter, & Epiſcopus iam pluribus probatum eſt ſuperioribus capitibus; reſtat modò igitur, vt probemus, id diſcriminis iuris eſſe diuini, non autem poſitiui, aut humani.

S. Ignatius Apoſtolorum diſcipulus, & Antiochenæ Eccleſiæ Antiſtes de hoc diſcrimine ſic habet in Epiſtola ad Trallianos: *Reueremini Epiſcopum veſtrum, ſicut Chriſtum, quemadmodùm beati nobis præceperunt Apoſtoli &c. Quid enim aliud eſt Epiſcopus, quàm is qui omni principatu, & poteſtate ſuperior eſt, &*

quoad homini licet pro viribus imitator Christi Dei factus? quid verò sacerdotium aliud est, quàm sacer Cœtus, Consiliarij, & assessores Episcopi? Quid verò Diaconi, quàm imitatores Angelicarum virtutum?

Similia leguntur in libro inscripto apud Orientales

ܕܝܕܣܩܠܝܐ ܐܘܟܝܬ ܡܠܦܢܘܬܐ ܩܬܘܠܝܩܝ
ܕܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܘܬܠܡܝܕܐ ܩܕܝܫܐ ܕܦܪܘܩܢ

Didascalia, siue Doctrina Catholica duodecim Apostolorum, & Discipulorum sanctorum nostri Saluatoris. Is liber in magna habetur veneratione apud Orientales omnes, & præsertim in Ecclesia Alexandrina, ac proindè passim citatur in libris Constitutionum eiusdem, & eius auctoritate multa corroborantur inibi dogmata; habeturque in constitutionibus sancti Clementis. In huius itaque cap. 9. cuius titulus est:

ܡܘܥܝܬܐ ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܢܝܩܪܘܢ ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ

Adhortatio ad populum, vt Veneretur Episcopum, Sic de hoc dogmate scribitur. ܡܘܕܥܐ ܕܝܢ ܗܘܦܟܢܐ
ܦܬܘܪܟܝܢ. ܟܕ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܠܥܡܐ ܟܠܗ.
ܘܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܕܢܐ ܕܟܝ ܒܘܠܒܘܗܝ. ܒܘܠܝܐ ܕܝܢ
ܘܡܠܟܐ ܗܘܐ. ܡܫܡܫܢܐ ܘܡܬܬܟܫܦܢܐ. ܠܘܬ ܕܝܢ
ܘܕܢܗܘܐ ܐܡܪܐ ܐܢܘܢ ܐܦܝܣܩܘܦܐ. ܘܠܐ ܐܦܢ
ܡܫܡܫܢܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܐܠܗܘܬܐ. ܠܟܘܢ ܕܝܢ
ܡܠܟܐ

ܡܠܦܢܐ ܘܐܒܘܟܘܢ ܕܡܢ ܒܬܪ ܐܠܗܐ. ܕܐܘܠܕܟܘܢ
ܒܝܕ ܡܝܐ. ܗܢܘ ܐܝܬܘܗܝ ܪܫܟܘܢ ܘܡܕܒܪܢܟܘܢ
ܘܡܠܟܐ ܗܘ ܠܟܘܢ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܢܘ ܒܕܘܟܬܗ ܕܐܚܝܕ
ܟܠ ܡܕܒܪ. ܗܟܝܠ ܢܗܘܐ ܡܝܩܪ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܐܠܗܐ
ܡܛܠ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ ܒܕܘܟܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ
ܝܬܒ ܠܟܘܢ

Hodiè quidem oblationes offeruntur per Episcopos Domino Deo; Ipsi enim sunt vestri Summi Sacerdotes. Sacerdotes verò, & Leuitæ (veteris Legis) *sunt modò Presbyteri, & Diaconi. At Leuita, & Summus Sacerdos est Episcopus; iste quippè est Minister verbi, & Mediator. Vobis autem doctor est, & pater post Deum; qui genuit vos per aquam. Hic est vobis Princeps, & Dux, ac Rex fortis. Hic loco Omnipotentis regit. Ideò sit vobis venerabilis vt Deus, quia Episcopus loco Dei omnipotentis præsidet vobis.*

Ibidem paulò inferiùs, postquàm loquutus est de regia administratione, & ijs, quæ ad hanc requiruntur, subdit: ܕܗܘ ܗܟܝܠ ܕܒܡܠܟܘܬܐ ܐܚܝܕ ܐܦ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܘܡܕܒܪ ܗܘܐ ܠܟܠ ܗ̇ܘ ܕܟܠܗ ܥܡܐ
ܫܒܝܠܐ ܐܝܟ ܕܡܬܒܥܐ ܒܚܘܫܒܐ. ܘܫܦܝܪ ܗܘܐ
ܥܡܐ ܕܒܢ̈ܝ ܐܢܫܘܬܐ ܐܝܟ ܗ̇ܝ ܕܠܐ ܢܫܬܐܠ ܘܢܥܒܕ
ܘܠܐ ܢܬܒܝܫ. ܘܠܐ ܢܬܡܪܡ. ܘܟܠܗ ܫܦܝܪܐ ܕܗܘ
ܥܡܐ

ܥܡܐ. ܐܦ ܠܡܫܡܫܢܐ ܕܡܬܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܢܣܒ
ܗܘܐ ܡܢܗ ܡܢ ܥܡܐ܃ ܗܟܢܐ ܗܫܐ ܐܦ ܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܡܢܗ ܡܢ ܥܡܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܡܫܝܢ
ܗܠܝܢ ܕܫܦܝܪ ܠܗ ܠܡܫܡܫܘܬܗ. ܘܡܫܡܫܝܢ ܠܟܗܢܘܬܗ
ܡܫܡܫܢܐ ܟܗܢܐ ܡܠܟܗ ܘܕܝܢܐ ܡܬܬܩܢܝܢ.
ܘܡܫܡܫܢܐ ܘܐܦܘܕܩܝܐ. ܟܠ ܥܡܐ ܕܡܬܪܥܝܢ
ܠܗ ܠܟܠܗ ܠܡܫܡܫܘܬܗ ܕܥܡܐ܃ ܘܗܟܢܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܟܬܝܒ
ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܡܠܟܐ ܐܝܟ ܗܘܐ ܕܡܬܪܥܐ ܠܟܠ
ܟܠ ܦܘܪܫܐ ܗܘ ܕܒܥܡܗ ܡܬܒܥܐ܃ ܘܐܦܪܘ ܘܡܫܡܫܘ
ܡܠܟܐ ܕܒܥܡܗ. ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܕܝܢ ܟܠ ܕܡܫܡܫܐ
ܘܟܠ ܦܘܪܫܐ ܡܬܒܥܐ. ܕܐܝܟܢܐ ܐܦ ܕܥܒܪܐ ܡܠܟܐ
ܕܡܫܡܫܢܐ ܥܡܡܐ. ܗܘܝܘ ܕܝܢ ܕܪܐ ܕܥܡܡܐ
ܗܘ ܕܐܣܝܪ ܟܠ ܡܘܬܒ ܠܗ܃ ܐܠܐ ܗܘܝܘ ܡܫܡܫܢ
ܠܗ ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ ܐܝܟ ܕܠܡܠܟܐ. ܘܡܫܡܫܢ ܡܢܗ
ܐܝܟ ܕܡܢ ܡܠܟܐ. ܘܡܫܡܫܝܢ ܠܗ ܐܝܟ ܕܠܐܠܗܐ܆

Eandem itaque tenet similitudinem & Episcopus. Nam si Rex, qui regnabat populo tam multo, Vti scriptum est in Osea: Creuerat populus filiorum Israel quasi arena, quæ est in littore maris, quæ nec mensuratur, nec numeratur. Et quidem iuxtà multitudinem illius populi ministeria quoque sibi necessaria assumebat (Rex) *ex eodem populo. Pariter modò, & Episcopus*

sibi

sibi assumit ex populo quos existimat, & cognoscit se dignos esse, & loco suo, & constituit illos Presbyteros sui consilij participes, & assessores, nec non Diaconos, & Hypodiaconos, quotquot necessarij sunt ad ministerium Domus. Quid autem amplius dicendum nobis est? Etenim rex iste diademate decoratus in corpus tantùm habet dominium, & ligat, & soluit in terra duntaxat: at Episcopus in Animam, & Corpus habet dominium, nempè, Vt liget, atque soluat in terra Cælesti potestate; siquidem magnam Cæli potestatem concessit illi Omnipotens. Ideò diligite Episcopum Vt patrem, & timete eum tamquàm regem, & reueremini eum tamquàm Deum.

Paulò verò inferiùs ܬܘܒ: ܦܘܩܕܢܐ ܒܡܫܝܚܐ

ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܟܗܢܐ ܘܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ.
ܟܕ ܒܪܢܫ ܕܐܝܬܘܗܝ ܦܩܝܕ ܟܕ. ܠܗ ܕܝܢ
ܠܡܦܪܢܣܘ: ܘܠܐ ܠܡܬܒܥܘ ܐܢܫ ܣܘܥܪܢܐ
ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ. ܘܠܐ ܠܡܗܘܐ ܢܩܘܫ ܠܗ ܕܐܢܫ ܡܦܪܢܣ
ܘܡܦܠܓ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ. ܐܢ ܐܢܫ ܢܩܘܫ. ܐܘ
ܠܦܪܘ. ܐܘ ܐܢܫ. ܐܘ ܐܝܟ ܬܠܡܝܕܐ. ܐܘ ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ.
ܐܘ ܐܝܟ ܒܪܢܫܐ ܢܩܘܫ. ܐܢܫ ܠܗ ܠܪܝܫ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܬܒܚܪ ܠܡܬܦܪܢܣܘ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ ܗܕܐ.
ܘܐܬܝܗܒ ܠܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܗܕܐ ܕܠܗ ܕܡܫܝܚܐ: ܡܛܠ ܗܢܐ
ܕܠܐ

ܘܠܐ ܬܟܘܢ ܬܓܙ ܐܢܬ ܐܘ ܐܚܪ ܡܚܐܣܒܗ ܠܠܐܣܩܦ.
ܐܘ ܡܚܐܠܦܗ ܠܟܠܐܡܗ ܒܣܒܒܗ. ܘܗܐܟܝ ܐܢܬ
ܬܥܡܠ ܠܠܗ. ܐܘ ܦܬܛܠܥ ܐܢܬ ܒܫܪܐ. ܠܝܟܘܢ
ܗܒܝܠ ܦܝܗ ܒܣܒܒܗ ܘܐܣܬܪ ܠܗ ܒܐܣܩܦܐ.
ܘܟܡܐ ܐܡܪ ܝܣܘܥ ܠܒܛܪܣ. ܩܐܠ ܠܟ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܝܟܘܢ
ܟܒܪܐ ܘܐܒܬܝ. ܘܐܥܪܦܗ ܘܐܡܪ ܠܠܒܝܗ. ܡܬܠ ܡܚܒܬܝ
ܐܢܬ. ܘܠܐܓܠ ܘܨܝܬܐ ܠܟܝ ܬܟܒܪ ܐܢܬܡ:

Serua mandatum per Episcopum , & Sacerdotem , ac tuum apud Dominum Deum mediatorem . Tibi enim dare praeceptum est , illius verò dispensare . Nec repetas rationem ab Episcopo , nec obserues illum , quomodò dispensat , & perficit ministerium suae praefecturae Domus ; vel quandò dat , vel cui , vel quomodò , vel si benè , aut malè , vel si clargiatur secundùm aequitatem . Habet enim vindicem Dominum Deum , qui tradidit in manibus eius praefecturam hanc Domus , & dignum illum Sacerdotio huius tanti loci fecit. Ne itaque obserues, aut repetas rationem ab Episcopo, aut malè aduersus eum obloquaris , & insurgas in Deum , aut offendas Dominum . Sit positum ante oculos tuos , id quod dicitur per Isaiam : Numquid dicit lutum figulo , quid facis ? non sum opus manuum tuarum . quemadmodùm ille , qui dicit patri suo : quid generas ? & matri suae : cur parturis me ?

Ibi-

Ibidem cap. 5. ad calcem. ܡܛܠܗܕܐ ܗܟܝܠ
ܐܘ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܐܙܕܗܪ ܕܬܗܘܐ ܕܟܐ ܒܥܒ̈ܕܝܟ.
ܘܕܥ ܐܬܪܟ ܕܐܝܟ ܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ
ܡܩܝܡ ܐܢܬ. ܘܐܬܪܗ ܕܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܐܚܝܕ ܐܢܬ
ܘܗܟܢܐ ܗܘܝܬ ܪܫ ܠܥܕܬܐ. ܘܡܠܦ ܐܝܟ ܕܐܝܬ
ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܠܡܕܢ ܠܚܛ̈ܝܐ ܚܠܦ ܐܠܗܐ
ܐܚܝܕ ܟܠ: ܠܟܘܢ ܗܘ ܓܝܪ ܠܐܦܝܣܩܘܦܐ ܐܬܐܡܪ
ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܡܕܡ ܕܬܐܣܪܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ
ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ: ——————————

Propterea itaque, ò Episcope caue, Vt mundus sis operibus, tuumque agnosce locum, quia Vt Deus omnipotens propositus es, & locum Dei omnipotentis tenes. Atque ita præsideas Ecclesiæ, & doceas, quà potestatem habes iudicandi peccatores Vice Dei omnipotentis. Vobis quippè Episcopis dictum est in Euangelio: Quodcunque ligaueritis in terra, erit ligatum in Cælis. Similia leguntur passim per totum.

Ioannes Episcopus Darensis, quem floruisse seculo quinto ineunte, aliàs scripsimus, lib. 2. Hierarchiæ Ecclesiasticæ cap. 4 de sacris functionibus, sect. de Ordinibus, & singulorum ordinum virtutibus, ita perscribit. ܠܦܩܐ ܡܢ ܦܫ̈ܝܛܘܬܐ. ܘܡܘܗܒܬܐ
ܘܡܫܡ̈ܫܢܘܬܐ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܒܟܠ ܕܘܟܐ ܡܬܚܙܝܢ ܒܥܕܬܐ ܕ

ܐܠܗܐ X

ܐܠܗܐ ܗܟܝܠ ܒܕܝ̈ܢܐ ܘܐܘܪ̈ܚܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܟܕ ܡܬܪܟܢ
ܕܢܫܘܬܦ ܠܛܟ̈ܣܐ ܕܒܪ̈ܝܬܐ ܒܡܘܗ̈ܒܬܐ ܕܝܠܗ.
ܠܘܩܕܡ ܡܕܟܐ. ܘܡܢܗܪ ܡܢ ܒܬܪ. ܘܒܬܪܟܢ ܡܫܡܠܐ.
ܗܟܢܐ ܐܦ ܪܫܢܘܬܐ ܕܟܗܢܘܬܐ ܕܝܠܢ ܡܫܘܬܦܐ ܘܝܗܒܐ
ܡܫܦܥܐ ܐܦ ܠܬܚܬܝ̈ܐ ܕܝܠܗ ܠܘܩܕܡ ܡܕܟܝܘ.
ܘܡܢܗܪܢܘܬܐ ܠܘܩܕܡ ܕܘܟܝܐ. ܘܒܬܪܟܢ ܢܘܗܪܐ
ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܫܘܡܠܝܐ

Ordines quidem ſunt Summi Sacerdotes, (ſeu Epiſcopi) *Sacerdotes , & Diaconi . Virtus verò mundatio , illuminatio , perfectio . Deus etenim iudicijs , & ſuæ gratiæ iuſtificationibus (cùm ſeſe inclinat ad communicandum ordinibus creatis ſua dona) prius mundat, tum illuminat, demum perficit . Pari modo Principatus Sacerdotij noſtri impertitur , dat & elargitur ſuis inferioribus prius mundationem , tum illuminationem , demùm perfectionem .*

Horum verò ordinum proprias, ac peculiares functiones ſectione ſequenti ita diſtinguit .

ܛܟܣܐ ܕܬ̈ܫܡܫܬܐ ܡܠܠ ܘܡܟܬܒ ܚܠܠ ܡܫܡܫܢܐ
ܡܦܪܫ ܠܟܠܗܘܢ ܗܘܡܟܢܐ ܐܝܟ ܕܢܬ̈ܓܘܠܐܬܗ.
ܐܝܟ ܕܡܕܘܪ̈ܝ. ܐܝܟ ܕܡܘܪܝ ܡܘܪܚܐ. ܡܦܠܦ ܐܠܘ̈ܪܡܘܣ
ܒ ܡܦܪܫܝܢ ܐܘ ܡܫܡܠܝܐ: ܛܟܣܐ ܕܝܢ ܕܟ̈ܘܠܗܝܢ
ܐܦܘܗܝ ܡܢܗܘܪܢܐ ܕܠܢܘܗܪܐ ܘܡܫܡܠܝܢ ܡܕܟܝܢ:
ܡܕܘܪܐ

ܩܪܘܒܐ ܠܟܠ ܡܢܝܢܐ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ ܘܡܘܪܟܒܐ ܘܟܠܗ
ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ : ܬܚܬܝܐ ܕܝܢ ܕܡܫܡܫܢܐ ܐܦܘܕܝܩܘܢ
ܡܙܡܪܢܐ ܘܡܩܪܝܢܐ : ܩܪܝܐ ܕܝܢ ܟܢܝ ܡܠܦܢܘܬܐ.
ܘܩܕܡ ܠܗܘܢ ܠܐ ܫܪܝܐ ܕܢܥܠܘܢ ܐܠܐ ܕܢܩܘܫܘܢ
ܗܠܝܢ ܕܢܦܠܘܬܐ ܕܡܫܬܘܬܐ ܕܥܡܘܕܝܐ : ܘܗܘ ܠܗܐ
ܕܐܦܝܐ ܩܕܡ ܩܢܘܢܐ . ܘܡܫܡܫܢ ܗܘܝܐ ܕܗܘ ܕܩܕܡ :
ܘܦܩܕ ܠܗ ܕܢܣܒܐ ܡܕܡ ܠܡܫܡܫܐ ܕܫܢܐ ܘܡܕܢܚܐ.
ܘܠܫܡܫܘܬܐ ܕܒܝܥܬܐ . ܘܡܠܦ ܠܗ ܕܢܦܩܘܕ
ܒܚܝܠܐ . ܘܢܣܒ ܠܟܘܡܪܐ : ܘܡܢ ܗܢܐ ܕܡܫܡܫܢ
ܡܙܡܪܢܐ ܘܩܪܝܐ ܩܪܝܢܐ ܠܐܘܢܓܠܝܘܢ : ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ
ܠܡܘܗܒܬܐ ܕܡܘܗܒܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܫܡܫܢܐ ܠܗ . ܕܢܦܪܘܫ
ܠܟܢܘܫܐ ܡܢ ܠܐ ܕܩܢܝܐ : ܟܕ ܕܝܢ ܐܟܢܐ ܡܫܡܫܢܐ
ܠܐܚܪܢܐ ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ : ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܘܡܫܡܠܝܢ
ܗܠܝܢ ܕܬܚܬܝܐ ܕܐܦܘܕܝܩܘܢܐ ܡܫܡܫܢܐ ܘܩܕܡ
ܗܘܦܕܝܩܢܐ ܐܦܘܕܝܩܘܢ : ܡܫܡܫܢܐ ܩܕܡ ܕܟܠܗܘܢ
ܬܪܥܐ . ܐܘ ܕܡܫܡܫܢܐ . ܐܘ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ . ܩܪܝ
ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܫܘܡܐ : ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܘܪܝܐ
ܡܫܡܘܫܐ ܘܩܕܡܝܐ ܠܟܘܡܪܐ : ܗܘ ܕܝܢ
ܕܡܫܡܫܢܐ ܡܙܡܪܢܐ ܘܡܩܪܝܢܐ : ܟܕ ܐܡܪ ܐܝܟ
ܠܡܫܡܫܢܘܬܐ ܬܚܬܝܐ ܡܫܡܫܢܐ ܘܩܕܡ . ܗܘܦܕܝܩܢܐ
ܕܝܠܗ . ܗܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܕܢܚܘܪ ܐܝܟ ܟܗܢܐ . ܘܢܚܙܐ
ܐܝܟ

ܐܝܟ ܡܫܡܠܝܢܘܬܐ ܀ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܕܟܠ ܡܕܡ ܐܝܟ
ܕܡܫܡܠܝܢܘ ܗܠܝܢ ܕܗܠܝܢ ܕܟܗܢܐ ܀ ܗܘܘ ܡܢ ܡܢܗܪܢ
ܐܡܒܪܝܢ ܕܝܢ ܕܥܡܕ ܀ ܠܚܙܘܐ ܡܕܒܪ ܗܘ . ܠܥܡܕܐ
ܐܝܟ ܕܕܝܢ ܡܫܘܚܬܐ . ܘܗܘ ܡܢ ܚܢܟܝܐ ܀ ܡܢ ܚܢܟܝܐ
ܓܝܪ ܟܠ ܕܪܟܐ ܦܕܡܫܐܪܝܢ ܀ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ
ܠܐ ܡܕܝܢ ܟܡܫܡܫܢܘܬܐ ܒܗܠ ܦܠܚܢ ܕܡܫܡܠܝܢ
ܡܕܡܘܗܝ . ܘܐܦܠܐ ܡܕܦܫ ܒܗܘܢ ܕܢܫܬܘܢ ܀ ܠܐ ܓܝܪ
ܡܘܬܒܝܢ ܗܠܝܢ ܕܡܫܡܫܐ ܠܡܫܡܫܢܘܬܐ . ܘܠܐ ܗܠܝܢ
ܕܡܫܬܘܬܐ ܠܡܫܡܫܐ . ܘܐܦ ܦܚܡܝܢ ܕܡܫܬܒܪܘܢ
ܐܢܫܝܢ ܠܐ ܡܫܡܫܬܐ ܀

Ordo Episcoporum habet propriè virtutem perficientem, & perficit omnes defunctiones, siue sint impositionis manuum, siue Chrismatis: siue Sacrificij Missæ; atq; singulorum ipse docet Theorias, vel cùm interpretatur, vel cùm interrogatur. Ordo verò Sacerdotum est illuminans illorum, qui ab illo perficiuntur. Etenim dirigit ad visionem Baptismi, ad Eucharistiam, & ad Episcopum. Ordo demùm Diaconorum purificans est, & segregans. Purgat enim per doctrinam, & efficit eos minimè debitores in omnibus illis, quæ sunt ipsis causa priuationis Sacrorum participationis. Ipse etiam in Baptismo vestimenta exuit, & excalceat baptizandum, & præcipit ei, abijcere à se vitæ anteactæ vestimenta, mortumque tenebrositatem

ſitatem, & edocet illum, abnegare Sathanam ſeq; tradere Chriſto. Lectione verò Scripturæ, quam habet, purgat imperfectos. Præterea poſitiua Sanctitatis Lex ad portam ſtatuit illum ad ſegregandos mundos ab immundis. Eo quippè tempore Diaconi ad portas ſtabant. Planè itaque ex his demonſtratum eſt, ordinem Epiſcoporum perficientem, ac conſummantem eſſe. Etenim perficit omnes ordines, ſiue ſint Presbyterorum, ſiue Diaconorum, & conſummat omnes ſacerdotales defunctiones. Ordo autem Sacerdotum illuminans eſt, ac tribuens illuminationem; Diaconorum verò purgans, & ſegregans. Ordo verò Epiſcoporum quamuis perficiens ſit, & ſuas conſummans defunctiones, habet tamen, vt illuminet, ſicut Sacerdotum, &, vt purget, ſicut Diaconorum. Superiores enim multò excellentiùs habent ea, quæ ſunt inferiorum. Et quidem (Epiſcopus) *primus eſt in honore, & Deo proximior. proximiorem autem, dicimus, cum eſſe, elargitione, ſiue dono, non autem ex operibus; ex operibus enim quicunque vult, proximus eſſe poteſt. Et quidem imperfectiores non poſſunt tranſilire ad præſtantiores, nec audere, ipſis licet. Non enim conceduntur, quæ attinent ad Presbyterum Diacono, neque, quæ ad Epiſcopum Presbytero. Si verò ea facere auſi fuerint, irrita habentur.*

Poſtquàm verò prima capitis illius ſectione ex D. Dionyſio oſtendit, omnes illuminationes, & dona à ſuperioribus deferri ad inferiores, & Diuinam Hierarchiam, vt loquitur, illuminare Angelicam, &

. & huius primum ordinem illuminare ſecundum; & ſecundum tertium, ac deinceps; & ordinem Epiſcoporum in Eccleſiaſtica Hierarchia eſſe omnium primum, ac cæteros perficere, & illuminare, & ad illum peculiariter ſpectare omnium Sacrorum conſummationem, ſic ſibi obijcit, & reſpondet.

ܐܠܐ ܡܬܥܩܒ ܐܢܫ ܘܐܡܪ܆ ܕܗܐ ܐܦ ܡܫܡܫܢܘܬܐ
ܘܟܗܢܐ ܟܗܢܘܬܐ ܡܫܬܡܠܝܢ ܡܢ ܪ̈ܫܐ. ܡܛܠ
ܠܗ ܒܠܚܘܕܝܗ ܡܢ ܪܝ̈ܫܘܬܐ ܡܫܬܡܠܝܐ܆ ܘܐܬܪܐܡܢ
ܕܐܦ ܡܫܬܡܠܝܐ ܡܢ ܒܗܝܐ ܡܕܡ ܡܕܡ ܡܢ
ܗ̈ܪܐ ܐܚܪ̈ܢܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܡܫ ܠܟܠܗ ܐܢܫܝܢ
ܕܡܫܬܡ̈ܠܝܢ ܡܢ ܪܫܢܘܬܐ ܕܫܘܟܠܐ ܗܘ ܡܕܡ ܐܘ
ܠܝܘܬܪ܆ ܘܠܘܩܒܠ ܗܘ ܠܐ ܗܘܐ ܒܗܘܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܢ
ܪܫܢ̈ܘܬܐ܆ ܕܟ̈ܠ ܘܠܐ ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܡܫܬܡܠܝܐ ܠܟܠܗܝܢ
ܡܫܘܬܦܘܬܐ܆ ܕܡܢ ܪܫܢ̈ܘܬܐ ܡܫܬܡܠܝܢ܆ ܘܠܐ ܡܫܬܪܐ ܐܠܐ
ܒܝ ܦܬܓܡ ܠܫܡܐ ܘܫܡܥܐ ܠܘܬ ܫܘܟܠܠܐ ܕܡܫܝܢܐ
ܠܪܫܢ̈ܘܬܐ. ܘܫܡܫܘܬܐ ܗܘ ܕܪܫܢܘ̈ܬܐ ܩܕܝܫܐ܆
ܡܛܠ ܟܠܗܝܢ ܐܬܪ̈ܐܡܢ ܕܒܗ ܡܫܬܡܠܝܢ
ܘܡܬܬܓܡܪܐ ܠܫܡܫܬܐ ܟܘܠܗܝܢ܆ ܘܟܠܗܝܢ ܕܡܢ
ܠܗ ܐܝܟ ܡܢ ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܐܝܕܝ ܟܗ̈ܢܘܬܐ.
ܘܫܡܠܝܐ ܡܫܘܬ. ܘܫܡܫܘܗ ܡܝܛܐ. ܡܛܠ ܕܗܘ
ܗܡܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܗ ܠܘܬܝܗ ܒܟܠ
ܡܫܬܡܠܝܢܘܬܐ

ܡܫܬܡܠܝܢ ܘܐܠ ܟܗܢܘܬܐ.

Sed obijciet nonnemo dicens. Ecce Baptiſmus quoque, & Sacrificium Miſſæ perficiuntur à Sacerdotibus; ergo non omnia perficiuntur ab Epiſcopo. Dicimus quidem, licet aliqua adoranda myſteria perficiantur à Sacerdote; tamen non poteſt ille quicquam perficere, aut conſummare abſque ijs, quæ ab Epiſcopo perficiuntur. Imprimis enim ipſe non fit Sacerdos niſi ab Epiſcopo. Secundò nec Baptiſmum ille perficit abſque Chriſmate ab Epiſcopo conſecrato; neq; offert, niſi panem, & vinum imponat Tabulæ conſecratæ ab Epiſcopo, & vnctæ Chriſmate, quod Epiſcopus ſanctificauit. Rectè igitur aſſerimus, per illum (Epiſcopum) *perfici, & conſummari Sacerdotale miniſterium; ac illi ſingulariter à Chriſto traditum fuiſſe manus imponere. ſeu facere ordinationes, conficere Chriſma, & vngere Altare, quia ipſe primus eſt, per quem tranſmittitur diuina illuminatio.*

In libro Conſtitutionum Eccleſiæ Maronitarum, qui ex Syriaca in Arabicam linguam verſus eſt à Dauide Archiepiſcopo An. Dom. 1059. rogantibus Ioſepho Abbate, & eius Monachis, vti in eiuſdem legitur præfatione, ſequentia habentur capite 42. de ſingulorum Ordinum proprijs muneribus:

موسى وضع السدة التى قبلها من الله فوضع فيها
ما الذى ينبغى ان يعمه ريس الكهنة واى شى
ينبغى

ينبغي ان يعملوه اللاويون وقسم لكل واحد ما
ينبغي له ان يتوكل بخدمته والقيام بها : فما
كان من عمل ريس الكهنه لم يقربوه الكهنه ولم
تامرهم بذلك السنه . وكلما كان من صناعة الكهنه
لم تكن اللاويون يدنوا منه ولكن كل صنف
منهم يحفظ ما اومر به محدودا لا يتجاوزه . فمن كان
يتخطا بشى مما اومروا به الى غيره قتل او مقت :
وذلك ظاهر في حديث شاول الملك لانه حيث ذبح
من غير ان يكون ريس كهنة بنى اسراييل حلت
عليه الخطيه واللعنه الدايمه : واظهر الله بالفعل
مثل هذا بعوزيا الملك من ساعته . لانه لما تعدى
السنه حل به قضا العقوبه فبرص لاجل انه تجرى
على الكهنوت التى لم تكن له وسلب منه
ملكه الذى كان وراثة

Moyses, quam accepit à Deo, posuit Legem, in qua statuit, quid Principi Sacerdotum perficiendum est, & quid præstandum Leuitis; & singulis diuisit sui ministerij munus. Ad id enim, quod erat muneris Principis Sacerdotum, nequaquàm accedebant Sacerdotes, nec Lex id illis præcipiebat. Item ad id, quod erat muneris Sacerdotum, non accedebant Leuitæ: Sed singuli ordines seruabant id, quod sibi præceptum erat, nec suos præteri-

bant

bant terminos. Etenim qui à munere ipsi imperato ad aliud transibat, aut occidebatur, aut reprobabatur. Et hoc quidem ex historia Saulis regis liquet, qui offerens sacrificium, cùm non esset Princeps Sacerdotum Israël, æternum contraxit peccatum, & maledictionem. Simile quid opere ostendit repentè Deus in Hozia rege, qui transgrediens Legem sententiam retulit supplicij, lepra percussus. Et cùm ausus esset in Sacerdotium, quod ipsius non erat, regno, quod iure hæreditario ad illum spectabat, priuatus est.

Ex his ita subindè concludit: فاذاً الكاهن لا
يتجاوز حده ويتعدى الى ما هو من عمل الاسقف.
ولا الشماس يتجاوز حده ويتعدى الى ما هو من عمل
الكاهن او من عمل الاسقف لان هذه وصية السيد
المسيح وامر ابهاتنا الرسل الاطهار: ونحن نرى ان
الاشيا التى ليس لها نفس ولا عقل تحفظ النظام
المقدر لها مثل الليل يتبع النهار والشمس يتبع
القمر والكواكب والاركان والفصول والسوابيع
والايام والساعات يخضعن للمدبر كما قيل فى كتاب
الله. جعل حدًا لا يجوزه: وقيل فى البحر. جعل له
حدًا واحاط به سورا وابوابا وقال له ابلغ الى ها هنا
فقط ولا تجاوز ذلك: فكم يجب عليكم انتم ان لا
تبرحوا وتغيروا شيا مما حده الله لكم وامركم به

Igitur Sacerdos ne prætereat terminum ſuum, tranſeatq; ad di, quod muneris Epiſcopi eſt; neque Diaconus terminum prætereat ſuum, & ad id, quod muneris Sacerdotis eſt, tranſeat, aut Epiſcopi, præceptum quippè hoc eſt Chriſti Domini, & Patrum noſtrorum Apoſtolorum mandatum. Nos quoque videmus res inanimes, & intellectu, expertes decretum ſibi ſeruare ordinem. Etenim nox diem ſequitur, & Solem Luna. Aſtra verò, Elementa, Tempeſtates, Septimanæ, Dies, & Horæ Rectorem venerantur, quemadmodùm in Diuina Scriptura dicitur: Terminum poſuit, quem non præteribit. De Mari etiam dictum eſt: Poſuit ei terminum, & circumdedit illum muris, & oſtijs, & dixit ei: vſque huc venies tantùm, & vlteriùs ne procedas. Quantò magis igitur conſentaneum vobis erit, vt non prætereatis, & tranſmutetis quicquam eorum, quæ præſcripſit vobis Deus, atque præcepit.

Ioannes Maro, qui ſeculo ſexto vergente ad ſeptimum ſcribebat, hæc nobis exarata reliquit libro de Sacerdotio cap. 4. de Sacerdotij diuiſionibus: ܟܗܢܘܬܐ
ܡܬܦܠܓܐ ܠܬܠܬܐ. ܠܪܝܫ ܟܗܢܘܬܐ ܘܠܩܫ
ܝܫܘܬܐ. ܘܠܡܫܡܫܢܘܬܐ. ܘܟܠ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܡܬܦܠܓܐ
ܠܬܠܬܐ ܐܝܟܢܐ ܐܝܟ ܐܝܟܢܐ. ܗ̈. ܕܩ̈ܕܡܝܬܐ.
ܕܡܢܬܐ. ܘܡܬܬܚܡܢܐ: ܦܛܪܝܪܟܘܬܐ ܐܦܣܩܘܦ
ܘܟܗܢܐ ܕܝܠܗ ܬܠܬܐ. ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܩܠܝܐ ܡܪܚܡܢܐ.
ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ

ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܝܢ ܕܩܫ̈ܝܫܐ ܘܐܦܣܩܘ̈ܦܐ ܠܡܫܡ̈ܫܢܐ:

Sacerdotium tripliciter diuiditur, in Cæleste nempe, Legale, & hoc Ecclesiasticum. Ecclesiasticum verò diuiditur in tres species specialissimas, scilicet Summorum Sacerdotum, Presbyterorum, & Diaconorum. Summum Sacerdotium continet omnes gradus superiores; Presbyteratus gradus medios; Diaconatus verò gradus & Ordines inferiores.

Et postquàm multis rationibus, auctoritatibus; & exemplis probauit, Ecclesiasticam Hierarchiam constare omninò debere ex præpositis, & subiectis, superioribus, & inferioribus, infert subindè:

ܡܕܝܢ ܒܟܗ̈ܢܐ ܡܛܠ ܡܕܡ ܟܠ ܦܫܛܐ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ:
ܐܬܐܡܝ ܓܒܪ̈ܐ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ ܡܢܗܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܒܝܬܐ.
ܡܬܒܥܝܐ ܘܡܢܘܬܐ: ܡܬܒܥܝܐ ܡܢܝܢ ܕܡܬܒܥܐ
ܠܥܠܝܐ. ܡܢܘܬܐ ܕܝܢ ܕܡܢܝܢܐ ܠܒܥܝܐ: ܘܐܚܪܢܐ
ܘܡܬܒܥܝܐ ܠܥܠܝܐ ܡܢܝܢ ܥܠܝܐ ܘܬܚܬܝܐ
ܡܛܠ ܕܡܢܘܬܐ ܡܢܝܢ ܡܬܒܥܘܬܐ: ܒܝܢܬ ܬܪܝܢ
ܕܐܡܝܢ ܕܥܠܝܐ ܗܘ ܡܢܝܢ ܕܬܚܬܝܐ ܗܘ ܕܝܢ
ܡܫܡܫܢܐ. ܗܘܘ ܡܪܝܡܐ ܗܘ. ܘܡܢܐ ܕܒܝܢܬܐ
ܦܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܬܚܬܝܐ ܐܦܣܩܘܦܐ.
ܗܢܘܢ ܕܡܛܠ ܕܡܢܝܢ ܒܡܫܡܫܢܘܬܐ ܡܢܝܢ ܦܫܝܛܐ
ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ

ܘܡܬܩܪܒܢܘܬܐ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ . ܚܠܦ ܕܡܠܬܐ ܕܢܦܫܐ
ܠܘܬ ܦܓܪܐ . ܐܘ ܕܗܘܢܐ ܠܘܬ ܢܦܫܐ ܐܝܬܝܗܘܢ .
ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܩܫܝ̈ܫܐ ܕܪ̈ܥܝܢ ܘܡܬܪ̈ܥܝܢ . ܘܗܠܝܢ
ܡܪ̈ܥܝܬܐ . ܕܟܕ ܡܬܪܟܒܝܢ ܥܡ ܚ̈ܕܕܐ ܗܘܐ ܦܓܪܐ
ܡܫܡܠܝܐ ܘܓܡܝܪܐ.

Igitur hominibus præ cæteris conuenit Principatus. Duos enim Principatus dedit Deus in Mundo, Regnum scilicet, & Sacerdotium; Regnum quidem ad regendum corpus; Sacerdotium verò ad animam dirigendam. Et quemadmodùm anima sublimior est corpore; ita Sacerdotium præstantius est Regno. Attamen consentaneum est, vt quemadmodùm in Corpore hoc sit caput, illud verò subiectum, & id medium, ita in Ecclesia præcepit Deus, hos nempè esse Pastores, & Episcopos, (qui multò virtute sint sublimiores pluribus, & familiaritate apud Deum; eò quod habeant rationem animæ ad corpus, siue intellectus ad animam.) illos verò Presbyteros, qui pascant, & pascantur, & illos gregem; qui cùm simul componuntur, vnum corpus integrum, & perfectum efficitur.

Idem cap.21. cuius titulus est; *De Auctore Sacri Principatus, & quænam sit effectio illius?* hæc habet:

ܡܘܡܚܬ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ ܪܝܫܟܗܢܘܬܐ .
ܘܠܐܠܗܘܬܐ ܡܩܪܒܐ : ܥܒܕܗ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܠܡܬܠ
ܠܦܘܪܩܢܐ

ܠܦܘܪܩܢܐ ܘܠܐܠܗܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ܀

A Deo datum est Summum Sacerdotium, & diuinitùs operatur. Etenim concessit illud Deus rationis participibus ad ipsorum salutem, & Deificationem.

Idem cap. 22. quod inscribitur. *De vniuersalibus, & particularibus tam nostræ Hierarchiæ quàm Angelicæ.* ܪ̈ܘܚܢܝܐ ܦܪܫ ܐ̄ ܕܚܕ ܚܝܠܐ ܡ̈ܩܒܠ ܒܟܠܗ
ܦܘܠܚܢܐ ܕܪܝܫܟܘܗܢܘܬܗܘܢ ܟܠܗ ܕܡ̈ܬܝܒܠܐ ܡܢ
ܐܠܗܐ ܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܠܗ ܡ̈ܫܡܫܢܝܢ ܕܒ̈ܝ. ܘܕܐܬ
ܒܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܛܟܣܐ ܗܘ ܡܢܗ ܘܐܝܟܢܐ ܘܠܐܝܟܢܐ.
ܒ̈ܢܝ. ܘܕܗܘ ܪܫܝܡ ܦ̈ܘܠܚܢܐ ܠܝ ܡܫܠܡܢܘܬܐ. ܘܠܝ
ܐܝܟܢܐ. ܐܝܟ ܕܦܪܝܫܐ ܐܘܟܝܐ ܕܝܠܗ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ.
ܐܬܝܒܐ ܚܝܠܐ ܕܝܠܗ. ܛܟܣܐ ܗܘ ܠܝ ܡܝܬܐ ܘܠܝ
ܛܘܒܐ ܘܠܝ ܠܐܝܟܢܐ. ܦܫܝܛܐ ܚܝܠܐ ܒܟܠܗܘܢ
ܐ̈ܝܩܪܐ ܗܘ ܠܡܩܝܡ. ܘܡܢܗ ܠܟܠܗܝܢ ܡܢ
ܦܘܩܕܢ ܕܦܐܪܝܢ ܡܢܗ ܘܐܝܟܢܢ ܠܟܠܗ ܕܗܢܐ:
ܕ. ܘܕܢܩܦܢ ܠܐܢܫܐ ܒܩܪ̈ܒܐ ܘܡܫܡܫܢܝܢ ܠܐܢܫܐ
ܛܟ̈ܣܐ ܕܫܡܫܐ ܡܢܗܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܠܛܟ̈ܣܐ
ܡܫܡܫܝܢ ܘܡܫܡܠܝܢ. ܒܪܡ ܟܠܗܝܢ ܐܝܟ
ܚܕܐ ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܒܝܕ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܐܢܬܘܢ
ܫܘܟܠܠܐ ܀

Vniuer-

Vniuerſalia autem ſunt 1. *Eandem virtutem habent* (Hierarchiæ) *in omni functione ſua Hierarchia, eò quòd à Deo datæ ſunt, & illi inſeruiunt.* 2. *In ſingulis illarum eſt ordo primus, ſecundus, & tertius.* 3. *Ipſe Hierarcha, Angelus ſit, vel Homo, (quoad poteſt eius ſubſtantia, & menſura, ſue virtus, nec non Ordo, primus ſit, an ſecundus, vel tertius) perficitur his diuinis ipſe priùs; ſubinde tribuit imis, & inferioribus ſingulis iuxta meritum.* 4. *Secundi adhærent primis, & vniuntur ijdem ſecundi tertijs, qui infra illos ſunt, & ipſi tertij diriguntur, & reguntur; tamen ſinguli iuxta ſuum poſſe, participes efficiuntur illius, qui natura eſt beatus;*

Idem cap. 25. cuius titulus eſt: *Expoſitio vniuerſalium, ſeu communium, & particularium ſingulorum ordinum*, agens de verbis perficientibus Epiſcopum, quæ nos formam nunc vocamus, hæc habet:

ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܫܡܠܝܢܘܬܐ ܘܡܩܕܫܢܘܬܐ ܐܝܟ ܗܘܝܘܬܗܘܢ.
ܡܬܬܣܝܡܢ ܠܟܝܢܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܠܟܝܢ
ܦܫܝܛܘܬܐ ܠܟܝܢܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܦܠܚܢܘܬܐ/
ܡܬܥܒܕܬܐ ܡܬܒܪܟܬܐ ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ: ܘܡܫܡܫܝܢ ܒܗ ܒܫܡܗ ܡܬܩܕܫܝܢ ܒܪܝܬܐ
ܕܗܢܘܢ ܠܟܗܢܐ ܥܘܬܕܐ ܕܦܘܩܕܢܐ: ܘܣܘܪܐ ܡܬܬܣܝܡܐ ܕܠܗ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܠܡܕ ܘܡܬܥܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܡܠܟ/
ܟܡܘܪܐ ܘܡܫܡܠܝܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܗܘ

ܗܘ ܕܠܡܫܡܫܢܐ ܠܐ ܡܫܡܫ.

Verba quidem conſecrantia, (ſeu efficientia Sacerdotes) *& perficientia ſunt: Ordinatur in Eccleſia ſancta Dei N. Epiſcopus Eccleſiæ ſanctæ Ciuitatis N. Gregi benedicto, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Iiſdem* (verbis) *perficiuntur reliqui gradus penes varietatem ordinum. Quod quidem oſtendit, ipſi* (Epiſcopo) *conceſſam fuiſſe propriè, & ſingulariter à Deo virtutem, ſeu poteſtatem conſummandi, & perficiendi omnes ordines, quod Presbytero non licet.* Multa huius generis leguntur paſſim apud laudatum modò Auctorem, alioſque Maronitarum Nationis Scriptores.

Gregorius Barhebræus inter Iacobitas doctiſſimus Tract. de Fundamentis Eccleſiæ lib. 7. de Sacerdotio cap. 2. de functionibus ad Epiſcopum attinentibus, ſect. 1. de impoſitione manuum, hæc habet de diſcrimine Ordinum, & cuius ſint iuris.

ܡܛܠ ܕܡܕܢܚܐ ܡܢ ܠܫܠܝܚܘ ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܡܪܘܬܐ
ܟܠ ܠܫܠܝܚܘ. ܒܗܢܐ ܕܡܢ ܡܦܩ ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܡܠܦܢ
ܘܠܡܪ. ܕܪ̈ܝܫܐ ܕܗܘ. ܘܗܘܝܐ ܒܡܫ̈ܚܐ ܠܐܦܣܩܘܦܐ. ܕܡܕܒܪ̈ܢܐ
ܒܕܝܢ ܐܝܟ ܗ̄ ܡܫܡ̈ܫܢܐ. ܘܡܢ ܢܦܫ ܒܗܘܢ ܘܠܡܪ
ܕܡܕܒܪ ܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܠܘܩܒܠ ܗܢܐ. ܕܠܐ ܠܡܫܡܫܘ
ܠܐ ܢܫܐ ܣܓܝܐ. ܢܡܫܡܫܘܢ ܠܗ ܘܡܕܒܪ. ܡܫܡ̈ܫܢܐ
ܒܕܝܢ ܐܝܟ. ܘܡܢ ܐܦܝܣ ܐܦܝܣܩܘܦ ܘܡܢܗܘܢ ܐܢܫܝܢ
ܒܟܢܝ

ܟܕܝܢ ܫܠܝܚܘ ܐܦܣܩܘܦܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ :

Ab ipso Domino cùm accepissent Apostoli ordinationes ; eas tradiderunt nobis. Etenim cùm misit illos binos binos, & dixit : Leprosos mundate, & Spiritus malos eijcite, Mundantes constituit eos, nempè Diaconos. & cùm sufflauit in eos, & dixit : Accipite Spiritum Sanctum, & hæc subiunxit : Si alicui remiseritis peccata, remittuntur illi &c. *Presbyteros fecit illos. Et cùm eleuauit manus, ac benedixit eos tempore suæ Ascensionis, ipsos constituit Episcopos.*

Modò quid hac de re sentiat Ecclesia ipsa Alexandrina, audiamus ab ea ita loquente capite 9. suarum Constitutionum sect. 3. الثالث في رتبهم Idest : *Sect. 3. de Ordinibus.* قالت الرسل في فاتحة الدسقلية نحن الرسل اجتمعنا بيروشليم وقررنا هذه التعاليم وسمينا الرتب كاستحقاقها كمثل السابين هكذا ايضا الكنيسه فليقم كل واحد في ما قسم له الرب ويشكر الاسقف كالراعي. القسا كالمعلمين. الشمامسه كخدام. الابودياقنين كاعوان. الاغنستسيين قرا. الابسلمديين مرتلين. اليفلونيين قومه : *Asserunt Apostoli in præfatione Didascaliæ, seu Doctrinæ : Nos Apostoli conuenimus Hierosolymis, & stabiliuimus hanc Doctrinam, nominan-*

nominantes Ordines ſecundùm ſingulorum dignitates; nam ſicuti Cæleſtium, ita quoque eſt Eccleſia. Stet igitur vnuſquiſque in eo (Ord.ne) *quem attribuit illi Dominus; laudeturque Epiſcopus, vt Paſtor; Presbyteri, vt Doctores; Diaconi, vt Miniſtri; Hypodiaconi, vt Coadiutores; Anagnoſtæ, Lectores; Pſalmiſtæ, Cantores; Exorciſtæ, Commilitones.*

Ne verò quis exiſtimet, id Eccleſiaſtica potiùs aliqua diſpoſitione ſtatutum fuiſſe, quàm diuino iure, ſtatim ſubditur. وذلك الملك الذى كان فى
العتيقه كان يدبّر امور العساكر ويلقى للحروب
ويطلب الصح لحفظ الاجساد. فاما الاسقف قبل
الكهنوت من الله ليحى وينجي النفوس والاجساد
من الهلاك. وكما ان النفس افضل من الجسد هكذى
الكهنوت اعلا من المملكه. وهي تربط من يستحق
العقوبه وتحل من يستحق التحليل: واذا كان من
يقوم على ملك يستحق العقوبه ولو انه ابنه او صديقه
فكيف بالاكثر من يقوم على الكهنه: فكما ان
الكهنوت اعلا من المملكه هكذى عقوبة من
يضاددها اكثر عقوبه ممن يقاوم المملكه. وليس
واحد من الاثنين ينجو من العقوبه: فلم ينج
ابيشالوم واميناداب من العقوبه. ولا قورح وداثان
وابيروم لان اوليك قاموا على داوود الملك

وهولا قاموا على موسى وهارون :

Rex autem ille Veteris Legis negotia moderabatur exercituum, & bellis occurrebat, pacemque procurabat ad corporum conseruationem: At Episcopus Sacerdotium consequutus est à Deo ad saluandum, liberandumque animas, & corpora ab interitu. Et quemadmodùm anima præstantior est corpore, ita Sacerdotium sublimius est regno, & ligat qui meretur pœnam, & soluit, qui solutionem. Et si qui insurgit in regem, meretur pœnam; etiamsi filius sit, vel amicus eius; quantò magis qui insurgit in Sacerdotes? Quemadmodùm etiam Sacerdotium sublimius est regno, ita pœna oppugnantium illud maior esse debet, quàm eorum, qui aduersantur regno. Et quidem vtrique à pœna haud fuerunt immunes; nec Absalon, & Aminadab immunes fuerunt à pœna, nec Core, Dathan, & Abiron, eò quòd illi insurrexerint in Dauid regem, isti verò in Moysen, & Aaron.

Rursùs ibidem: وليقف كل واحد فى الطقس
الذى دفع له ولا تغتصبوا لكم رتبا وحدكم لم
تدفع اليكم ولاجل هذا تخطون الله مثل بنى قورح
وعوزيا الملك فانهم اغتصبوا الكهنوت بغير امر
الله فاوليك احرقوا بالنار والملك تقشرت جبهته
بالبرص. وموسى الذى كلمه الله خد الذى يجب
ان يكمل من جهته رياسة الكهنوت والذى يكون
من

من الكهنه والذي يكون للاوبين وافرق كل واحد بما يليق به واذا تعدا واحد خارجًا عن خدمته التى قبلها فعقوبته الموت

Permaneat Vnusquisque in ordine, qui ei traditus est, nec violenter assumatis Vobis ordines, qui Vobis traditi non sunt, ac propterea ad iram prouocetis Deum, Vti Coraitæ, & Ozias Rex, qui violenter assumpserunt Sacerdotium sine Dei præcepto. Quamobrem illi igne combusti sunt, & Regis frons lepra excoriata est. Et quidem Moysen locutus est Deus: Assume eum, qui in Summum Sacerdotem consecrandus est, & qui in Sacerdotem, & qui Leuitæ fungi debet munere, & distingue singulos ad officia ipsis consentanea. Si autem quis transgressus fuerit ministerij, quod accepit, limites, morte puniatur.

Tandem concludit hoc ex Apostolorum doctrina, & traditione. ولو لم يكن ناموس باختلاف مراتب لكان يكتفى ان تتم كل البريه باسم واحد. بل لما عرفنا من جهة الرب سياقة الافعال. افرقنا للاساقفه رياسة الكهنوت وللقسوس الكهنوت وللشمامسه الخدمه معهما. والذين يغيرون الرتب ليس يقاومونا نحن بل هم مقاومون لاسقف كل البريه ابن الله عظيم الكهنه.

Si autem nulla esset lex, vel statutum de ordinum distin-

ctione, profectò satis esset, vt vnico nomine totus comprehenderetur orbis. At cognoscentes nos à Domino operum ordinem, & dispositionem, distinximus Episcopo Summum Sacerdotium, Presbyteris Sacerdotium, & Diaconis ministerium cum illis. Qui autem ordines commutant, non nobis quidem obsistunt, sed obsistunt Episcopo totius orbis, Filio Dei, maximo Sacerdotum.

Huc etiam referenda sunt, atque recolenda ea omnia, quæ supra attulimus ex eiusdem Ecclesiæ Alexandrinæ Martyrologio, ex Seuero Alexandrino in vitis illius Ecclesiæ Patriarcharum, ex Benerrahebo Alexandrino in Chronico Orientali, alijsque eiusdem Alexandrinæ Ecclesiæ monumentis.

Eutychium ad astra extollis vsque, optime Seldene, ac eo nomine celebras tam in ipso operis limine, seu titulo, quàm in præfatione, ac reliquo opere, quòd tibi sit *Scriptor sanè vetustus, Arabicus, Aegyptius, isque eiusdem Ecclesiæ Patriarcha Orthodoxorum, necdum typis editus, & perpaucissimis aut lectus, aut visus.*

Et quidem hæc omnia in ipsum congeris, vt maiorem gratiam, & auctoritatem illi apud tuos lectores conciliares. Quod si ita est, & id argumenti pondus aliquod apud te habet, & momentum; quantum ponderis & auctoritatis habere oportebit ea à nobis mox allata ex ipsius Ecclesiæ Alexandrinæ Scriptoribus, ac publicis monumentis testimonia? Etenim hæc Arabica sunt, Orthodoxos, & Ægyptios habentia

bentia Auctores, non vetuſtos duntaxat, ſed vetuſtiſſimos, & ipſo Eutychio longo interuallo vetuſtiores, necdum typis editos, ac perpauciſſimis aut lectos, aut viſos, vel perrarò auditos, tibique præſertim vel ipſo nomine ignotos. Et quid non? Equidem nullus dubito, quin pro tua ingenuitate iſthæc teſtimonia Eutychio longè prætuliſſes, ſi ea legere, aut videre tibi aliquandò contigiſſet; neque Eutychium his aduerſari, tibi in mentem veniſſet; neque Adriani Cæſaris Epiſtolæ ad Seuerianum Conſulem hæc verba: *Illi, qui Serapim colunt, Chriſtiani ſunt; & deuoti ſunt Serapi qui ſe Chriſti Epiſcopos dicunt*, de ſolo Alexandrino Patriarcha, aut de ipſis Presbyteris ex nominis communione priſca explicaſſes; ſed & de alijs, ac veris quidem Epiſcopis, quà à Presbyteris ex vſu iamdudum recepto, ſunt diſcriminati.

Porrò etiam hoc Epiſcoporum, & Presbyterorum diſcrimen, & hanc differentiam non ſolùm omnes vbigentium agnoſcunt Chriſtiani, ſed eorum meminit cum laude Mahometus pſeudopropheta ille. De Epiſcopis ſic ſcriptum reliquit in ſuo teſtamento.

ولا ينفى اسقف عن اسقفيته ولا نصراني عن
نصرانيته ولا راهب عن رهبانيته ولا سايح عن
سياحته ولا راهب عن صومعته

Nullus expellatur Epiſcopus à ſuo Epiſcopatu, neque Chri-

Christianus à sua Christiana Religione, neque Monachus à Monachatu, neque Eremita à sua Eremo, neque solitarius à sua cellula.

Paulò verò post subdit. وان لا يحمّل الرهبان ولا الاساقفه ولا جميع من لم يلزم بهنه الآ ان يطيب لذلك انفسهم

Ne imponatur quicquam (tributi) *Monachis, neque Episcopis, neque ulli ex ijs, qui non tenentur pretium soluere, nisi quod illis collibitum fuerit.*

De Presbyteris autem sic in Alcorano habet:

بان منهم قسّيسين ورهبان وانهم لا يستكبرون
Sunt enim inter eos (Christianos) *Presbyteri, & Monachi, & quidem haud sese superbia efferunt.*

Sahidus quoque Africanus سعيد المغربى in suo Chronico varios Christianorũ recenset ordines dicens: البطاركه للنصارى بمنزلة الايمه اصحاب المذاهب عندنا. المطران القاضى. والاساقفه المفتيون. والقسيس المقرى. والجاثليق امام الصلاة كالخطيب عندنا. والشمامسه القوام

Patriarchæ Christianis sunt, ut Pontifices religionum principes apud nos; Metropolita verò est, ut Iudex; Episcopi, uti Doctores; Presbyter, ut Præceptor; Catholicus præcentor orationis, ut Concionator apud nos, Diaconi ut Coadiutores.

Nota

Nota; quatuor Alcoranicæ legis fuêre interpretes, ſeu gloſſatores, & commentatores, qui quidem conueniunt in ipſo textu, ac in ipſis fundamentalibus religionis articulis; differunt verò in Alcorani varijs expoſitionibus, & ſenſibus, varijſque vtuntur cæremonijs & ritibus. Horum primus vocatur Abuhaniſa, quem ſequuntur ferè omnes Syriæ, Aſiæ minoris, & Græciæ Incolæ. Secundus Mahometus Sciaphæus, qui ſectatores habet Ægyptios. Tertius Hanbal; quem ſequuntur Haracæi, & Meſopotamiæ habitatores. Quartus Malechus, cuius doctrinam ſequuntur Arabes, & Africani ferè omnes. Iſti dicti ſunt principes Religionum, quemadmodùm & eorum ſucceſſores. Differunt etiam in iuriſprudentia, daturque ab vno ad alium tam in ciuilibus, quàm criminalibus appellatio. Pro iſtis autem differentijs, & diſcriminibus nequaquàm ſe inuicem habent pro hæreticis, vt quidam perperam ſcripſerunt; ſed eam agnoſcunt inter ſe differentiam, quam ferè Thomiſtæ, & Scotiſtæ, ac ſimiles. Quamquàm ex his enatæ ſint ſeptuaginta tres Sectæ, vt eorum perhibent Scriptores, de quorum Coriphæis, eorumque opinionibus fusè agimus in noſtra Orientali Bibliotheca; imò ibi enumeramus vſque ad centum quatuordecim ſectas. Sed ad ſemitam agamus nunc aſellum, vt Syris in prouerbio poſitum eſt, & eò, vndè digreſſa erat, noſtra reuertatur oratio.

Ex

Ex his itaque quis non videt, optime Seldene, Pseudoprophetam illum immanem, ferocem, barbarum, œstro, ac omnibus inferorum furijs agitatum, & ad Religionis, Orbisq; Christiani natum perniciem longè mitiùs, humaniusque egisse cum Episcopis, Presbyteris, Eremitis, & Monachis, quàm tui mox fecêre Christiani, pij, humanissimi Angli, apud quos edito Supremi Senatus auctoritate decreto, Archiepiscoporum Episcoporum, & Ecclesiasticorum reliquorum non solùm bona proscripta sunt, & in vsum conuersa profanum; verùmetiam nomina ipsa abolita, vt & tituli. Sed quæ, sodes, improbitas! Scripturas semper crepatis; ad Scripturam semper appellatis, hic sistite saltem gradum. Ex Scripturis idem est vobis Episcopus, ac Presbyter; cur ergo ex Ecclesiastico hunc ordinem abraditis albo, nulla Scripturarum habita reuerentia, ac vestri penitùs obliti? Quibus coloribus, sodes, tantum nefas fucare poteritis dicentes cum Israël: *Quæ nobis pars est in Dauid? vel quæ Hæreditas in filio Isai?* Conferte, quæso, vestri supremi Senatus decretum de abolendis Episcopis, & Presbyteris ex vestra Anglia cum illo Pharaonis Genes. 47. *Emit igitur Ioseph omnem terram Aegypti &c. præter terram Sacerdotum, quæ à Rege tradita fuerat eis: quibus & statuta cibaria ex horreis publicis præbebantur; & idcirco non sunt compulsi vendere possessiones suas.* Dicitur quidem Dominus indurasse cor Pharaonis; sed

ſed corda Anglorum pluſpluſque induraſſe oportet. Aliàs

Quis homo tanta confidentia,
Qui Sacerdotem audeat violare?
At malo cum magno ſuo hercle fecit.

Inteſtinorum bellorum initia tragœdię ſubmerſionis ſunt procœmia; inde enim exordium ſumere ſummi ſceleris pœnæ ſolent. Siquidem hæc non ſunt Religionis ſchiſmata, non ſunt ampliùs hæreſes, quæ verſantur vt plurimùm in Scripturarum ſenſu, & interpretatione; ſed apertiſſimus, atque conteſtatiſſimus Atheiſmus, ac totius Chriſtianæ Religionis ab ipſis fundamentis euerſio. Quæ enim maior ratio Anglis veſtris erit, optime Seldene, Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos ex Chriſtianæ Religionis albo delere, quàm Baptiſmum, Chriſti Domini perſonam, naturas, ac totam Incarnationis diſpenſationem, ipſamque ſacroſanctam Trinitatem denegare, & abnegare? Profectò hi ordines non minùs apertum & clarum habent in Scripturis fundamentum, quàm myſteria illa, ſit etiam vobis nunc idem Epiſcopus, ac Presbyter.

Tandem quæ gens, quæ natio vnquàm fuit, quæ aliquas ſacras perſonas ad cultum Numinis cum ordine inferioris ad ſuperiorem non adiudicauit, atque diſtinxit? Mahometi Pſeudoprophetæ ſectatores, (vt alios nunc omittam) Pontificiam dignitatem inter ſuę

Religionis articulos tamquàm ipsius firmamentum adnumerat, quod lib. 7. Medullæ Legis Zacharias Ansarius hisce verbis asserit: ويجب على الناس
نصب امام ولو مفضولا ولا يجوز الخروج عليه .
Oportet quidem, Vt homines sibi constituant Pontificem, seu Antistitem, etsi Virtutibus sit destitutus, nec in illum insurgere licet.

Hinc autem factum est, vt ij, qui insurrexerunt in Summos Pontifices, & eorum obedientiæ iugum excusserunt, Mahometanis dicti sint خوارج *Chauaregai*, nempè *Schismatici*, *descißcentes*, *egredientes*, & eiusmodi. De his ita scriptum reliquit Ismaël Sciahinsciah in sua Hist. Gentium, tract. de Mahometanorum Sectis. الفرقه الرابعه الخوارج وكل من
خرج على الامام الحق التى اتفقت الجماعه عليه
سمى خارجيا وسوا كان الخروج فى ايام الصحابه على
الايمة الراشدين او كان بعدهم على الايمة
التابعين لهم باحسان والايمه فى كل زمان .
Secta quarta est Chauaregæorum, siue Schismaticorum. Quicunque enim descißcit à Vero Pontifice, de quo tota conuenit plebs, schismaticus nuncupatur; sit eiusmodi schisma Vel tempore sociorum (nempè eorum, quos ipse Mahometus sibi adsciuit in socios) *contra Pontifices dirigen-*

dirigentes (hi ſunt primi tres Mahometi ſucceſſores, ideſt Abubacrus, Homarus, & Hothmanus, quos Perſæ, & alij reijciunt) *vel ſit poſt illos contra Pontifices legitimè ſuccedentes. Nam Pontifices omni tempore eſſe oportet.*

Sed hæc magis manifeſta, ac nota ſunt Seldeno, ac doctis quibuſque viris, quàm, vt eiuſmodi comprobentur teſtimonijs, aliarumque gentium auctoritatibus, & exemplis.

CAPVT XII.

An Presbyterorum nomine intelligi poſſint ipſi quoque Epiſcopi, & vice verſa?

QVamquàm ſuperioribus capitibus affatim, ſatiſque abundè demonſtratum fuerit, Eutychium loqui de electione, approbatione, & admiſsione, non autem de ordinatione; nec non luculentiſſimè oſtenſum, hoc idem ſignificare, *manus imponere*, *benedicere*, & *conſtituere*; præterea multis probatum teſtimonijs, ius illud peculiare Presbyterorum Alexandrinorum fuiſſe electionis duntaxat, non autem ordinationis; & Epiſcopos ſemper ab ipſa illius Eccleſiæ origine extitiſſe, & Patriarcharum interfuiſſe ordinationibus, itaut hac de re nemo verita-

tis æquus amator ambigere deinceps poſſit. Nihilo tamen minùs, vt Aduerſarios vndequaque concludamus, hoc etiam argumentum de communione nominis *Epiſcopi*, & *Presbyteri* in primæua illa Eccleſia, ac priſcis illis ſeculis, proponere operæpretium viſum nobis eſt, ac breuiter de eo diſſerere.

Certum itaque, imò conſtantiſſimum eſt apud vtriuſque orbis Scriptores, hæc nomina, *Epiſcopus*, & *Presbyter* communia olim fuiſſe vtrique ordini. Etenim ij, qui *Epiſcopi* modò vocantur, tempore Apoſtolorum, & proximè ſequentibus ſeculis etiam *Presbyteri* non ſemel dicebantur, cùm ex ætate, tùm honoris, & reuerentiæ ergo, quemadmodùm, & qui nunc Presbyteri dicuntur, appellabantur & ipſi tunc non ſemel *Epiſcopi*, quà gregi, & Eccleſiæ ex parte inuigilabant, ex nominis etymo, & ſignificatione. In huius rei confirmationem præclariſſimum, ac illuſtriſſimum habemus ex cap. 20. Actorum teſtimoniũ. Siquidem verſu 17. eiuſdem capitis legitur Paulum miſiſſe à Mileto Epheſum, & vocaſſe *Maiores natu* illius Eccleſiæ, ſiue τοὺς πρεσβυτέρους *ipſos Presbyteros*, vt habet Græcus Textus, ܩܫܝܫܐ *Kaſciſce*, vt Syriacus, ideſt *Seniores* ſeu *Presbyteros*, ſiue vt Arabicus قسوس *Kaſus* eadem ſignificatione. Hos porrò ipſos, quos hic vocauit *Presbyteros*, infra verſu 28. *Epiſcopos* appellat dicens: *Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in*

quo

quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo.

Hæc sententia comperta, atque explorata est apud Patres & Scriptores cùm Latinos, tùm Græcos, præsertim eos, qui locum illum Actorum commentantur, & cap. 3. primæ ad Timotheum, nec non Epist. ad Philip.

Chrysostomum audiamus in cap. 1. Epist. ad Philip. *Coëpiscopis, & Diaconis, quid est hoc? vnius Ciuitatis multine erant Episcopi, minimè, sed Presbyteros sic oppellauit, tunc enim nomina habebant communia, & Diaconus vocabatur Episcopus, idcircò scribens ad Timotheum dixit; Diaconiam, seu ministerium tuum imple, cùm tamen ille Episcopus esset: quia enim Episcopus erat, scribit ad ipsum: manus nemini imposueris. Et rursùs, quæ data est tibi cum impositione manuum Presbyterij, non enim Presbyteri Episcopum ordinassent. Et rursùs ad Titum scribens ait, huius rei gratia reliqui te Cretæ, vt constituas per ciuitates Presbyteros sicut & ego disposui tibi, si quis sine crimine est vnius vxoris vir, quæ quidem de Episcopo dicit. & his dictis statim addidit: oportet enim Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem, non superbum: quemadmodùm ergo dicebam, & Presbyteri antiquitùs vocabantur Episcopi, & Diaconi Christi, & Episcopi Presbyteri, vndè & nunc multi Episcopi scribunt, Compresbytero, & Condiacono, post secùs proprium vnicuique distributum est nomen,*

vt

ut hic quidem Episcopus, ille verò Presbyter appelletur.

Theodoretus in eandem Epist. ad Philip. *Episcopos verò appellat Presbyteros, utrumque enim habebant nomen eo tempore, & id etiam docet Act. historia, cùm enim dixisset Beatus Lucas, Uti Miletum Ephesiorum Presbyteros accersiuerat, ait, quæ illis dicta fuerint, attendite, inquit, vobis, & uniuerso gregi, in quo vos posuit Spiritus Sanctus Episcopos pascere Ecclesiam Christi, eosdemque, & Presbyteros, & Episcopos nominauit.*

Idem Theodoretus in cap. 3. Epist. 1. ad Timoth. *Hic autem Episcopum appellat Presbyterum, sicut Epist. ad Philip. interpretando ostendimus, id verò faciliùs hoc loco intelligi potest, post enim Episcopales leges, ea quæ conueniunt Diaconis scribit, prætermissis Presbyteris, sed ut dixi, eosdem olim vocabant Presbyteros, eos autem, qui nunc appellantur Episcopi, Apostolos nominabant; præcedente autem tempore Apostolatus nomen ijs, qui verè erant Apostoli reliquerunt. Episcopatus autem apellationem imposuerunt ijs, qui olim apellabantur Apostoli, ita Philippensium Apostolus, Epaphroditus erat. Vestrum enim, inquit, Apostolum, & adiutorem necessitatis meæ. ita Cretensium Titus, & Asianorum Timotheus Apostoli. Ita ab Hierosolymis ijs, qui erant Antiochiæ scripserunt Apostoli, & Presbyteri.*

Ex nostris autem Syris Ioannes Darensis Scriptor vetustissimus, de quo sæpiùs mentionem fecimus,

lib.

lib. 4. Hierarch. Eccleſ. cap. 4. exponens cap. 3. Epiſt. 1. ad Timotheum ita hac de re ſcriptũ reliquit:

ܕܪܒܝܐ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܡܪܝܡܐ ܕܠܥܠ ܡܫܡܫܐ ܕܟܗ̈ܢܝܢ
ܡܫ̈ܢܝܐ ܦܠܚܝܢ ܗܘܐ. ܘ ܡܫܡܫܐ ܘܐܦܣܩܘܦܐ.
ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܫܡܫܢܐ ܡܛܠ ܐܡܪܐ ܐܝܟ
ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܕܫܘܬܦܐ ܕܠܡܫܡܫܢܘܬܐ ܘܬܡܝܢ ܒܫܘܡܠܝܐ
ܡܫܡܫܢܐ ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܕܐܡܪܝܢ ܡܫܡܫܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܠܘܬ ܚܕܕܐ. ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܐܦܣܩܘܦܐ
ܗܢܘܢ ܡܫܡܫܐ ܡܛܠ ܬܡܘܪܬܐ ܕܟܠܐ. ܐܦ ܓܝܪ
ܬܡܘܪܬܐ ܘܫܘܠܡܐ ܕܟܠܐ ܡܫܡܫܝܢ ܗܟܢܐ ܗܘܐ:
ܘܦܠܚܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܡܫܡܫܐ ܐܦܣܩܘܦܐ.
ܝܚܝܕܝܐ ܟܕ ܗܢܘ ܕܥܡܟܐ ܕܚܕܐ ܗܘܠܟܘܢ
ܘܐܚܝܕ ܠܡܫܡܫܢܐ ܕܫܘܠܐ ܕܐܦܣܩܘܦܐ. ܘܟܕ ܕܝܢ
ܠܡܫܡܫܢܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܐܬܐܡܪ ܠܡܫܡܫܢܐ
ܗܘ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܒܗ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܐܦܣܩܘܦܐ:
ܘܠܗܘܢ ܕܟܠܗ ܓܝܪ ܡܫܡܫܐ ܠܗܘܢ ܠܡܫܡܫܢ
ܡܛܠ ܐܦܣܩܘܦܐ: ܡܛܠ ܡܫܡܫܝܢ ܘܦܠܚܝܢ
ܗܘܘ ܡܫܡܫܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܗܢܘ: ܐܦܣܩܘܦܐ
ܕܝܢ ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ ܕܡܫܡܫܐ ܡܫܡܫܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܘܡܫܡܫܐ. ܘ ܡܫܡܫܢܐ. ܘܟܢܫܐ. ܘܡܫܡܫܢܐ:
ܘܗܠܝܢ ܡܛܠ ܠܚܕܢܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܚܕܐ ܟܝܢ ܡܛܠ ܕܟܠܗܝܢ
ܗܘܘ

ܗܘܘ ܠܡܘܬܒܐ ܕܝܠܗ ܕܠܗܝܟܠܐ ܡܟܝܠ ܗܘܐ : ܕܟ
ܕܐܦ ܠܡܕܥܘܬܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ ܘܟܠܗܘܢ ܠܡܫܡܫܢܐ
ܦܛܪܝܪܟܝܢ ܗܘܘ : ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܝܢ ܦܛܪܝܪܟܝܢ ܗܘܘ .
ܡܛܠ ܕܦܢܕܐ ܡܢܗ ܕܒܘܩܝܬܐ ܫܡܫܬܐ :
ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܩܐܬܘܠܝܩܐ ܕܐܪܡܢܝܐ ܘܡܠܟܐ ܩܐܬܘܠܝܩܘܣ
ܡܕܝܢ . ܟܠ ܐܢܫ ܠܘܬ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܕܐܝܟ ܒܟܘܢ .
ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ ܡܟܪܙ : ܘܟܕ ܐܠܗܐ ܘܐܦܝܣܩܘܦܐ
ܐܠܗܘܬܗ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ ܦܐܪܐ ܠܟܠܗ : ܐܦ
ܦܐܠܗܘܬܐ ܠܡܫܝܚܘܬܗ ܒܟܠ . ܕܠܐ ܚܠܝܦܘܬܐ
ܟܝܢܘܬܗ ܗܝ ܕܐܬܡܠܟܬ ܠܘܬ ܟܢܫܐ ܐܚܪܝܐ
ܕܡܫܝܚܐ ܘܠܐ : ܟܕ ܡܫܝܚܐ ܫܠܡܐ ܗܘ ܩܕܝܫܐ
ܠܦܪܨܘܦܐ ܦܪܐ . ܗܢܘ ܕܡܟܝܠ ܡܢ ܦܐܠܓܘܬ .
ܘܕܝܠܗ ܡܢ ܕܡܫܝܚܝܢ ܒܟܠܗ ܒܥܡܐ ܐܚܪܐ ܗܘ
ܕܡܫܝܚܘܬܐ . ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚ ܠܗ ܦܐܠܓܘܬ
ܘܡܫܝܚ ܥܡ ܐܚܪܐ ܠܐܠܗܘܬ ܕܡܫܝܚ ܐܝܟ ܕܐܡܪ
ܠܡܫܝܚ ܘܐܠܗܘܬܗ : ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܐܦ ܡܪܢ ܕܡܫܝܚܐ
ܘܟܕ ܐܠܗܘܬܗ ܦܪܝܫ : ܫܪܝܪ ܕܝܢ ܦܛܪܝܪܟܝܢ
ܗܘܘ ܡܛܠ ܕܡܫܝܚܝܢ ܠܡܫܝܚܐ . ܘܐܦ ܐܠܗܘܬܗ .
ܘܡܫܝܚܝܢ ܗܘܘ ܠܒܢܝܢܫܐ ܠܘܬ : ܩܕܝܫܘܬܐ
ܕܝܢ ܐܝܟ ܩܕܝܫܐ ܘܡܫܝܚܘܬܐ ܕܝܠܗ ܘܡܫܝܚܝܢ : ܐܦ
ܕܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܦܛܪܝܪܟܝܢ ܗܘܘ . ܗܢܘ ܕܡܫܝܚܐ
ܦܠܓܘܬ :

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ideſt: *Priſco itaque illo tempore quilibet Presbyter duobus cognominabatur nominibus, Presbyter ſcilicet, & Epiſcopus. Presbyteri enim vocabantur honoris ergo, iuxta Iudæorum morem illum, qui honoratiores, & Archiſynagogos vocabant Presbyteros, vti paſſim in Euangelio ſcriptum occurrit. Appellabantur item ipſi*

Presbyteri Episcopi propter populi procurationem; quandoquidem procurationem, & sollicitudinem populi hoc nomen denotat. Quod autem Episcopi appellati fuerint ipsi Presbyteri, notum fit ex eo, quod scriptum est: Misit autem Paulus, & adduxit Presbyteros Ecclesiæ Ephesi. Et cùm processisset in sua narratione, subiunxit ipsismet dicens: Attendite gregi, in quo constituit vos Spiritus Sanctus Episcopos. Eos autẽ ipsos, quos superiùs vocauerat Presbyteros, demum hic Episcopos appellat. Hinc igitur planum fit, Presbyteros fuisse Episcopos quoq; nominatos. Episcopi verò quinque nominibus appellati sunt; nimirùm Apostoli, Presbyteri, Principes Sacerdotum, Sacerdotes, & Ministri. Et hoc quidem duabus de causis. Primò quia inferiorum officia habent. Secundò, quia functiones horum omnium ordinum ipsi perficiunt. Quod autem vocarentur Apostoli, Actorum Liber pluribus in locis demonstrat. Quòd verò Presbyteri nuncuparentur, in sua Catholica Epistola indicat Petrus: Obsecro ergo, inquit, *Presbyteros, qui in vobis sunt, ego Compresbyter vester. qui cùm esset Apostolus, & Episcopus, Presbyterum se vocauit. Paulus etiam scripsit Timotheo: Ne contemnas gratiam, quæ tibi data est per impositionem manus Presbyterij. Presbyterium autem hic ipsum appellat Episcopatum, quem ille* (Timotheus) *susceperat à Paulo, & ijs, qui cum illo aderant per impositionem manus factam Timotheo. Quemadmodùm etiam Iacobus cum Petro, & Ioanne manus imposuerunt fratri Domini*

mini nostri, vti tradunt Clemens, & Eusebius, quod quidem & Canones Apostolorum, qui per Hippolytum, præcipiunt. Sacerdotes autem vocabantur, cùm quòd alios constituebant Sacerdotes, tùm quòd & ipsi sunt constituti Sacerdotes, & Sacerdotalibus mysterijs funguntur. Principes verò Sacerdotum, (vocabantur) *quia principes, & rectores sunt illorum, qui Sacerdotale obeunt munus. Quòd autem Ministri vocati fuerint, Beatus Paulus testatur. Est enim vbi dicit: cui ministro in Spiritu in Euangelio filij eius. Et est vbi dicit: Ego qui sum Apostolus Gentium ministerium meum honorificabo. Et est vbi dicit: Si enim ministri sunt Christi, sum ego plus, quàm illi; vbi se ministrum appellat. Ex quo planum fit, nomina hæc antiquitùs confusa fuisse. Quandoque tamen distinctè nominabantur; & illi, qui potestatem habebant constituendi Sacerdotes, Apostoli nominabantur: illi verò, qui nunc Presbyteri dicuntur, Episcopi quoque vocabantur. At postquàm è viuis emigrauerunt primi Apostoli, huius denominationis puduit eos, qui post ipsos sunt constituti Sacerdotes, propter illius honorabilitatem, & idcirco à nomine Apostolorum se abstinuerunt, & Episcopi duntaxat vocabantur, Presbyteris Presbyterorum nomen tantummodò relinquentes.*

Ioanni Darensi totidem ferè verbis adstipulatur Ioannes Moro Tract. 1. Commentariorum in Liturgiam S. Iacobi cap. 6. propterea hæc illa referre supersedebimus, ne eadem repetamus; præsertim cùm

breui, Deo fauente, in lucem ſint proditura. Hoc idem ſenſiſſe videtur Epiſtolarum Beati Pauli Syrus Interpres, quiſquis ille fuit, qui hæc cap. 3. Epiſt 1. ad Timotheum verba: *Si quis Epiſcopatum deſiderat,* ita reddidit: ܐܢ ܐܢܫ ܪܓܐ ܩܫܝܫܘܬܐ

Si quis deſiderat Presbyterium. Hoc idem habet interpres Arabs. id quidem ob communionem nominis.

Vtrique Ioanni Darenſi, & Maroni ſuccinit Ambroſius in Epiſt. 1. ad Timotheum apud Amalarium hiſce verbis: *Beatis verò*, inquit, *Apoſtolis decedentibus, illi, qui poſt illos ordinati ſunt, vt praeeſſent Eccleſijs, illis primis exaquari non potuerant, neque miraculorum teſtimonijs par illis habere, ſed & multis alijs inferiores illis eſſe videbantur, graue exiſtimarunt Apoſtolorum ſibi vindicare nuncupationem. Diuiſerunt ergo nomina ipſa, & eiſdem Presbyteris Presbyterij nomen reliquerunt. Alij verò Epiſcopi ſunt nuncupati, hi, qui ordinationis præditi poteſtate; itaut pleniſſimè ijdem præpoſitos ſe Eccleſiarum eſſe cognoſcerent.*

Multa profectò notatu digniſſima in eo Ioannis Darenſis loco occurrunt, quæ Lectori ruminanda relinquimus. At hoc vnum nequaquàm, in quo ipſi cum Ambroſio maximè conuenit, ſcilicet nomina fuiſſe olim confuſa, officia verò & munia minimè, ſed penitùs diſtincta. Quod quidem cùm

malè

malè, imò pessimè Aduersarios habeat, qui eorum hoc seculo ducit agmina contra Ecclesiasticam Hierarchiam Claudius Salmasius, latera, fauces, linguam, viresque omnes intendit, non quidem ad difficultatem diluendam, sed ad veritatem eludendam. Quandoquidem postquàm retulit in suo Tract. de Primatu Papæ mox citata Ambrosij verba, statim hæc subdit pag. 40. ac ita indè infert: *Hæc clarissimè demonstrant post Apostolorum obitum hanc diuisionem munerum, & nominum esse factam, & Episcopos maiores Presbyteris esse constitutos, itaut plenissime præpositi haberentur Ecclesiarum, cùm sub ipsis Apostolis Presbyteri omnes dicerentur, atque Episcopi, qui æquali potestate regebant Ecclesiam.*

Hic Claudij Salmasij quem non miseret? qui oculos spontè claudit, ne veritatem videat. Examinet, perpendat, expendat æquus veritatis amator ea Ambrosij verba, & cum Salmasij conferat illatione, & perspiciat, an magis indè prosiliat quod ipse intendit, quàm ex Alcorano. Imò clarissimè ea demonstrant Ambrosij verba, sola nomina, quæ communia erant, diuisa fuisse, non quidem munera, quæ nunquàm fuerunt communia, sed semper diuisa, cùm dicat Ambrosius: *Diuiserunt ergo nomina ipsa, & eisdem Presbyteris Presbyterij nomen reliquerunt.* Hi sunt, qui hactenùs Presbyteri dicuntur, olim etiam Episcopi ante nominum diuisionem. *Alij verò Episcopi sunt*

nun-

nuncupati, subdit Ambrosius. Et quinam sint isti, idem subiungit: *Hi, qui Ordinationis præditi potestate*. ergo ante nominum diuisionem; erant diuisa munera, quia isti præditi erant ordinandi potestate, illi verò non item. His consonat illud Hieronymi in Epist. ad Euagrium. *Quid enim facit, excepta ordinatione, Episcopus, quod Presbyter non faciat?*

Conferat hic, quæso, veritatis sincerus indagator, hæc duorum luminarium Ecclesiæ Occidentalis loca, cum allatis ex Darensi, & Marone, videatque, quanta sit inter illos verborum, ac traditionis concordia, & consonantia.

Salmasius nihilominus suam adhuc prosequitur argumentationem ex communione nominis, & sic pag. 71. Apparatus assumit: *Atqui si commune nomen fuit, communem etiam rem, & ordinem, qui eodem nomine signabatur, fuisse oportet. Vndè enim Presbyter tunc vocatur Episcopus, & Episcopus Presbyter, nisi quia vnus idemque erat Presbyter, & Episcopus, & vnum ordinem constituebant?*

Miror sanè tantum hominem tam malè, ac ineptè philosophari. Nomen commune, ergo & res! *Si enim ea procedit argumentatio*, inquit, Dionysius Petauius pag 327. contra eundem Salmasium sub Messalini latentem cuticulam, *vt si ita colligatur, Sirius siue canicula, cæleste Sidus, vocatur canis, & Marinum animal & quadrupes perindè canis dicitur, ergo vnum idemq; sunt*. Præ-

Præterea hoc nomen כהנים *Cohanim* apud Hebræos commune est tam Sacris Viris, qui diuinæ seruituti sunt addicti, nempè Sacerdotibus; quàm Magnatibus, seu Principibus. De prima acceptione ambigit nemo, qui sacras Literas à limine salutauit. In Secunda significatione intelligendum venit illud 2. Reg. cap. 8. vers. 18. ובני דוד כהנים היו *Et filij Dauid erant Cohanim*, idest *Sacerdotes*, vt vulgatus transtulit Interpres. Syrus verò Interpres, cùm perspectum haberet, eos neque esse Sacerdotes, neque ex Sacerdotali genere, transtulit ܘܒܢܝ̈ ܕܘܝܕ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܗܘܘ *Et filij Dauid magni*, seu *Principes erant*. Adstipulatur Arabs وبنو داود عظماء *& filij Dauid Magnates*. Ex huius nominis communione quis sanæ mentis inferet; ergo & res communis est, eò quòd nomen commune. Pastor etiam modò dicitur de eo, qui animalia pascit, vti est illud Gen. 4. 2. *Fuit enim Abel pastor ouium*; modò de Pastoribus hominum, vti est illud Apostoli ad Ephes. 4. 11. *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem Pastores, & Doctores.* Nomen commune, ergo res? quis Dialecticorum hoc feret? Episcopus quoque Magistratus est nomen apud veteres, cuius officium erat;

panis

panis, & cæterarum rerum, quæ ad cibum pertinent curam habere. Et ex Etymo ſpeculatorem deſignat, vndè Cicero ad Atticum: *Vult enim me Pompeius eſſe, quem tota hæc maritima ora habeat* Ἐπίσκοπον, *ideſt ſpeculatorem, & cuſtodem*. Nomen commune cum Chriſtianorum Antiſtite à Paulo deſignato, & quocunq; modo ab Aduerſarijs accepto; ergo & res communis? Idem dicendum eſt de Presbytero, Diacono, & eiuſmodi.

Neque hic ad Ὁμωνυμίαν, aut Συνωνυμίαν confugiendum eſt Salmaſio, vti præſtat Primatus pag. 150. debuerat enim ad rectam argumentationem prius probare hæc nomina *Epiſcopus*, & *Presbyter*, eſſe ſynonyma, deindè proſequi argumentum, & concluſionem inde deducere; at ipſe petit principium, & aſſumit tamquàm conceſſum, quod illi probandum erat. Quod autem nomina illa ſint analoga, non vniuoca, aut ſynonyma, conſtat pleniſſimè tum ex dictis, tum auctoritate Ambroſij, & Darenſis, vt nemo ambigere poſſit. Et ſi quis ambigit, profectò exſibilabitur à Dialectices tyronibus, & explodetur. Hinc, cùm animaduerteret Seldenus, quàm friuolum, & inſulſum ex communione nominis ad communionem rei adſtrui poſſe Argumentum, id ieiunè ſatis tractauit, & cautè.

Cùm ergo certum, ac conſtans ſit tam ex Orientalium, quàm Occidentalium Scriptorum teſtimo-

nijs

nijs & auctoritate, Presbyterorum nomine, & nuncupatione intellectos olim fuisse ipsos etiam Episcopos; haud improbabile forsan erit, Presbyteros illos Alexandrinos fuisse Episcopos sub Presbyterorum nomine iuxta illius qui vsum, & linguam. Cùm verò dicat Eutychius, nullum à D. Marco vsq; ad Demetrium vndecimum fuisse in prouincia Ægypti Episcopum, id intelligendum esse vel de vsu illius nominis in Alexandrino territorio, vt supra probauimus; vel Eutychium ex ignorantia communionis nominum deceptum fuisse.

Sed his omnibus obstare videtur Episcoporum in eadem ciuitate pluralitas, quamobrem inquirendum nobis est,

CAPVT XIII.

An tempore Apostolorum, & aliquibus subsequentibus seculis, Plures in eadem Ciuitate fuerint Episcopi?

PLures fuisse tempore Apostolorum Episcopos in vna eademque Ciuitate, colligi primò videtur ex cap. 20. Actorum, vbi asseritur, Apostolum Paulum à Mileto misisse Ephesum, & vocasse maiores natu illius Ecclesię seu, *Presbyteros* (vt legit Syrus, Gręcus, & Arabicus textus, & superiori capite notatum est) quos deindè appellat Episcopos dicens: *Attendite*

vobis, & vniuerso gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Item ex cap. 2. Epist. ad Philippenses. *Paulus, & Timotheus serui Iesu Christi, omnibus Sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis, cum Episcopis, & Diaconibus.*

Quod verò de Episcopis propriè dictis, ac secundùm præsentis æui linguam intelligendum sit, patet Conciliorum auctoritate, & Patrum testimonijs. Id autem Concilij Nicæni imprimis decreto prohibitum apud Scriptores perhibetur, & de eo extat apud Syros, Æthiopes, & Arabes can. 94. eiusdem Concilij, cuius titulus est: وألا يكون على مدينة اسقفان *Ne sint vni Ciuitati duo Episcopi.* Prohibitionis huius mentionem facit Augustinus Epist. 110. de se ipso ita scribens. *Adhuc in corpore posito beatæ memoriæ Patre, & Episcopo meo sene Valerio, Episcopus ordinatus sum, & sedi cum illo: quod Concilio Nicæno prohibitum fuisse nesciebam.* Profectò morem istum de pluralitate Episcoporum in vna eademque Ciuitate, tam frequentem, obuiumque esse oportuit olim, ac tam altas emisisse radices, vt tantus, qualis erat Augustinus, tanti Concilij, quale fuit Nicænum, ignorare potuisset decretum.

Ex quo planè constat, haud iuris diuini esse, vt vnus in singulis Ciuitatibus, & Ecclesijs esset Episcopus

ſcopus. Hæc aſſertio, præter alios, eſt doctiſſimi Dionyſij Petauij è ſacra Societ. Ieſu Religione lib. 1. cap. 3. Diſſertationum Eccleſiaſticarum in hæc ipſa verba: *Quod ſi Epiſcopalis ordo iure diuino in Eccleſiam introductus ſit, non eodem tamen illo iure decretum, vt vnus in ſingulis Ciuitatibus, & Eccleſijs eſſet Epiſcopus.*

Decretum autem illud Concilij ideò factum eſſe conſtat, quia deferueſcente charitatis ſpiritu, acriùs dici cœptum eſt, *ego ſum Pauli, ego Apollo, ego Cephæ;* hinc Hieronymus in Epiſt. ad Euagrium, *In ſchiſmatis,* inquit, *remedium factum eſt, ne vnuſquiſque ad ſe trahens Christi Eccleſiam rumperet, vt vnus electus cæteris præponeretur.*

Et quidem eorum temporum conditio, & ſtatus Epiſcoporum exigere quadam neceſſitate videbatur pluralitatem; quia'is erat tunc Iudæorum, & Gentilium in Chriſtianos furor, & inſania, vt nemo de ſuæ vitæ termino vel ad breue tempus tutus eſſet. Quamobrem primo Epiſcopo, cui onus incumbebat regiminis Eccleſiæ, defuncto, aut martyrio (quo ferè omnes priſci illius temporis Epiſcopi ſuccubuerunt) coronato, ſtatim alter, qui ordinatione proximus erat, ſuccedebat in primatu, ne Eccleſiæ orbæ ſuo paſtore manerent. Quoniam verò eiuſmodi ſucceſſio non reſpiciebat meritum, ſed ordinationis tempus, parta iam Eccleſiæ pace, *In toto decretum eſt orbe, vt vnus de Presbyteris electus ſuperponeretur cæteris,* ſcri-

bente Hieronymo in Epist. ad Titum · Et hoc quidem *, quia cœperunt sequentes Presbyteri indigni inueniri ad primatum tenendum*, inquit supra laudatus Ambrosius.

Excipit Hieronymus Alexandrinam Ecclesiam; in qua non iure primatus succedebant Episcopi, sed electione: *Nam & Alexandriæ*, inquit, *à Marco Euangelista vsque ad Heraclam, & Dionysium Episcopos, Presbyteri semper vnum ex se electum, in excelsiori gradu collocatum Episcopum nominabant.*

De hac porrò Episcoporum pluralitate in eadem Ecclesia bonis illis Apostolorum temporibus, ipsorum Apostolorum gesta suppeditant nobis clarissima exempla. Nam Marcus ipse adhuc in viuis constitutus Anianum suffecit Alexandriæ Episcopum, vt Auctores sunt idem Eutychius in eadem Periocha, quam suis illustrauit Commentarijs Seldenus; Seuerus Alexandrinus in vita S. Marci; Chronicon Orientale, Georgius Elmacinus par. 1. sui Chronici, & quotquot de illa Historia D. Marci scripserunt, tam Occidentales, quàm Orientales. Apostolorum quoque Princeps Petrus adhuc in corpore positus Euodium, & Ignatium Antiochiæ Episcopos suffecit; Romæ verò, vt multi produnt, Linum, & Cletum, quibus alij addunt etiam B. Clementem. Quò quidem respicit procul dubio mox laudatus Georgius Elmacinus in Caio Imperatore scribens: وجعه
بطرس

بطرس الى روميه فى سنتين من ملك
غايوس قيصر ودبرها خمسه وعشرون سنه وصيّر
عليها الاساقفه

Profectus est autem Petrus Romam anno secundo Imperij Caij Cæsaris, rexitque illam annis viginti quinque, & constituit super eam Episcopos.

Verùm his, & similibus reponit Seldenus Pag. 4. num. 7. Apostolos, & Euangelistas Ecclesias quidem singulares constituisse, ipsos verò Ecclesiæ alicuius singularis finibus, ob prærogatiuæ sacræ amplitudinem, neutiquam circumscriptos. atque adeò neque Marcus catalogo Episcoporum Alexandrinorum, neque Petrus Antiochenorum, & Romanorum accensentur: Sed Anianus habetur primus Episcopus Alexandrinus, Euodius Antiochenus, Linus Romanus, & sic de cæteris dicendum est ex Eutychio, cui Eusebium haud discordem esse, affirmat.

At tua pace, Seldene, hæc nequaquam est Eutychij sententia, nec quicquam eiusmodi somniauit, sed oppositum omninò tradit. non credis? audi ipsum loquentem in Caio Cæsare de Iacobo fratre Domini:

وفى سنتين من ملكه صيّر يعقوب ابن يوسف الذى
يسمى اخا ربنا اسقف على بيت المقدس وهو اول
اسقف قدم على بيت المقدس اقام

ثمانيه

ثمانيه وعشرين سنه

Anno autem ſecundo regni eius (Caij) *conſtitutus eſt Iacobus filius Ioſephi, qui cognominatur frater Domini noſtri, Epiſcopus Ieroſolymorum, & eſt primus Epiſcopus præfectus Ieroſolymis; manſit viginti octo annis.*

Eutychio accedit parte 1. Chronici, in eodem Cæſare, Georgius Homaidius, ſiue Elmacinus, vt placet Thomæ Erpenio, vbi dicit: وفي ايامه صير يعقوب ابن يوسف الخطيب اسقفا على يروشليم اقام ثمانيه وعشرون سنه

Eius autem tempore conſtitutus eſt Iacobus filius Ioſephi ſponſi Epiſcopus Ieruſalem, manſit viginti octo annis. Et quia Iacobus habitus eſt primus Ieroſolymorum Epiſcopus ab eodem, Simeonem, qui ſucceſſit illi, vocat ſecundum, ita in Veſpaſiano وكان الاسقف في ذلك الوقت سمعان ابن كلاوبا اخو يوسف الخطيب وهو الثاني من الاساقفه

Erat autem eo tempore Epiſcopus Simeon filius Cleophæ fratris Ioſephi ſponſi, & eſt Secundus Epiſcopus. Debuerat vocare illum primum, non ſecundum iuxta ſententiam noſtri Seldeni. Idem in Claudio Andream Apoſtolum facit Byzantij Epiſcopum.

في ذلك الزمان توفي اندراوس السليح وكان اسقف

اسقف على بوزنطية

Eo tempore diem obijt Andreas Apostolus, & erat Episcopus Byzantij.

Falsissimum præterea est, ac ab omni veritate alienum, Petrum, & Marcum haudquaquàm habitos fuisse primos illarum Ecclesiarum Episcopos, nec eorum Catalogo adscriptos; De Marco audi Seuerum Alexandrinum in titulo vitæ Aniani, seu Hananię

السيرة الثانيه للبيعة حنانيا البطريرك وهو الثاني في العدد

Historia secunda Ecclesiæ est Hananiæ Patriarchæ, qui est secundus in numero. Si Anianus est secundus in numero, Marcus erit proculdubiò primus. Historiam autem ipsam sic exorditur: فلما توفي مرقص الانجيلي رسول الرب يسوع المسيح جلس بعده حنانيا بطريركا

Defuncto Marco Euangelista, & Apostolo Domini Iesu Christi, sedit post illum Anianus Patriarcha. Post Marcũ sedit Anianus, ergo Marcus primus fuit Episcopus. Item Chronici nostri Orientalis Auctor Patriarcharum Alexandrinorum Historię hunc præfixit titulum:

اسما بطاركة الاسكندريه وسنيهم واخبارهم الاول مرقس

مرقس الانجيلى الثانى انانيو

Nomina Patriarcharum Alexandriæ, anni eorum; ac gesta. primus est Marcus Euangelista, secundus Anianus.

Petrum porrò Principem Apostolorum Romanæ Ecclesiæ Episcopum extitisse, in Nerone perhibet Georgius Homaidius agens de Origine nominis Papæ in Ecclesia Alexandrina, eiusque translatione ad Romanum Episcopum; verba ipsa sunt.

فظهر هذا الاسم من ذلك الزمان ثم انتقل عن كرسى الاسكندريه الى كرسى روميه لانه كرسى بطرس الرسول وهو كبير التلاميذ وراس الحواريون فصار بطرس بطريرك على روميه وخليفته يسمى البابا الى الان

Et innotuit hoc nomen (nempè Papa) *ab eo tempore;* (idest Heraclæ Patriarchæ Alexandrini) *subinde translatum est à Sede Alexandrina ad Romanam Sedem, quoniam est Petri Apostoli, maximi Discipulorum, & Principis Apostolorum. Fuitque Petrus Patriarcha Romæ, & illius Successor vocatur Papa vsque nunc.*

Sic omnes loquuntur, sic omnes sentiunt; nec puto quemquam esse Orientalium, qui aliter loquatur, aut aliter sentiat, aut ab his dissentiat. Si qui verò sint, qui dicant Anianum esse primum Alexandrinuum Episcopum, Euodium Antiochenum, & Linum Romanum, tunc ita horum assertio intellingenda

da est, scilicet hos primos esse illarum Ecclesiarum post Apostolos constitutos Episcopos. Sic loquitur Eusebius Anianum primum Alexandrinum Episcopum vocans *μετὰ Μάρκον post Marcum*.

Adhuc nihil officit præsenti quæstioni ea Seldeni obiectio, quia non vnum duntaxat constituerunt Apostoli Episcopum in vna eademque Ecclesia, sed plures. Nam Petrus Antiochiæ constituit Euodium, & Ignatium; Romæ Linum, Cletum, & Clementem, vt supra etiam notatum est.

Plenè igitur, ac planè constat ex dictis, Apostolos singularium Ecclesiarum fuisse Episcopos; ac in vna, eademque Ecclesia, & Ciuitate plures bonis illis temporibus extitisse Episcopos, quorum vno decedente, alius iure primatus succedebat, vti est testis locupletissimus Ambrosius. Siue vti decretum postea fuit, iure electionis, vt habet Auctor Commentariorum in Epistolas D. Pauli, quisquis ille sit, siue Ambrosius, siue Hilarius, in hæc verba: ***Sed quia cœperunt sequentes Presbyteri indigni inueniri ad primatus tenendos, immutata est ratio, prospiciente Concilio, Vt non ordo, sed meritum crearet Episcopum, multorum Sacerdotum iudicio constitutum, ne indignus vsurparet, & esset multis scandalum***. & Hieronymus in Epist. ad Euagrium. ***Quod posteà Vnus electus, qui cæteris præponeretur, in Schismatis remedium factum est.***

Euincitur etiam eiusmodi Episcoporum plurali-

tas ex vetuſtiſſimo illo, & cum ipſa Eccleſia nato decreto de Epiſcopo non ordinando niſi à tribus Epiſcopis. Quod quidem decretum exordium dedit Apoſtolicis Canonibus: *Epiſcopus à duobus, vel tribus Epiſcopis ordinetur.* Hoc idem tradit S. Clemens Apoſtolorum diſcipulus Conſtit. Apoſtolic. lib. 3. cap. 20. & lib. 8. cap. 33. item Dionyſius de Eccleſ. Hierarch. par. 2. cap. 5. Anacletus Epiſt. 2. ad Epiſcopos Italiæ, Anicetus Epiſt. 1. ad Epiſcopos Galliarum, Concilium Arelatenſe 1. cap. 21. Carthaginenſe 11. can. 12. Nicænum can. 4. & Concilia alia, ac Scriptores vtriuſque Orbis. Ex his maximæ, ac ſummæ authoritatis ſunt in Alexandrina Eccleſia Apoſtolorum Canones, S. Clemens Romanus, & Dionyſius Areopagita, vti teſtis eſt Abuiſaac Benaſſalus in præfatione Collectionis Conſtitutionum Eccleſiæ Alexandrinæ. Nec ſanè aliter factas eſſe vnquàm Epiſcoporum ordinationes, aut hactenùs fieri agnoſcunt tam aliarum Eccleſiarum, quàm Alexandrinæ Scriptores, & Conſtitutiones, vti ſuprà fusè oſtendimus. Quod quidem cùm ita ſe habeat ex illius præſertim Eccleſiæ inſtituto, valdè probabile eſt, Presbyteros illos Aniano adiunctos à D. Marco, ordinatione fuiſſe Epiſcopos. Huic noſtræ ſententiæ pondus addunt Anonymus vitæ S. Marci Auctor vetus, Ordericus Vitalis, Alfricus Cantuarienſis, Seuerus Alexandrinus, Chronicon Orientale, & alij.

Et-

Etenim tradunt isti S. Marcum Alexandriæ Episcopum constituisse Anianum, & cum illo *tres Presbyteros*, quos quidem nominatim vocant *Melium, Sabinum, & Cerdonem*, statimque subdunt, *& alios vndecim ad Ecclesiasticum ministerium pertinentes*. Id autem fecisse videntur ad distinguendos, discernendosque tres illos ab hisce vndecim posterioribus, quia tres illi ordinatione fortè erant Episcopi, vndecim verò alij non item. qui ternarius Episcoporum numerus necessarius erat ad ordinationes Episcoporum obeundas. Nec discrepat fortè Eutychius omnes appellans Presbyteros ex nominis communione.

Prætereà bonis illis nascentis Ecclesiæ seculis necessarium omninò esse videbatur, plures constitui Pastores in ijs vrbibus, vbi primò Christiana Fides propagari incipiebat, ordinandi præditos potestate, vt alios constituere possent iuxta Canonem Apostolicum; quia cùm alibi adhuc non essent, accersiri nequaquàm poterant ad Ordinationes obeundas. Ex quo grauissimi viri existimarunt in primæua Ecclesia fuisse tantummodò Episcopos, & Diaconos ad ministeria Ecclesiastica, & functiones peragendas. Episcopus enim superioribus fungebatur officijs, inferioribus Diaconus. Nam vndè in primæua Ecclesia tot ministri, qui omnia ministeria agere poterant? An etiam hoc in pauperculis Ecclesijs, & locis non fit hactenus, vbi vnicus Clericus omnium minorum

ordinum peragit munera? Hanc fortè etiam ob caussam Apostolus cap. 1. Epist. ad Philippenses mentionem facit Episcoporum duntaxat, & Diaconorũ: *Paulus, & Timotheus serui Iesu Christi omnibus Sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis cum Episcopis, & Diaconibus.*

Aliud argumentum exhibent nobis illorum temporum Chorepiscopi, qui plures erant cum ordinatione Episçopali in vna eademque Ciuitate, siue Episcopatu, & Episcopales obibant functiones. Consecratione autem hos fuisse Episcopos Can. 10. testatur Concilium Antiochenum in hæc verba: *Qui in vicis, vel possessionibus Chorepiscopi nominantur, quamuis manus impositionem Episcoporum perceperint, & vt Episcopi consecrati sint, tamen sanctæ Synodo placuit, vt modum proprium* (alia editio, *vt Superiorem proprium*) *recognoscant, vt gubernent sibi subiectas Ecclesias, earumque moderamine, curaque contenti sint. Ordinent etiam Lectores, & Subdiaconos, atque Exorcistas, quibus promotiones istæ sufficiant. Nec Presbyterum verò, nec Diaconum audeant ordinare præter Ciuitatis Episcopum, cui ipse cum possessione subiectus est.* Hic vbi Latina editio habet, *qui Chorepiscopi nominantur*, Arabica legit

الذين يكونوا فى القرى ويقال لهم اساقفه صغار

Qui sunt in vicis, & Episcopi parui dicuntur. Hos autem fuisse Episcopos testatur Nicolaus Papa ad Rodul-

dulphum Archiepiſcopum Bituricenſium cap. 1. hiſce verbis: *Septuaginta Chorepiſcopi facti ſunt, quos quis dubitet Epiſcoporum habuiſſe officia?*

Horum ordo non leues poſteà excitauit in Eccleſia turbas, quippè qui ſui muneris, & officij obliti, & ſua confiſi, fretique ordinatione, Epiſcoporum principalium vſurparunt iura, & miniſteria. Et verò eò audaciæ progreſſa eſt res in Alexandrina præſertim Diœceſi, vt Meletius Chorepiſcopus ordinatis in Ægypto, Libya, & Pentapoli ipſis etiam Epiſcopis, præter Eccleſiaſticos Canones, & Decreta, pleraſque Eccleſias illius Patriarchatus bicipites reddiderit, teſte Epiphanio Hæreſ. 68. Sozom. lib. 1. cap. 3. Theodoret. lib. 1. cap. 9. Niceph. lib. 1. cap. 19. & alijs.

Hæc Chorepiſcoporum inſolentia occaſionem quidem dedit Nicænis Patribus 6. Canonem ſanciendi. Quoniam verò abuſus huiuſmodi plus nimiò ſuccreuerant in Eccleſia Alexandrina, altioreſque emiſerant radices, quàm in alijs Eccleſijs; & Epiſcopi etiam ipſi principales vrbium inſolentiùs erga ſuum Patriarcham ſe gerebant, ab ipſa Alexandrina Eccleſia eo Canone reformatio cœpta eſt. Hinc nimis hallucinantur illi, qui ex hiſce huius Canonis verbis: *Quoniam quidem & Epiſcopo Romano parilis mos eſt*, paritatem adſtruunt alijs Patriarchis cum Romano, vt ſuo loco oſtendemus. Oportet enim benè perſpectam habere occaſionem, atque cauſam, qua ſinguli Canones

nes

nes sanciti sunt, & quo scopo, ac proposito, vt probè intelligantur.

Robur, & momentum huic argumento addunt Patrum Nicæni Concilij subscriptiones, quas pag. 90. num. 16. suorum Commentariorum ad Eutychij origines exhibet nobis idem Seldenus ex Arabico Codice Mnsf. Bibliothecæ Oxoniensis, vbi eiusdem Ecclesiæ, & Ciuitatis interdum bini, interdum tres, interdum plures subscribunt Episcopi. Seleucienses sex subscripsisse comperiuntur, nempè num. 8. 178. 206. 258. 277. 289. Alexandrini autem tres, nimirùm, num. 2. post Romanum subscribit Alexander num. 136. Zeuxinus, num. 194. Bauhicus. Hæc cùm diligenter notasset Seldenus, subdit: *Quo puto spectat illud plures eodem tempore Episcopos, eiusdem loci nomine, ac dignitate pariter subindè rationes ob varias insignitos in seculis illis vetustis.*

Nec minus huic opinioni suffragantur Orientalium Concilij Nicæni variarum editionum præfationes. Etenim Antiochenus asserit ad magnum illud Concilium conuenisse 2048. Episcopos, vt hæc illius testantur verba. وكتب قسطنطين الى جميع مملكته وغيرها فى المسكونه كلها الى البطاركه والمطارنه والاساقفه فى موافاة مدينة نيقيه التى فى ارض بيثينيا للنظر فى اقامة الدين على تصحيح الحق ومنهاج.

ومنهاج العدل الذى ينبغى لاهل النصرانيه كلهم
ان يتفقوا عليه ويلزموه حيث كانوا من الارض حتى
لا يكون بينهم فيه شغب ولا اختلاف ولا فرقه :
واجل لهم موافاة تلك المدينه الى سنه وشهرين من
يوم انفذ فيه كتابه اليهم . فوافى منهم الى
مدينة نيقيه فى مده يسيره الفين وثمانيه
واربعون اسقفا

Scripsit autem Constantinus per Vniversum imperium suum, aliasque Orbis prouincias ad Patriarchas, Metropolitas, & Episcopos, Vt conuenirent ad Nicænam Vrbem, quæ est in prouincia Bythiniæ, *ad afferenda stabiliendaque ea, quæ Fidei sunt iuxta Veritatis rationem, & iustitiæ normam; quà Christianis omnibus congruum, & consentaneum erat, Vt concordes in ea* (Fide) *essent, illamque Vbique terrarum amplecterentur, ac nullum esset inter ipsos dissidium aut schisma. Tempus autem conuentus ad illam Ciuitatem condixit in annum, mensesque duos à datis literis. Et breui conuenerunt ex illis ad Nicænam Vrbem bis mille quadraginta octo Episcopi.*

Quinimò Alexandrina editio ad relati numeri latus apponit 2348. quem etiam numerum legimus apud Abuisaac Benassalum in præfatione collectionis Constitutionum Ecclesiæ Alexandrinæ agentem de huius Concilij Canonibus. والتاسع قوانين الجمع الخامس

الخامس وهو اول. الجامع الكبار اجتمعوا بنيقيه في
سنة خمس وعشرين وثلثمايه للتجسد الموافقه لتسعة
عشر من ملك قسطنطين الكبير اول ملوك النصارى
وعدده ثلثماية وثمانية عشر اسقفا . وقيل ان هذه
العدة اختيرت من الفين وثمانيه واربعين اسقفا

Nono : sunt Canones quinti Concilij , quod est primum magnorum Conciliorum, congregatum Nicaæ anno 325. Incarnationis , qui respondet anno 19. Imperij Constantini magni , primi Imperatorum Christianorum ; & erat numerus illius 318. Episcoporum. Dicitur verò , hos selectos fuisse ex bis mille trecentis quadraginta octo Episcopis. Primus numerus legitur etiam apud ipsum Eutychium in Constantino , Georgium Homaidium in eodem , Ismaëlem Sciahinsciah in Historia Gentium , Ismaëlem Benali , & alios , quorum verba referre , satis longum , ac molestum esset .

Portentosus videtur sanè vterque numerus , si conferatur cum receptis Episcopatuum notitijs ; præsertim cùm dicatur : *Et breui conuenerunt ex illis* , nempè non omnes , sed pars illorum . Vide si placet Auberti Miræi notitiam Episcopatuum , & veteres quas exhibet Geographia sacra Caroli à S. Paulo. Ex quo necessariò colligitur (salua tamen semper saniore sententia) in vna eademque Ciuitate plures olim fuisse Episcopos.

Selde-

Seldenus verò pag. 83. num. 16. hæret, an de solis Episcopis, quà à Presbyteris sunt discriminati, accipiendus, intelligendusque sit numerus ille; an verò de vtrisque; quà sub communi nomine comprehendebantur. *Sed verò, inquit, an de Episcopis, quatenùs à Presbyteris tunc vtcunque discriminabantur, loquantur Eutychius, reliquique ante hæc citati, dum* 2048. *eos fuisse asserunt, manifestum mihi satis non est. Rem vndequaque extricare nimis est difficile.*

Equidem in præfatione Concilij huius, quam cum Canonum, & Constitutionum eiusdem argumentis, ac titulis latinitate donatam publici iuris fecimus Lutetiæ Parisiorum, numerum hunc non expressimus, quia in Codice, quo vtebamur, non extabat; de eo tamen egimus in notis, diximusq; esse intelligendum de Clericis cuiusq; ordinis, qui varias ob causas eò confluxerant. verùm re tum indè maturiùs expensa, & excussa diligentiùs palinodiam canere ingenuè visum nobis est. Primò, quia in eo Concilio nomina iam discreta erant, vt ex eius constat Canonibus Secundò. ex pluralitate Episcoporum eiusdem loci subscribentium. Tertiò id patet ex ipsius Concilij decreto, quod in nostra editione habetur num. 9. clas. 4. sub hoc titulo فى مناظرة الاساقفه *De Episcoporum collatione*. Verba ipsa decreti sunt. كل من ليس هو باسقف فلا يحل له بكلمة الله العزيزة

الهيبة

الحيه ان يقيم فى هذا الجمع الكبير ولا يحل لاحد
بكلمة الله العزيزة ان يسمع من الابواب ولا
من الطاقات

Quicunque non est Episcopus, haudquaquàm licet ipsi per potentissimum, ac Viuum Dei Verbum in hoc magno commorari Concilio; nec etiam cuiquam liceat per idem potentissimum Dei Verbum ex portis, aut fenestris auscultare. Patet itaque solis Episcopis licuisse, illi adesse Concilio, non autem quibuscunque alijs, cuiusque sint ordinis.

Porrò percontabitur forsan hic nonnemo, si tot Episcopi ad illud Concilium conuenerant, cur inscribitur ab omnibus, etiam qui numerum illum admittunt, *Concilium trecentorum octodecim Patrum* duntaxat?

Respondent obiectioni huic ipsi Auctores paulò superiùs laudati, qui scilicet numerum illum referunt, asseruntque, Concilium hoc Nicænum ideo inscribi trecentorum octodecim, quia isti concordes in fide erant, & consentientes; reliqui verò neque inter se conueniebant, neque sibimetipsis constabant, idcircò ad Concilium non fuerunt admissi. Et hoc quidem Constantini Imperatoris ad Patres adhortatio, quæ in ipsa refertur præfatione, clarè demonstrat. *Ad vestrum*, inquit Imperator, *Consistorium admit-*

tatis

tatis eos, velim, hæreticos, qui minimè Sacras reijciunt Scripturas, nec illorum summutant verba, sed eas recipiunt, & in aliquorum tantùm locorum sensu, & interpretatione hærent, vt suæ Fidei, & Dogmatum rationem reddant. At illorum, qui Fidem orthodoxam, Apostolicasq; oppugnant traditiones, ac Scripturas addendo, vel minuendo corrumpunt, admittatur nemo ad vestrum Conuentum, nisi priùs resipuerit, pœnitentiam egerit, abiurauerit hæresim.

Tandem quęri iuremeritò hic potest, an iuris diuini sit, vnum tantùm in singulis Ciuitatibus, & Ecclesijs esse Episcopum, an verò Ecclesiastici, & positiui?

Dionysius Petauius Societatis Iesu, qui hac nostra ætate virtutum omnium splendore præclarissimus extitit, & Ecclesiastica eruditione, & doctrina nemini secundus fuit, id iuris positiui, & Ecclesiastici esse lib. 1. cap. 3. *Dissertationum Ecclesiasticarum*, in hæc affirmat verba: *Quod etsi Episcopalis ordo iure diuino in Ecclesiam introductus sit, non eodem tamen illo iure decretum, vt vnus in singulis Ciuitatibus, & Ecclesijs esset Episcopus* Hoc idem asserit lib. 11. de Hierarchia cap. V. num. VIII.

Ex his ansam arripuit Claudius Salmasius in suo apparatu de Primatu Papæ pag. 73. inuehendi in doctissimum Petauium, sed immeritò quidem, vt ex dictis hactenus satis constat. Nec sanè locus ille

Auguſtini Epiſt. 110. exponi, aut intelligi poteſt de ſimplicibus Presbyteris ex priſca illa communione nominis; cùm quia Auguſtinus locutus eſt & de ſe ipſo, & de more ſui temporis, in quo nomina iam diſcreta erant; tùm quia loquitur de prohibitione Concilij Nicæni, quæ reſpiciebat ſolos Epiſcopos, quà à Presbyteris ſunt diſtincti & nomine, & ordine, vti ex ipſius Concilij Canonibus patet; tum tandem, quia nullo tempore, aut Canone, vel ſtatuto, aut decreto prohibitum vſquam fuit, ne duo, aut plures Presbyteri in vna eademque eſſent Ciuitate, aut Eccleſia. quinimò contrarius mos in omnibus Eccleſijs ſemper viguit, & viget. Pariter locus ille Hieronymi in Epiſtola 85. ad Euagrium, quo triumphare ſibi videntur Aduerſarij, dubio omni procul de Presbyteris, qui ordinatione ſunt Epiſcopi intelligendus eſt.

Concluditur igitur ex hactenùs dictis, neutiquàm improbabile fuiſſe, duodecim Presbyteros illos Alexandrinos ordinatione fuiſſe Epiſcopos, Presbyteros verò appellatos cùm ex illius æui vſu, more, & lingua, tùm ob ætatem, & honoris ergo, tùm demum reſpectu principalis Epiſcopi, qui eo nomine præcipuè dignoſcebatur.

Porrò hæc à nobis tam hoc, quàm præcedente capite tractata eſſe, te ſcire volumus, optime Lector, non quidem ad noſtrum comprobandum, aut confirmandum argumentum, & controuerſiam dirimendam:

dam:

dam; quia id ſatis ſuperq; conſtitit ex antedictis; ſed, vt ex Orientalium monumentis, ad quæ tanquàm ad aſylum confugerant Aduerſarij, oſtenderemus, quàm friuola, quàm nugatoria, quàm infirma, & quàm eneruata ipſorum ſit cauſa, quocunque ſe vertant, & quibuſcunque vtantur armis, & argumentis; ac vt ipſamet tela, quæ in nos conijciunt, in eorum fortiùs retorqueamus iugulum, & ſummo iure cum illis agamus.

CAPVT XIV.

An alios Alexandrinos Scriptores ſuffragatores, adſtipulatoreſque habeat Eutychius in illa narratione de Politia Eccleſiæ Alexandrinæ à Diuo Marco instituta?

Eccleſiaſticam Politiam Alexandrinæ Eccleſiæ à D. Marco inſtitutam ſic deſcribit, atque narrat Eutychius in illa Periocha, quam ex eius Eccleſiaſtica hiſtoria decerpſit Seldenus. فامـــن حنانيا من ساعته بالمسيح وعمده مرقس وصيره بطريركاً على الاسكندريه وهو اول بطريرك صير على الاسكندريه: وان مرقس البشير صير مع حنانيا البطريرك اثــنى

اثنى عشر قسيسا يكونوا مع البطريرك : واذا عدم
البطريرك يختاروا واحد من الاثنى عشر قسيسا ويضع
الاحد عشر قسيس الباقون ايديهم على راسه
ويباركونه ويصلحونه بطريركا : ثم يختاروا رجلا
فاضلا فيصيرونه قسيسا معهم بدل الذى صير بطريركا
ليكونوا اثنى عشر ابدا : فلم يزل رسم القسا
بالاسكندريه يصلحوا البطاركه من القسا الاثنى عشر
الى زمان الاسكندر بطريرك الاسكندريه الذى كان
فى جملة الثلثمايه والثمانية عشر : فانه منع من ان
يصلحون القسا البطريرك : وامر ايضا اذا مات
البطريرك ان يختاروا من اى بلد كان رجلا فاضلا
او من اوليك الاثنى عشر قسا اوغيرهم ممن يرضا حاله
فيصلحونه بطريرك : وانقطع الرسم القديم من اصلاح
القسا البطريرك وجرى الامر للاساقفه فى اصلاح
البطريرك

Quæ ſic Seldenus interpretatus: *Et credidit ab eo tempore Hananias in Chriſtum, vndè baptizauit eum Marcus & conſtituit eum Patriarcham Alexandriæ. Scilicet is primus erat Alexandriæ Patriarcha conſtitutus. Conſtituit item Marcus Euangeliſta duodecim Presbyteros cum Hanania; qui nempe manerent cum Patriarcha; adeò vt cùm vacaret Patriarchatus, eligerent vnum è duo-*

duodecim Presbyteris, cuius Capiti reliqui vndecim Manus imponerent eumque benedicerent & Patriarcham eum crearent, & dein virum aliquem insignem eligerent eumque Presbyterum secum constituerent loco eius qui sic factus Patriarcha; vt ita semper extarent duodecim. Neque desijt Alexandriæ institutum hoc de Presbyteris, vt scilicet Patriarchas crearent ex Presbyteris duodecim, vsque ad tempora Alexandri Patriarchæ Alexandrini, qui fuit ex numero illo CCCXVIII. *Is autem vetuit ne deinceps Patriarcham Presbyteri crearent: Et decreuit vt mortuo Patriarcha conuenirent Episcopi, qui Patriarcham ordinarent. Decreuit item, vt vacante Patriarchatu, eligerent, siue ex quacunque regione, siue ex duodecim illis Presbyteris siue alijs, vt res ferebat, virum aliquem eximium; eumque Patriarcham crearent. Atque ita euanuit institutum illud antiquius, quo creari solitus à Presbyteris Patriarcha; & successit in locum eius decretum de Patriarcha ab Episcopis creando.*

Eutychianæ huic narrationi qui adstipulatur; aut suffragatur ex Alexandrinis Scriptoribus quoad singulas partes & numeros, hactenùs neminem vidimus, aut legimus apud quempiam. Hinc vt singularem, friuolam. ac commentitiam narrationem, eam explodere facilè poteramus, & exsibilare aliorum Scriptorum oppositis testimonijs, & auctoritate. Nihilominùs cum in ipsa re, scilicet ordinatione ritè, & ex Ecclesiæ vsu recepta minimè discrepet; nec in discri-

discrimine ordinis, siue gradus Episcoporum, & Presbyterorum ex iure ipso diuino, eam superioribus capitibus à Seldeni calumnijs, falsa, & adulterina interpretatione, nec non Commentarijs, seu potiùs Commentis pro virili vindicauimus, & quidem luculentissimis testimonijs, auctoritatibus, rationibus & argumentis. Nunc videndum nobis est, quid hac de re alij tradiderint, & in quibus discrepent ab Eutychio.

Seuerus Alexandrinus vitarum Alexandrinorum Patriarcharum collector, & interpres ex Græca, Cophtaque, seu Ægyptia lingua Tom. 1. in vita D. Marci de hac Ecclesiastica politia ab ipso D. Marco instituta sic habet. فلما علم القديس مرقس موامرتهم
قسم انيانوس اسقفا للاسكندريه وثلثه قسوس
وسبعه شمامسه هولا الاحد عشر جعلهم يخدموا
ويثبتوا الاخوه المومنين وخرج من عندهم ومضى
الى الخمس مدن واقام بها سنتين يبشر ويرسم
اساقفه وقسا وشمامسه فى كل اعمالها

Idest: *Cùm resciuisset S. Marcus consilium eorum* (paganorum) *constituit Anianum Episcopum Alexandriæ, item Presbyteros tres, & Diaconos septem, quos Vndecim instituit ad inseruiendum, & confirmandum fratres fideles. Ipse verò indè discedens Pentapolim perrexit, mansitque ibi annos duos annuncians, & ordinans Episcopos*

copos, Presbyteros, & Diaconos in omnibus eius prouincijs.

Is itaque, vt vides, aſſerit, D. Marcum conſtituiſſe cum Hanania, ſeu Aniano Alexandrino Epiſcopo tres Presbyteros, & Diaconos ſeptem; Eutychius verò, Presbyteros duodecim, nulla facta de Diaconis mentione. Seuerus affirmat, D. Marcum in Alexandrinę Eccleſię Diœceſi Epiſcopos ordinaſſe; vbi contra Eutychius ſcribit, nullum fuiſſe in *prouincijs* (hoc tamen ex Seldeni interpretatione) Ægypti Epiſcopum ab Hanania, quem conſtituerat D. Marcus vſque ad Demetrium vndecimum Alexandrinum Epiſcopum, vt hiſce tradit verbis. فان منذ حنانيا الذى اصلحه مرقس البشير بطريرك الاسكندريه وهو الحادى عشر بطريركا كان على الاسكندريه لم يكن فى عمل مصر اسقف

Quæ ſic Seldenus: *Sed verò ab Hanania quem conſtituit Marcus Euangeliſta Patriarcham Alexandriæ, vſque in tempora Demetrij (is Patriarcha fuit Alexandrinus vndecimus) nullus erat in prouincijs* (Eutychius habet prouinciam, territorium) *Aegypti Epiſcopus.*

Seuero Alexandrino totidem fermè adſtipulatur verbis Benerrahebus Alexandrinus Chronici Orientalis auctor in vita, ſeu Hiſtoria D. Marci, vbi ait:

فامن هو وكل اهل بيته وجيرانه وكان اسمه

انانيوا ولما كثروا المومنون بالمسيح وسم انانيوا
اسقفًا على اسكندريه وثلثة قسوس وسبعة شمامسه
وخرج من عندهم ومضى الى الخمس مدن

Et credidit ipse, & tota domus illius, ac Vicini, eratque nomen illius (Sutoris) *Anianus. Multiplicato autem numero Christi fidelium, ordinauit Anianum Episcopum Alexandriæ, & tres Presbyteros, ac Diaconos septem, & egrediens discessit ab eis Pentapolim.*

Vtrique succinunt Anonymus auctor vitę D. Marci vetus, Ordericus Vitalis, Alfricus, & alij, qui aiunt, *D. Marcum ordinasse Anianum, seu Hananiam ibi Episcopum, & tres Presbyteros, idest Melium, Sabinum, & Cerdonem, & septem Diaconos.*

Septenarij Diaconorum numeri constitutio in primæua illa Ecclesia habetur ex Act. Apostolorum cap. 6. ex quo Concilium Neocæsariense hunc condidit Canonem, qui est 14. *Diaconi septem esse debent secundùm regulam, quamuis non magna sit Ciuitas. Regulæ autem auctoritas ista est. quod & liber Act. Apostolorum insinuat.*

Vnus Georgius Homaidius, quem Elmacinum appellare placuit Thomæ Erpenio, in Historia Saracenica, vni adstipulatur Eutychio in numero duodecim Presbyterorum, & in Episcoporum initijs sub Demetrio, at in prouincia, seu regione Ægypti duntaxat

taxat. Sic enim ſcribit par. 1. ſuæ hiſtoriæ in Nerone de Hananiæ promotione ad Alexandrinum Epiſcopatum, deque politia Eccleſiaſtica à D. Marco in ea Eccleſia inſtituta : فامن هو واهل بيته وعمدهم
وصار حنانيا ملازم مرقص الانجيلي وكان معاين
الايات التي تظهر على يده : فلما حصن ايمانه صيره
مرقص الانجيلي بطركا على الاسكندريه وهو اول
بطركا صير عليها مرقص : وعمل مع حنانيا اثنى
عشر قسا وقرر انه اذا مات البطرك يجعل عوضه
واحدا من الاثنى عشر القسوس ويختاروا واحدا من
المومنين رجلا يليق يصيروه قسا عوضه حتى
يكونوا ابدا اثنى عشر : ولم تزل القسوس تقدم
البطاركه الى ايام الثلثمايه وثمانية عشر : فقرروا اذا
مات البطرك تجتمع الاساقفه ويصيروا بطركا
كل من يقع عليه الاختيار واستمر
الامر على ذلك الى الان

Ideſt: *Credidit itaque ipſe, & domeſtici eius, & baptizauit eos. Hananias verò Marco Euangeliſtæ adhærebat, videbatque miracula, quæ per ipſum edebantur. Confirmatum autem in fide conſtituit Marcus Euangeliſta Patriarcham Alexandriæ, fuitque primus Patriarcha, quem conſtituit ſuper illa Marcus. Fecit etiam duodecim Presbyteros cum Hanania, & decreuit, vt*

 mor-

mortuo Patriarcha subſtitueretur loco eius vnus ex duodecim illis Presbyteris, & vt eligerent ex fidelibus virum aliquem dignum, & ſufficerent illum in Presbyterum pro eo, vt perpetuò eſſent duodecim. Adeoque Presbyteri proponere Patriarcham haud deſierunt vſque ad tempora Trecentorum octodecim, qui decreuerunt, vt decedente Patriarcha conuenirent Epiſcopi, & illum conſtituerent Patriarcham, in quem cadit electio. Et perdurauit mos iſte vſque ad hoc tempus.

In duobus duntaxat conuenire iſte videtur cum Eutychio, ſcilicet in numero illo duodenario Presbyterorum, & in Epiſcoporum initijs in Ægypti prouincia ſub Demetrio. Cęterùm de impoſitione manuum Presbyterorum, benedictione, & creatione Patriarchæ ab ipſis Presbyteris nec vola apud illum eſt, nec veſtigium. Diſcordat præterea ab Eutychio, atque diſſentit in auctore abrogationis, & antiquationis veteris illius moris de creando Patriarcha ex ſolo illo numero duodenariò Presbyterorum. Nam iſte id tribuit Concilio Nicæno, in quo conuenit cum Hilario, Ambroſio, & alijs Patribus; ille verò hoc Alexandro Alexandrino Epiſcopo adſcribit. Diſſentit etiam ab Eutychio in præcipuo puncto iuris Alexandrinorum Presbyterorum; quia Eutychius ordinationem Patriarchæ Alexandrini ritè acceptam ad eos pertinere (ex Seldeni tamen interpretatione, mente, & commentis) tradit; Georgius verò iſte de iure electionis

Patriar-

Patriarchæ ex eo numero, & non ab eo ſolùm numero loquitur tantùm. Clarè, & luculenter hoc deducitur ex hiſce illius verbis ibidem: وقـــرر انـــه اذا مات البطريرك يجعل عوضه واحدًا مـــن الاثـــنى عشر القسـ---وس

Et decreuit, Vt mortuo Patriarcha, ſubſtitueretur loco eius Vnus ex duodecim illis Presbyteris. Sermo quippè hic eſt genericus, & indeterminatus, nec ad ſolos Presbyteros referendus. Confirmatur ex decreto à Patribus Concilij Nicæni lato, quo abrogatum eſt ius Presbyterorum Alexandrinorum, quod ita refert ibidem idem Georgius Homaidius: فقرروا اذا مـــات البطريرك تجتمع الاساقفه ويصيروا بطركـًا كل من يقع عليــــه الاختيـ---ار

Qui decreuerunt (Patres Nicæni) *Vt decedente Patriarcha conuenirent Epiſcopi, & illum conſtituerent Patriarcham, in quem cadit electio*. Ex quibus verbis rectè, ac iure arguitur, atque deducitur indè: Illud fuiſſe Presbyterorum Alexandrinorum ius ex Georgio Homaidio, quod à Nicæni Concilij Patribus abrogatum fuit; ſed ſolùm ius electionis ex illo numero duodenario antiquatum fuit ab ijs Patribus; ergo illud ius erat tantummodò ius electionis ex illo numero Presbyterorum, & non ius ordinationis; vti obtendit

ex

ex Eutychio Seldenus. Minor clariſſimè patet ex hiſce eiuſdem auctoris verbis de immutatione illius juris, & ſtatuti. ويصيروا بطركا كل من يقع عليه الاختيار

Et illum conſtituerent Patriarcham, in quem cadit electio. Ergo de electione ſermo eſt, quæ nonniſi ex illo numero fieri poterat ex antiquo, & veteri ſtatuto, quod deindè ex Concilij decreto abrogatum fuit. Cur autem id factum fuit à Concilio? *Quia cœperunt ſequentes*, inquit Ambroſius, *Presbyteri indigni inueniri ad Primatus tenendos.* Vndè ſtatim ſubdit: *Proſpiciente Concilio, Vt non ordo, ſed meritum crearet Epiſcopum, ne indignus temerè vſurparet, & eſſet multis ſcandalum.*

At regeret fortè hic Aduerſarius, verbum قدم *Kaddama*, quo vtitur hoc loco Auctor iſte, & nos vertimus *Proponere*, ſignificare paſſim apud Eccleſiaſticos Scriptores *ordinare, creare, conſtituere*, & eiuſmodi; adeoque vertendum erat loco allato ex Georgio Homaidio in hac ſignificatione, intelligendumque eſt de ordinatione ſecundùm communem, ac præſentem acceptionem.

Reſpondetur tam hoc verbum, nimirùm قدّم *Kaddama*, quàm reliqua ferè omnia verba huius generis, de quibus ſuprà egimus cap. 3. eſſe analogè ſignifica-

ficationis, & modò vſurpari in principali ſignificatione, modò in ſignificatione minùs principali; & quidem ad hanc, vel illam terminantur à qualitate ipſius agentis. Hinc aliud denotat hoc idem verbum, cùm dicimus الكاهن قدّم القربان *Sacerdos obtulit Sacrificium*; Aliud cùm dicimus. الشعب قدّم القربان *Populus obtulit Sacrificium*: Aliud ea 1. Reg. 15.32. فقال صمويل قدّموا الىّ اغاغ ملك عماليق فقدموا له اغاغ *Dixitque Samuel: offerte ad me Agag Regem Amalec, & oblatus eſt ei Agag*. Et illud Ioſue 8. 23. واخذوا ايضًا ملك مدينة غاى حيًّا وقدموه الى يشوع *Et ceperunt quoque Regem Vrbis Hai viuentem, & obtulerunt Ioſue*. Ex quibus clarè pateſcit, & ratione agentis, & ratione ſubiectæ materiæ alium, & alium hoc verbum fundere ſenſum. Proindè alia eſt huius verbi ſignificatio cùm dicitur de Presbyteris, alia cùm dicitur de Epiſcopis, quoties de ſacris agitur ordinationibus. Rei huius præclariſſimum, & planiſſimum habetur exemplum apud ſuprà laudatum Seuerum Alexandrinum in vitis Patriarcharum Alexandrinorum in vita Coſmæ Patriarchæ, vbi orta

lite

lite inter Episcopos, & Presbyteros de persona ad illum Episcopatum promouenda, ita rem narrat:

فلما كان فى اليوم الثانى اجتمعوا وصلّوا وجلسوا
وحضروا كهنة الاسكندريه فقال الابروطوس دبّروا
هذا الامر يا ساداتى الابا: فقال له ثاودرس من الذى
اخترتموه حتى نعرفه نحن ايضًا: فقال الابروطس
فلان وهذا اسمه مكتوبًا: فقال لهم ثاودرس اذا
رضى به للجمع هو جيد: فقال له الابروطس هذا الامر
هو الينا ما هو للاساقفه وليس لهم الّا وضع اليد
فقط ونحن الذى نخيّر بطركا: فقال لهم انبا
ابرهام اسقف الفيوم واساقفتكم ايضا يقدموا لكم
من تختاروه لكن اذا قدمتوه وهو مستحق اوسمناه
وان كان غير مستحق طردناه:

Ideſt: *Cùm altera adeſſet dies, conuenerunt, orauerunt, & ſederunt; adfueruntque Presbyteri Alexandrini, dixitque πρῶτος: gubernate hoc negotium Domini mei Patres. Cui Theodorus reſpondit: quemnam elegiſtis vos, vt illum nos quoque cognoſcamus? dixit πρῶτος: talem, & hoc eſt nomen eius ſcriptum. Quibus rursùs Theodorus: Si placet Synodo, optimus eſt. Tunc illi πρῶτος: noſtrum eſt hoc negotium, non autem Epiſcoporum, ad quos nihil aliud pertinet, quàm impoſitio manus, noſtrum verò eſt eligere Patriarcham. His reſpondit Abbas Abraham*

ham Episcopus Phaium: Episcopi quoque vestri ordinabunt *vobis quemcunque eligetis. Si dignum itaque* proponetis, *ordinabimus illum; sin verò indignum, eum abigemus.*

Viden' verbum hoc قدّم *Kaddama* primo loco vertendum esse necessariò *Ordinare*, secundo verò loco *Proponere*, vti nos vertimus? & hoc quidem ex ipsa connexionis, & analogiæ verborum, & orationis vi, & qualitate agentium. Siquidem clarissimis inibi verbis contradistinguitur Episcoporum ius à iure Presbyterorum; asseriturq; ad Presbyteros pertinere personæ promouendæ electionem, designationem, & eiusmodi; ad Episcopos verò ordinationem, seu consecrationem.

Neque in hoc discrepat Georgius Homaidius ab alijs Scriptoribus, nec aliud ius ad Presbyteros illos duodecim Alexandrinos pertinere agnoscit, quàm ius electionis Patriarchæ ex eo numero duodenario Presbyterorum. Quod quidem sic probatur: Illud ius pertinebat ad Presbyteros Alexandrinos tam ex Eutychio, quàm Georgio Homaidio, quod postea à Nicęnis Patribus, vt placet Homaidio, vel ab Alexandro Alexandrino Patriarcha, vt placet Eutycho, immutatum est; sed illud erat ius electionis ex eo numero tantùm; ergo ius electionis tantũ ex illis duodecim Presbyteris, erat illud ius, quod attribuerat illis D. Mar-

cus. Minor constat ex hisce eiusdem Georgij Homaidij verbis: فقرروا اذا مات البطرك تجتمع الاساقفه ويصيروا بطركا كل من يقع عليه الاختيار *Qui decreuerunt, Vt decedente Patriarcha, conuenirent Episcopi, & illum constituerent Patriarcham in quem cadit electio*. Quasi verò dicat: non amplius ex eo numero tantùm duodecim Presbyterorum Patriarcham eligendum esse, decreuit Concilium Nicænum, vt anteà vsque ad ea tempora factitatum est, sed illum ordinandum, quem omnium vnanimis consensus dignum iudicabit, ex quocunque cœtu, congregatione, aut prouincia sit.

Discordat etiam Seuerus, atque dissentit ab Eutychio in ipso electionis modo. Nam Eutychius asserere videtur, quod Alexandrinus Episcopus eligi non posset, iuxta D. Marci statutum; nisi ex eo numero duodenario Presbyterorum & ab eo numero, qui mos, & statutum ex eodem perdurauit vsque ad Alexandri tempora: vbi Seuerus apertissimis atque disertissimis verbis affirmat, electionem ab ipsis illius Ecclesiæ natalibus, spectasse ad totum Clerum, & populum.

Discrepat item in ipsa ordinatione, seu consecratione, quia si Seldeno credimus (quod longè absit, auertatque Deus) hæc spectabat ex Eutychio ad illos duodecim Presbyteros Alexandrinos; ad Episcopos verò

verò ex Seuero, & alijs. De qua re audiatur iterùm Seuerus in vita Meliani, qui Hananiæ, siue Aniani successor fuit, ac tertius Alexandrinam occupauit Sedem. Seueri hæc sunt ipsa verba. فاجتمــــــع
الشعب الارثدكسى وتشــاوروا واخــذوا انســان
اسمه مليانوس وقسموه بطركا على كرسى مــارى
مرقص الانجيلى عـوض انيانـوس : وكان هـذا
مليانوس ذو عفاف وثبت الشعب على معرفة المسيح
وكثر شعب لارثدكسيين بمصر والخمس مـدن
وافريقيه : واقام اثنى عشر سنه علي الكرسى وكانت
البيعه فى ايامه تحت سلامه : وتنيح اول يـوم مــن
توت فى خامس عشر سنه من مـلك المـلك المقـدم
ذكره : فسمع الكهنه والاساقفه الذين كانـوا مـن
قبله فى البلاد بان البطرك قد تنيح حزنوا واجتمعوا
الى مدينة الاسكندريه وتشاوروا مع الشعب الارثدكسى
الذين فيها وطرحوا القرعه لكي يعرفوا من يستحق
يجلس على كرسى القديس مرقص الانجيلى تلميـد
السيد المسيح بعد هذا الاب مليانوس فاتفـق رايهـم
بتاييد السيد المسيح ربنا على رجل خايف من الله
اسمــــــه كردنـــــــــــــــوس .

Congregatus autem populus (mortuo Aniano) *& inito consilio, assumpserunt hominem nomine Melianum, eumq;*

Patriarcham constituerunt super Sede D. Marci Euangelistæ loco Aniani. Melianus autem iste continentia præclarus erat; qui confirmauit populum in cognitione Christi, creuitque Orthodoxorum plebs in Aegypto, Pentapoli, & Africa. Cùmque sedisset annos duodecim in ea Sede, ac pace potita esset in diebus eius Ecclesia, obijt primo Thut, anno 14. imperij suprà memorati Imperatoris. Percipientes autem Sacerdotes, & Episcopi, qui ante illum erant in ea Regione, quòd Patriarcha defunctus esset, mœsti conuenerunt ad Alexandrinam Vrbem, ac inito cum populo Orthodoxo, qui in ea erat, consilio, sortem proiecerunt, vt cognoscerent, quinam dignus esset, qui sederet in Sede S. Marci Euangelistæ, discipuli domini nostri Christi post patrem hunc Melianum; & conuenit eorum opinio ope Domini nostri Christi in hominem electum, timentem Deum, cuius nomen Cerdon.

Idem in vita Celadiani, qui & Celadius, & Celadion alijs nuncupatur, & octauus Alexandrinam rexit Ecclesiam. وكان فى تلك الايام فى الشعب انسان محب الله اسمه كلاديانوا فاجمع الشعب الارتدكسى والاساقفه الذين كانوا فى الاسكندريه فى تلك الايام واخذوه واوسموه بطركا واجلسوه على الكرسى الانجيلى وكان محبوبا من جميع الشعب

Erat autem (inquit) *ijs diebus in populo homo quidam amans*

amans Deum nomine Celadianus, quem conuenientes populus Orthodoxus, & Episcopi qui erant ijs diebus Alexandriæ, assumpserunt, & Patriarcham constituerunt, ac in Sede collocauerunt Euangelica; eratque dilectus vniuerso populo.

Item de Iuliano Prædecessore ipsius Demetrij, qui primus Episcoporum auctor dicitur Seldeno ex Eutychio in prouincijs Ægypti, sic scribit:

كان انسان قس حكيم قد درس كتب الله
اسمه يوليانوس سالك في طريق العفاف والقديسين
والهدو فاجتمع جماعة اساقفه من السنودس
والشعب الارتدكسي بمدينة الاسكندريه وبحثوا
عن جميع الشعب فلم يجدوا مثل هذا القس
فجعلوا اياديهم عليه واوسموه بطركا

Erat quidam homo Presbyter, sapiens, qui operam Diuinarum Scripturarum studio nauauerat, nomine Iulianus, ambulans in via continentiæ, religionis, & tranquillitatis. Conueniens igitur congregatio Episcoporum Synodaliter; simulque populus Orthodoxus in Vrbe Alexandriæ, & studiosè inquirentes in vniuersum populum, neminem compererunt huic Presbytero similem. Quamobrem manibus illi impositis Patriarcham eum constituerunt.

Ex his omnibus euidentissimè patescit, Episcopos, quà à Presbyteris sunt distincti in Alexandrina fuisse Eccle-

Ecclesia ab ipsis illius Ecclesiæ primordijs, & natalibus, ipsorumque erat ordinare Patriarcham, non autem Presbyterorum, vt ex Eutychio falsò, ac frustra vtrumque euincere conatur Seldenus.

Constat prætereà, electionem Patriarchæ pertinuisse in primæua illa Ecclesia non solùm ad Presbyteros Alexandrinos, sed etiam ad vniuersum Clerum, cui populi addebantur quoque suffragia; & quidem hæc electio sortibus quandoque fiebat, vti habetur ex promotione Cerdonis.

Nec etiam constringebatur, aut concludebatur hæc electio intra illum numerum duodenarium Presbyterorum Alexandrinorum tantùm, vt vult Eutychius, sed libera erat, vt ex allatis mox patet. Quinimò ipse Demetrius primus Episcoporum auctor in prouincijs Ægypti, (vt placet Seldeno conanti eam absurdam adstruere sententiam) non solùm non erat ex illo numero duodecim Presbyterorum, at nec Presbyter quidem erat; sed ex omnium Scriptorum sententia laicus, rusticus, & vxoratus: tamen Patriarcha ab Iuliano eius prædecessore designatus est, vt hisce verbis refert in eius vita Benarrahebus:

وكان جميع الشعب عند البطريرك لاجل
نياحته فقالوا له يا ابانا من يكون علينا
بعدك بطريرك فقال الذى يحضرلى عنقود عنب
فقال

فقال الشعب مـــن اين اجد عنـــب فى الشتـــا
البطريرك ما يدرى ما يقول من المـــرض : ثـــم
عاودوه السوال فقالوا يا اباذا من يدبـــرنا بعـــدك
فقال لهم قد قلت لكم ان الذي يحضر لى عنقود
عنب هو بطركم : وفيما هو يتكلم واذا دمتريوس
قد احضر اليه العنب فللوقت امسكـــوه وقيـــدوه
بقيد حديد لانه اراد الهروب واساموه . وكـــان
الشعب يفرح بـه ويقول هذا الثاني عشـــر مـــن
مرقس الانجيلي وكلهم غير متزوجين مـــا خـــلا
هـــــذا وكانـــــوا يتعجبـــــــــون :

Totus autem populus aderat Patriarchæ morituro, & dixerunt illi: Pater noster, quis super nos post te Patriarcha futurus est? qui ait: qui afferet mihi racemum vuæ. Dixit populus: Vndè inuenitur vua hyeme? Patriarcha nescit quid dicit ob ægritudinem. Rursùs interrogarunt eum dicentes: Pater noster, quis reget nos post te? qui ait illis: iam dixi vobis, quòd qui afferet mihi racemum vuæ, ipse est Patriarcha vester. Dum autem hæc loquebatur, ecce Demetrius affert illi vuam, quem statim apprehendentes, ferreis compedibus vinxerunt, (fugam enim parabat) & ordinauerunt illum. Populus autem lætabatur dicens: hic est duodecimus à Marco Euangelista, & omnes quidem erant cælibes isto excepto, & admirabantur. Hæc in vita Iuliani, & Demetrij,

quæ

quæ ijsdem ferè verbis refert Georgius Homaidius parte 1. Chronici in Commodo Imperatore agens de obitu Iuliani, & promotione Demetrij. Eadem traduntur à Seuero, & reliquis alijs, qui de vitis, & gestis Patriarcharum Alexandrinorum tractarunt.

Ex quibus itaque omnibus concludendum est; siue admittamus enarrationem illam Eutychij, & Periocham, siue aliorum oppositis enarrationibus, & auctoritate eam refellamus tamquàm nullis testimonijs, & adstipulatoribus adnixam, semper nostra firma, atque stabilis stat causa, sua verò cadunt Aduersarij. Quandoquidem verba illa Eutychij, in quibus dissidere ab alijs Scriptoribus videtur, nimirùm de impositione manuum, benedictione, & creatione Patriarchæ à Presbyteris illis Alexandrinis, analogæ sunt significationis, & facilè exponi possunt, imò necessariò debent, de electione, designatione, congratulatione, fausta adprecatione, suffragijs, & eiusmodi, vti suprà euidentissimis testimonijs, auctoritatibus, rationibus, argumentis, & exemplis demonstrauimus.

Nec præterea excludit Eutychius Episcopos vsq; ad tempora Demetrij, nisi ex sola Ægypti prouincia propriè dicta, quæ ea est, quæ Nili alluitur brachijs & concluditur, ac proindè ex forma à Græcis *Delta* dicitur, vti cap. 7. fusè ostendimus. Proindè nihil aliud ex Eutychij verbis euinci potest, quàm eam pro-

uinciam

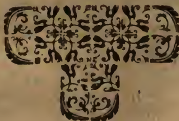
uinciam, siue territorium Episcopis caruisse vsque ad tempora Demetrij, qui primus in ea constituere cœpit Episcopos. At minimè euinci indè potest, Episcopos non adfuisse Patriarcharum Alexandrinorum ordinationibus à D. Marco vsque ad Alexandri Alexandrini tempora, & Presbyteros illos duodecim id munus obijsse, vti falsò obtendit Aduersarius, & nos pluribus docuimus. Etenim licet in ea prouincia non fuerint Episcopi, ex alijs eiusdem Diœcesis prouincijs accersiri poterant iuxta antiquissimorum Canonum decreta, atque placita, quemadmodùm luculentissimis testimonijs ex eiusdem Ecclesiæ Alexandrinæ productis Archiuis, & monumentis suprà demonstrauimus.

Tandem fac illam Eutychij enarrationem de politia Ecclesiæ Alexandrinæ eum fundere sensum, quem suis adulterinis interpretationibus, & commentis obtendit Aduersarius; cuinam tamen, quæso te, prudenti, ac sensato viro par, & æquum videbitur, vnius Eutychij auctoritatem præferendam, anteponendamque esse antiquissimis ipsius Ecclesiæ Alexandrinæ Constitutionibus, Canonibus, Monumentis, & Scriptoribus ipso Eutychio multò antiquioribus, in re præsertim historica, quæ nullum habet auctorem oculatum, vel auritum, imò & vetustioribus ex diametro opponitur; si tamen eum fundit sensum, quem tribuit illi Seldenus aduersarius. Quod quidem, vt liquidiùs nostris constet lectoribus, Elenchum libro-

rum, monumentorum, & Scriptorum Alexandrinorum, quibus in hoc opere concinnando vsi sumus, adtexemus, & ad secundæ partis adijciemus calcem, differemusque de illorum antiquitate, & auctoritate in Alexandrina Ecclesia, vt exinde comparatione facta, & collatione, ingenuus quisque, & æquus lector prudens, syncerumque inferre possit iudicium, & certiorem, veriorem que ferre sententiam.

Cæterùm tam hasce nostras elucubrationes, quàm quæcunque alia nostra Sanctæ & Catholicæ Ecclesiæ humillimè submittimus censuræ, & iudicio.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

fA1
150 4970

PARS